

ІЗ ЗІБРАННЯ ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА
ГРАВЮРА
XVI–XVII СТОЛІТЬ

Міністерство культури та інформаційної політики України
Одеська національна наукова бібліотека

ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА ГРАВЮРА XVI–XVII СТОЛІТЬ

ІЗ ЗІБРАННЯ ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

Одеса
2021

Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine
Odesa National Scientific Library

WESTERN EUROPEAN ENGRAVINGS FROM THE XVI–XVII CENTURIES

FROM THE COLLECTION OF ODESA NATIONAL SCIENTIFIC LIBRARY

Odesa
2021

УДК 025.2(477.74-25)ОННБ:[017.1:761/763(4-15)»15/16»

З-38

Західноєвропейська гравюра XVI–XVII століть : із зібрання Одеської національної наукової бібліотеки / Одес. нац. наук. б-ка ; упоряд. та авт. тексту Л.В. Іжик ; наук. консультант І.Ю. Глебова ; відп. за вип. та авт. вступ. статті І.О. Бірюкова ; ред.: Н.Г. Майданюк, І.С. Шелестович ; пер. і ред. тексту: Ю.О. Косолап, Н.М. Дйба. – Одеса, 2021. – 152 с., 65 гравюр. – Укр., англ.

Каталог знайомить дослідників і любителів друкованої графіки із найбільш ранньою частиною графічного зібрання Одеської національної наукової бібліотеки – з гравюрами XVI–XVII століть. Він включає 65 естампів, виконаних у техніці різцевої гравюри й офорту нідерландськими, італійськими та французькими майстрами.

Упорядник
Л.В. Іжик

Науковий консультант
І.Ю. Глебова,
заступник директора з наукової роботи
Одеського музею західного та східного мистецтва

Відповідальна за випуск
І.О. Бірюкова,
генеральний директор
Одеської національної наукової бібліотеки

Редактори:
Н.Г. Майданюк, І.С. Шелестович

Переклад англійською
та редагування тексту:
Ю.О. Косолап, Н.М. Дйба

ISBN

© ОННБ, 2021
© Л.В. Іжик, упорядкування та текст, 2021
© І.О. Бірюкова, вступ. стаття, 2021
© І.М. Свістунова, дизайн, макет, 2021

UDC 025.2(477.74-25)ONSL:[017.1:761/763(4-15)»15/16»

З-38

Western European engraving from the XVI–XVII centuries : from the Collection of Odesa National Scientific Library / Odesa Nat. Sci. Libr. ; comp. and auth. of the text L.V. Izhyk; sci. consultant I.Yu. Glebova; introd. and chief ed.I.O. Biriukova; ed.: N.G. Maidanyuk, I.S. Shelestovych; transl. and text editing J.O. Kosolap, N.M. Dyba. – Odesa, 2021. – 152 p., 65 engravings. – Ukr., Engl.

The catalog introduces researchers and lovers of printed graphics to the earliest part of the graphic collection of Odesa National Scientific Library – to the engravings from the XVI–XVII centuries. It includes 65 prints made in the technique of chisel engraving and etching by Dutch, Italian and French masters.

Compiler
L.V. Izhyk

Scientific consultant
I.Y. Glebova,
Deputy Director of Scientific Research
of Odesa Museum of Western and Oriental Art

Responsible for edition
I.O. Biriukova,
General Director
of Odesa National Scientific Librari

Editors:
N.G. Maidanyuk, I.S. Shelestovych

English translation
and text editing:
J.O. Kosolap, N.M. Dyba

ISBN

© ONSL, 2021
© L.V. Izhyk, compiling and text, 2021
© I.O. Biriukova, introduction, 2021
© I.M. Svictunova, design, layout, 2021

КОЛЕКЦІЯ ГРАВЮР – ВИШУКАНИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ДОРОБОК У ФОНДАХ БІБЛІОТЕКИ

З перших років діяльності Одеської національної наукової бібліотеки, найстарішої публічної книгозбірні України, почала складатися унікальна, нині понад двохсоттисячна, колекція рідкісних видань і рукописів, яка є цінним сегментом бібліотечного фонду в майже 5,5 мільйона документів.

Складовою світової культурної спадщини стали книжкові твори та колекції, подаровані бібліотеці графом М.С. Воронцовим, попечителем бібліотеки графом М.М. Толстим, міським головою Одеси Г.Г. Маразлі, науковцями П.Й. Бурачковим, В.Є. Тимоновим, О.О. Борзенком, родинами відомих учених М.Г. Крейна, Я.Ю. Бардаха, О.О. Зикова, французькою художницею, почесним громадянином Одеси С. Саварі-Полідорі, нашими сучасниками – представниками духовенства, політичними і громадськими діячами: митрополитом Одеським та Ізмаїльським Агафангелом, С.Р. Гриневецьким, Ю.К. Масловим, ігуменю Серафимою, В.В. Стремядіним, родиною В.С. Філіпчука та багатьма іншими. Відомості про цих благодійників зберігаються у звітах бібліотеки від її заснування і дотепер та поповнюються новими іменами.

Серед бібліотечних скарбів особливе місце належить колекції гравюр. Перші згадки про їх надходження у звітах бібліотеки датуються 1883 роком: тоді невідома особа пожертвувала 177 аркушів, чимало з яких були рідкісними і «представляли значний інтерес як за іменем художника, так і за сюжетами». Сьогодні колекція, в якій представлені гравюри XVI–XIX століть, нараховує понад 700 одиниць зберігання.

Ці унікальні культурні пам'ятки залишаються важливими свідками історії розвитку культури й мистецтва. Їх вивчення, введення в науковий обіг, забезпечення загальної доступності до них є важливим завданням Одеської національної наукової бібліотеки. У 2018 році за підтримки Українського культурного фонду бібліотека успішно втілила інноваційний проект «Старовинна гравюра – культурна спадщина України»: вперше у відкритому доступі на вебсайті ОННБ були

представлені результати багаторічної копіткої праці бібліотечних фахівців з наукового опрацювання колекції гравюр майстрів XVI–XIX століть з Англії, Італії, Нідерландів, Німеччини, України, Франції, які зберігаються у фонді бібліотеки. Створений вебресурс надає можливість вільного доступу до вітчизняних і зарубіжних гравюр шанувальникам мистецтва, реставраторам, бібліотекарям з усього світу. В рамках проекту також було презентовано виставку «Старовинна гравюра у фондах Одеської національної наукової бібліотеки». Опис 49 експонованих гравюр подано у каталозі, який отримали провідні вітчизняні та зарубіжні книгозбірні, музеї, наукові установи.

Фахівці Одеської національної наукової бібліотеки продовжують роботу зі збереження, вивчення та популяризації культурної спадщини України, введення в науковий обіг артефактів образотворчого мистецтва. Каталог, який ми презентуємо нині, є першим випуском серії, яка розкриє зібрання графіки Одеської національної наукової бібліотеки. У виданні представлено гравюри XVI–XVII століть роботи нідерландських, італійських та французьких майстрів.

Творчий колектив, що працював над випуском, доклав максимум зусиль, аби гідно продовжити традиції науково-дослідної та культурно-просвітницької роботи Одеської національної наукової бібліотеки й видати працю, яка буде корисною дослідникам світової культури, мистецтвознавцям, історикам, працівникам музеїв та бібліотек. Видання зацікавить також широкий загал поціновувачів гравюри, які захоплюються саме цим видом мистецтва, його стилістичними особливостями, привабливою витонченістю штриха, пластичністю образів, наповнених глибоким філософським сенсом.

Ірина БІРЮКОВА,
генеральний директор
Одеської національної наукової бібліотеки,
заслужений працівник культури України

REFINED ART WORKS – COLLECTION OF ENGRAVINGS IN THE LIBRARY

From the first years of activity of Odesa National Scientific Library, the oldest public library in Ukraine, a unique collection of more than two hundred thousand rare editions and manuscripts began to form, which is perhaps the most valuable segment of the library collection of almost 5.5 million documents.

Book works and collections, donated to the library, became a part of the world cultural heritage. The benefactors were Count M.S. Vorontsov, the trustee of the library, Count M.M. Tolstoy, the Mayor of Odesa G.G. Marasli, scientists P.Y. Burachkov, V.Y. Timonov, O.O. Borzenko, families of famous scientists M.G. Crane, Y.Y. Bardakh, O.O. Zykov, French artist, Honorable citizen of Odesa Suzanne Savari-Polidori, our contemporaries – leaders of public and spiritual thought of the region, Metropolitan of Odesa and Izmail Agafangel, S.R. Grinevetsky, Y.K. Maslov, Mother Superior Serafima, V.V. Stremyadin, family of V.S. Filipchuk and many others. Information about these benefactors is stored in the library reports since its founding and new names of presenters are still appearing.

Among these treasures a special place belongs to the collection of engravings. The first information about their arrival in the library reports dates back to 1883, when the unknown person donated 177 sheets, many of which were rare and «were of great interest both by the name of the artist and by the plots.» Nowadays the collection, which represents engravings of the XVI–XIX centuries, has more than 700 items of storage.

Unique cultural monuments remain important witnesses of the history of culture and art. The study, introduction into scientific circulation, ensuring general accessibility to them is an urgent task of Odesa National Scientific Library. In 2018, with the support of Ukrainian Cultural Foundation, the library successfully implemented an innovative project “Old Engraving – Cultural Heritage of Ukraine”: for the first time there

were presented the results of thorough work of many years that was done by the library specialists at scientific processing of engraving collection of masters from England, Italy, the Netherlands, Germany, Ukraine, France from the XVI–XIX Centuries, which are stored in the library. The created web resource provides free access to native and foreign engravings for art lovers, restorers, librarians from around the world. Within the framework of the project, the exhibition “Old Engravings in the Collection of Odesa National Scientific Library” was also presented. The description of 49 exhibited engravings is given in the catalog that was delivered to Ukrainian and foreign libraries, museums etc.

Specialists of Odesa National Scientific Library continue to work on the preservation, studying and popularization of the cultural heritage of Ukraine, the introduction into scientific circulation of artifacts of fine arts. The catalog, that we present today, is the first issue of the series, which will reveal a graphic collection of Odesa National Scientific Library. The publication introduces engravings of the XVI–XVII centuries by Dutch, Italian and French masters.

The creative team that worked on the issue made every effort to continue the traditions of research and cultural-educational work of Odesa National Scientific Library and publish a work that will be useful for researchers of world culture, art critics, historians, museums and libraries. The publication will also be of interest to a wide public of engraving amateurs who are fascinated by this art form, its stylistic features, attractive elegance of touch, plasticity of images filled with deep philosophical meaning.

Iryna BIRIUKOVA,
General Director
of Odesa National Scientific Library,
Honored Worker of Culture of Ukraine

ВІД УПОРЯДНИКА

У відділі рідкісних видань і рукописів Одеської національної наукової бібліотеки віддавна зберігається колекція західноєвропейських гравюр XVI–XIX століть (близько 700 аркушів)¹. Цей каталог знайомить дослідників і любителів друкованої графіки з найбільш ранньою частиною цього графічного зібрання – з гравюрами XVI–XVII століть.

Каталог включає 65 естампів, виконаних у техніці різцевої гравюри й офорту нідерландськими, італійськими та французькими майстрами. Незважаючи на неповноту і різноманітність, графічний матеріал зібрання, що включає роботи як прославлених, так і маловідомих граверів, має історико-художню цінність.

Найбільш ранні відбитки належать до другої половини XVI століття. Так, офорт відомого фламандського художника Франса Флоріса «Христос омиває ноги Своїм учням» датується 1550–1570-ми роками. Він має тим більшу цінність, що цей плодovitий живописець за все своє життя власноруч виконав лише три офорти²: за його творами багато гравірували його учні. У 1593–1594 роках були виконані в техніці різцевої гравюри безсмертні шедеври нідерландського гравера Гендріка Гольцуса (1558–1617) – два аркуші із серії «Життя Діви Марії». Цьому славетному граверу притаманне надзвичайно віртуозне володіння різцем, за допомогою якого він не лише передає скульптурний характер і мармурову гладкість форм своїх образів, але й демонструє здатність наслідувати техніку і стиль різних художників. До того періоду слід віднести роботи ще одного майстра різцевої гравюри – італійця з Мантуї Джорджо Гізі (1520–1582). Його ранні праці, виконані у 1540-х роках, у нашому

зібранні представлені у пізніших станах. Серед них – широкомасштабна гравюра з фрески Мікеланджело «Страшний суд».

На XVII століття припадає розквіт гравюри як репродукційного мистецтва. Саме завдяки гравюрі відбувалося знайомство з живописними творами художників різних країн. У кожній національній школі великого майстра оточувала група граверів, які мали відтворювати живописні та графічні роботи художників.

Граверна школа Фландрії XVII століття представлена роботами художників майстерні Пітера Пауля Рубенса: Лукаса Ворстермана, Схелте Адамса Болсверта, Пітера Саутмана, а також їх послідовників – Пітера де Йоде і Маринуса Робіна ван дер Гуса, які працювали в техніці різцевої гравюри. Ця трудомістка техніка не допускає жодних виправлень і розрахована на надзвичайну майстерність виконавця з твердою рукою та гострим оком. В оволодінні цим складним мистецтвом вони досягли довершеності: у чорно-білій гамі могли передати всі відтінки колориту живописних творів.

У Франції улюбленою темою в гравюрі став портрет. Саме у XVII столітті портрет досягає художніх висот і технічної досконалості, і в цьому випадку техніка різцевої гравюри якнайкраще підходила для вираження класичного стилю епохи, для передачі витонченості та благородства форм. Серед визнаних майстрів цього періоду – Жан Морен і Ніколя Піто, чії роботи представлено в каталозі. Окремо стоять два твори швейцарського гравера Йоганна Якоба Турнейсена, який протягом тривалого часу працював у Франції, в Ліоні. Гравіровані портрети цього майстра

¹ Уперше окремі аркуші із зібрання ОННБ були представлені в каталозі виставки «Старовинна гравюра Одеської національної наукової бібліотеки», організованої за підтримки Українського культурного фонду в листопаді 2018 року.

² Мистецтвознавці Ульріх Тіме і Фелікс Беккер приписують йому чотири.

в нашому зібранні створені ним за оригіналами французьких художників того часу – Тома Бланше і Ніколя Міньяра.

У XVII столітті відбувається розквіт мистецтва офорта, характерною особливістю якого є свобода творчого самовираження. Завдяки його технічним можливостям автор може спонтанно викласти свій задум і свої почуття, що наближає цю графічну техніку до малюнків тушшю і пером. Роботам майстрів цього періоду притаманна витончена вишуканість композицій, емоційна насиченість сюжетів і ускладнений характер малюнка. Насамперед це стосується офортів Джованні Бенедетто Кастільйоне (1609–1665) і П'єтро Тести (1611–1650).

На жаль, недбале поводження з гравюрами їх колишніх власників, а також час наклали на них свій відбиток: у багатьох естампів обрізано поля, самі вони дубльовані на папір, спостерігаються часткові втрати зображення. Все це ускладнило атрибуцію відбитків. При підготовці каталогу було проведено художньо-технічне редагування зображень.

Гравюра за своє багатоміжове існування віддзеркалила всі зміни художніх стилів і напрямів, національні відмінності шкіл і розмаїття творчих індивідуальностей.

Сподіваємося, що цей каталог буде цікавий не лише фахівцям, але й любителям старовинної гравюри.

ПОЯСНЕННЯ ДО КАТАЛОГУ

Каталог складено за художніми школами, у межах кожної – за прізвищами граверів, поданими в алфавітному порядку. Гравюри, що належать одному майстру, розташовані в хронологічному порядку.

Дані про кожну гравюру викладено в послідовності, усталеній у наукових каталогах.

Прізвища та імена граверів подано також в оригінальному написанні.

Знак питання при датах означає, що вказано імовірну дату.

Розміри (висота, ширина) подано в міліметрах. З огляду на те, що чимало гравюр мають зрізані поля, зазначено лише розмір відбитка.

У випадках, коли це було можливо встановити, стан гравюри зазначено за європейськими довідковими виданнями і окремими каталогами.

Написи на гравюрі відтворено повністю, в оригінальному написанні (у випадку з гравюрою Д. Гізі «Страшний суд» наводиться переклад напису-присвяти).

У підрозділі «Література» представлено інформацію про згадування гравюри та її номер у спеціальних довідкових виданнях.

Наприкінці опису – короткі біографічні дані про осіб, причетних до створення гравюри: авторів оригіналів, видавців, а також портретованих, адресатів присвят.

Лариса ІЖИК,

головний бібліотекар відділу
рідкісних видань та рукописів ОННБ

FROM COMPILER

The department of rare editions and manuscripts of Odesa National Scientific Library has kept a collection of Western European engravings of the XVI–XIX centuries (about 700 sheets)¹ for a long time. This catalog introduces researchers and admirers of printed graphics to the earliest part of this graphic collection – engravings from the XVI–XVII centuries.

The catalog includes 65 prints made in the technique of chisel engraving and etching by Dutch, Italian and French masters. Despite its incompleteness and diversity, the collection's graphic material has a historical and art value and includes works of both famous and little-known engravers.

The earliest copies belong to the second half of the XVI century. The etching of the famous Flemish artist Frans Floris “Christ Washes the Feet of His Disciples” dates back to 1550–1570s. It is especially valuable because during his whole life this prolific painter himself performed only three etchings²: his students engraved a lot after his works. In 1593–1594, the immortal masterpieces of the Dutch engraver Hendrik Goltzius (1558–1617) – two sheets from the series “Life of Virgin Mary” were made in the technique of chisel engraving. This famous engraver is characterized by an unusual masterful technique of the chisel engraving, with the help of which he does not only convey the sculptural character and marble smoothness of the forms of his images, but also the ability to imitate the technique and style of various artists. The work of another master of chisel engraving, the Italian from Mantua, Giorgio Ghisi (1520–1582), should be attributed to this period. His early works, completed in the 1540s, are represented in our collection in later conditions. Among them – a

large-scale engraving from Michelangelo's fresco “The Last Judgment”.

The 17th century was time when the flourishing of engraving as a reproduction art began. Due to this the acquaintance with the paintings of artists from different countries occurred. In each national school, the great masters were surrounded by a group of engravers, intended to reproduce the paintings and graphic works of the artists.

Flanders engraving school of the XVII century is represented by the works of artists of Peter Paul Rubens workshop: Lucas Vorsterman, Schelte A. Bolswert, Pieter Soutman, and their followers – Pieter de Jode and Marinus R. van der Goes, who worked in the technique of chisel engraving. This laborious, unalterable technique is designed for extraordinary skill of its performer, who must have a firm hand and a sharp eye. Demonstrating excellence in mastering this difficult art, they achieved incredible skill: in black and white range, they were able to convey all the shades of color of art paintings.

In France portrait became the favorite theme of engraving. It was in the XVII century when the portrait reached art heights and technical perfection, and in this case, the technique of chisel engraving was the best for expressing classical style of the era, in conveying grace and nobility of forms. The greatest masters of this period include: Jean Morin and Nicolas Pitau, whose works are presented in the catalog. Two works of the Swiss engraver J.J. Thourneysen, who worked for a long time in France, in Lyon, stand apart. The engraved portraits in our collection were created by him from the originals of the French artists of that time: Tomas Blanchet and Nicolas Mignard.

---

¹ For the first time individual sheets from the collection of ONSL were presented in the catalog of the exhibition “Old engravings of Odesa National Scientific Library”, organized with the support of Ukrainian Cultural Foundation in November 2018.

² Ulrich Thieme and Felix Becker attribute four to him.

In the XVII century the art of etching flourished, a characteristic feature of which was freedom of creative self-expression. Thanks to its technical capabilities the author can spontaneously express his intention, his feelings, which brings this graphic technique closer to ink and pen paintings. The works of the masters of this period are characterized by exquisite refinement of compositions, emotional richness of plots and complicated nature of drawing. In the first place it concerns the etchings of Giovanni Benedetto Castiglione (1609–1665) and Pietro Testa (1611–1650).

Unfortunately, the ignorant (barbaric, inexpert, uneducated) attitude of the former owners of the engravings, as well as time left their mark on them: many prints have their margins cut off, they themselves are duplicated on paper, and there is a partial image loss. All this made it difficult to attribute the prints. The art and technical processing of images was fulfilled for the catalog.

The engravings for centuries long existence have reflected all changes in art styles and trends, national differences between schools and all the variety of creative individuals.

I hope that this catalog will be interesting not only for specialists, but also for admirers of old engraving.

ADDITIONAL EXPLANATIONS

The catalog is compiled by art schools, within each – by the names of engravers, presented in alphabetical order. If there are several engravings of the same master then they are arranged in chronological order.

Information about each engraving is given in the sequence accepted in scientific catalogs.

The names and surnames of the engravers are also given in the original spelling.

The question mark near the dates of life, death or imprint of the engravings means that the date is probable.

Sizes (height, width) are given in millimeters. Due to the fact that many engravings have their margins cut off, only the size of the imprint is indicated.

In cases where it was possible to determine, the state of the engraving was indicated according to the European reference publications and individual catalogs.

The inscriptions on the engravings are given fully in their original writing (in the case of G. Ghisi's engraving "The Last Judgment", a translation of the dedicatory inscription is given).

"Literature" subdivision indicates mentioning of the engraving and its number in special reference editions.

At the end of the description, a brief biographical information about the persons involved in the engraving is given: the authors of the originals, the publishers, the portrayed, the addressees of the dedications.

Larysa IZHYK,
Head Librarian of the Department of
Rare Books and Manuscripts
of Odesa National Scientific Library

НІДЕРЛАНДСЬКА ГРАВЮРА
XVI–XVII СТОЛІТЬ

ENGRAVINGS OF THE NETHERLANDS
FROM THE XVI–XVII CENTURIES

**Ауденарде,
Роберт ван**
1663, Гент – 1743 (1748?), Гент

Фламандський художник і гравер. Навчався в рідному місті у Франса ван Кейка де Мірхопа (Frans van Cuyck de Myerhop), а потім у Яна ван Клеве (Jan van Cleve). У 1685 вирушив до Рима, де став учнем Карло Маратті. Писав картини на біблійні сюжети. За порадою вчителя зайнявся гравіруванням і у цій царині досяг великих успіхів. Його гравюри здебільшого засновані на оригіналах учителя, а також А. Карраччі, П. да Кортони, Доменікіно, А. Мантеньї та інших. У 1723 повернувся до рідного міста, де отримав замовлення на розпис місцевих храмів і монастирів. Його краща робота, на думку дослідників, – вівтар Гентського картезіанського храму.

**Audenaerde (Oudenaarde),
Robert van**
1663, Ghent – 1743 (1748?), Ghent

Flemish painter and engraver. He studied in his hometown at Frans van Cuyck de Myerhop, and then at Jan van Cleve. In 1685, he went to Rome, where he became a student of Carlo Maratti. He painted pictures on biblical subjects. On the advice of his teacher he began to practice engraving and achieved great success in this area. His engravings are mostly based on the original of his teacher, as well as A. Carracci, P. da Cortona, Domenichino, A. Mantegna and others. In 1723, he returned to his hometown, where he received an order to paint local churches and monasteries. His best work, according to researchers, is the altar of the Ghent cartesian temple.

1. Аполлон і Дафна. 1685–1704.

За оригіналом К. Маратті. 1680.

Гравюра різцем, офорт. 580 x 615.

Гравюру надруковано з двох дощок на двох з'єднаних аркушах паперу.

Поля обрізані.

Під зображенням ліворуч: Carol. 'Marrattus Pinxit;

праворуч: R.V. Auden Aerd Sculp.

Оригінал К. Маратті знаходиться у зібранні Королівських музеїв красних мистецтв у Брюсселі.

Інв. Г 647.

Література: Nagler, Bd. 1, p. 187; Le Blanc, t. 1, p. 68, № 49.

Маратті (Маратта), Карло (Carlo Maratti;

1625, Камерано – 1713, Рим) – італійський художник доби бароко.

1. Apollo and Daphne. 1685–1704.

After the original by C. Maratti. 1680.

Engraving, etching. 580 x 615.

Under the image on the left: Carol. 'Marrattus Pinxit;

right: R.V. Auden Aerd Sculp.

Engraving printed from two plates on two joined sheets of paper.

The original of C. Maratti is in the collection of the Royal Museums of Fine Arts in Brussels.

Inv. G 647.

Literature: Nagler, Bd. 1, p. 187; Le Blanc, t. 1, p. 68, № 49.

Maratti (Maratta), Carlo (1625, Camerano – 1713, Rome) – Italian painter of the Baroque period.

Болсверт, Схелте Адамс

1586, Болсвард – 1659, Антверпен

Один із найвідоміших граверів фламандської школи з майстерні Рубенса, молодший брат гравера Боеціуса Болсверта. Народився у Фрисландії (провінція на півночі Нідерландів). У 1611 жив у Амстердамі, приблизно у 1617 переїхав до Південних Нідерландів. Створював гравюри, що репродукували твори фламандських живописців XVII століття: Рубенса, Йорданса, Блумарта, Ван Дейка та ін. Працював у техніці різцевої гравюри. Особливої слави набув, гравіруючи біблійні композиції та пейзажі Рубенса. Його гравюри вважалися зразками технічної досконалості й дуже високо цінувалися колекціонерами XVII–XVIII століть.

Bolswert, Schelte Adamsz

1586, Bolsward – 1659, Antwerp

One of the most famous engravers of the Flemish school from Rubens studio, the younger brother of the engraver Boetius Bolswert. He was born in Friesland (a province in the north of the Netherlands). In 1611, he lived in Amsterdam, about 1617, he moved to the Southern Netherlands. He created engravings that reproduced the works of Flemish painters of the XVII century: Rubens, Jordaens, Bloemaert, van Dyck and others. He worked in the technique of engraving by burin. He became famous by engraving biblical compositions and landscapes of Rubens. His engravings were considered examples of technical excellence and were highly valued by collectors of the XVII–XVIII centuries.

2. Поклоніння волхвів. 1630–1645.

За оригіналом П.П. Рубенса. 1627–1629.

Гравюра різцем. 417 x 313.

Поля обрізані.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами С.А. Болсверта, що зберігаються в Британському музеї (Лондон) та в Державному музеї Нідерландів (Амстердам).

Живописний оригінал Рубенса зберігається у Луврі (Париж). Інв. Г 503.

Рубенс, Пітер Пауль (Pieter Paul Rubens; 1577, Зіген – 1640, Антверпен) – фламандський живописець, один із найвизначніших представників епохи бароко, дипломат, колекціонер.

2. Adoration of the Magi. 1630–1645.

After the original by P.P. Rubens. 1627–1629.

Engraving. 417 x 313.

The fields are cropped.

The author and the title of the engraving are established on the basis of comparison with similar engravings of S.A. Bolswert, that is kept in the British Museum (London) and the Rijksmuseum (Amsterdam). Rubens's original painting is stored in the Louvre (Paris).

Inv. G 503.

Rubens, Pieter Paul (1577, Siegen – 1640, Antwerp) – Flemish painter, one of the most prominent representatives of the Baroque period, diplomat, collector.

3. Мідний змій.

За оригіналом П.П. Рубенса. 1635–1640.

Гравюра різцем. 460 x 565.

Верхній правий край гравюри втрачений.

V стан із п'яти.

Під зображенням: FECIT ERGO MOYSES SERPENTEM AENEVM, ET POSVIT EVM PRO SIGNO: QVEM CVM PERCVSSI ASPICERENT SANABANTVR; нижче присвята: NOBILI AC GENEROSO DOMINO DNO FRANCISCO GOVBAV, TOPARCHAE DE TRIEST, MESPELAER, ETC. D. C. Q. AEGIDIVS HENRICI; внизу ліворуч: Pet. Paul. Rubbens pinxit; S. à Bolswert sculpsit; праворуч: Numeri 21. Gasp. Huberti excudit Antwerpiae.

Оригінал П.П. Рубенса зберігається в Лондонській національній галереї.

Інв. Г 575.

Література: Schneevogt, 1873, p. 5, № 33; Rooses, v. 1, p. 139, № 112; Wurzbach, Bd. 1, p. 133, № 30 (IV).

Хейбрехтс, Гаспар (Gaspar Huybrechts (Huberti); 1619, Антверпен – 1684, Антверпен) – фламандський гравер і видавець. Працював у Антверпені. Деякий час (1639) провів в Італії. Перевидав гравюри, раніше опубліковані Мартіном ван ден Ендемом (Martin van den Enden) і Гіллісом Хендріксом (Gillis Hendricx). Бл. 1652 його учнем був Жерар Еделінк.

Гаубау, Франсискус (Franciscus Goubau, 1611–1647) – представник великої дворянської родини з Антверпена, правитель Триєста.

3. Copper Snake.

After the original by P.P. Rubens. 1635–1640.

Engraving. 460 x 565.

The upper right edge of the engraving is lost.

V state of five.

Under the image: FECIT ERGO MOYSES SERPENTEM AENEVM, ET POSVIT EVM PRO SIGNO: QVEM CVM PERCVSSI ASPICERENT SANABANTVR; there is a dedication below: NOBILI AC GENEROSO DOMINO DNO FRANCISCO GOVBAV, TOPARCHAE DE TRIEST, MESPELAER, ETC. D. C. Q. AEGIDIVS HENRICI;

at the bottom on the left: Pet. Paul. Rubbens pinxit; S. à Bolswert sculpsit; on the right: Numeri 21. Gasp. Huberti excudit Antwerpiae. The original of P.P. Rubens is in the London National Gallery.

Inv. G 575.

Literature: Schneevogt, 1873, p. 5, № 33; Rooses, v. 1, p. 139, № 112; Wurzbach, Bd. 1, p. 133, № 30 (IV).

Huybrechts (Huberti), Gaspar (1619, Antwerp – 1684, Antwerp) – flemish engraver and publisher. He worked in Antwerp. He spent some time (1639) in Italy. Reprinted engravings previously published by Martin van den Enden and Gillis Hendricx. Ca. in 1652 his student was Gerard Edelink.

Goubau, Franciscus (1611–1647) – representative of a large noble family from Antwerp, the Governor of Trieste.

Брейн, Ніколас де
1570, Антверпен – 1652, Роттердам

Фламандський гравер, який працював у Голландії. Народився в сім'ї цукрозаводчика Яна де Брейна. Навчався мистецтва гравірування у свого дядька, гравера Абрахама де Брейна (Abraham de Bruyn, бл. 1539–1587). З 1601 – член Антверпенської гільдії святого Луки. У 1617 переїхав до Роттердама, де і працював до самої смерті. Його гравюри виконані як за власними малюнками, так і з оригіналів інших художників. У своїх оригінальних малюнках наслідував манеру Лукаса ван Лейдена.

Bruyn, Nicolaes de
1570, Antwerp – 1652, Rotterdam

Flemish engraver who worked in Holland. He was born in the family of a sugar manufacturer Jan de Bruyn. He studied art of engraving with his uncle, the engraver Abraham de Bruyn (ca. 1539–1587). From 1601, he was a member of the Antwerp guild of St. Luke. In 1617 he moved to Rotterdam, where he worked until his death. His engravings are made both from his own drawings and from the originals of other artists. In his original drawings he imitated the manner of Lucas van Leiden.

4. Золота доба. 1604.

За оригіналом А. Блумарта.
Гравюра різцем. 425 x 656.
Поля обрізані.

У нижньому лівому куті гравюри в картуші напис латинською мовою: Aurea Saturno rutilabant secula ... / ... opes. / 1604.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Н. де Брейна, що зберігається в Державному музеї в Амстердамі.

Оригінал А. Блумарта, рисунок тушшю і пером, знаходиться у Франкфурті-на-Майні в Штеделівському художньому музеї (Städel Museum).

Інв. Г 583.

Блумарт, Абрахам (Abraham Bloemaert; 1566, Горінхем – 1651, Утрехт) – нідерландський художник.

4. The Golden Age. 1604.

After the original by A. Bloemaert.
Engraving. 425 x 656.
The fields are cropped.

There is an inscription in Latin in the lower left corner of the engraving in the cartouche: Aurea Saturno rutilabant secula ... / ... opes. / 1604.

The author and the title of the engraving are determined by means of comparison with a similar engraving of N. de Bruyn, that is kept in the State Museum in Amsterdam.

A. Bloemaert's original, an ink and pen drawing, is in the Städel Museum in Frankfurt am Main.

Inv. G 583.

Bloemaert, Abraham (1566, Gorinchem – 1651, Utrecht) – Dutch painter.

Вермелен, Корнеліс Мартінус

Бл. 1654 (за іншими даними, 1644),
Антверпен – 1708/1709, Антверпен

Фламандський гравер, що працював у Антверпені та Парижі. У 1668 навчався у Петера Клауєта (Peeter Clouwet, 1629–1670) в Антверпені. З 1682 – член гільдії святого Луки. Працював переважно у жанрі портрета з оригіналів художників свого часу.

Vermeulen, Cornelis Martinus

Ca. 1654 (according to other sources 1644),
Antwerp – 1708/1709, Antwerp

Flemish engraver who worked in Antwerp and Paris. In 1668, he studied with Peeter Clouwet (1629–1670) in Antwerp. From 1682, he was a member of the guild of St. Luke. He worked mainly in the genre of portraits from the originals of artists of his time.

5. Портрет державного радника**Луї Урбена Лефевра де Комартена.**

Друга половина XVII ст.

За оригіналом Ф. де Труа.

Гравюра різцем. 277 x 200.

Вздовж периметра овальної рами напис: M.^{RE} LOVIS VRBAIN LE FEVRE DE CAVMARTIN CHLER M.E DES REQVESTES ORD.RE DE L'HÔTEL; під зображенням ліворуч: F de Troy Pinx; праворуч: C. Vermeulen Sculp.
Інв. Г 367.

Література: Nagler, Bd. 20, p. 120, № 39;

Le Blanc, t. 4, p. 110, № 18.

Труа, Франсуа де (François de Troy; 1645, Тулуза – 1730, Париж) – французький художник-портретист і гравер, представник численної династії художників.

Лефевр де Комартен, Луї Урбен (Louis Urbain Lefèvre de Caumartin, 1653–1720) – державний радник та інтендант фінансів (1690–1715) часів Людовіка XIV. Син Луї-Франсуа Лефевра де Комартена (1624–1684), державного радника, інтенданта Шампані.

5. Portrait of State Councilor**Louis Urban Lefebvre de Comarten.**

The second half of the XVII century.

After the original by F. de Troy.

Engraving. 277 x 200.

There is an inscription on the perimeter of the oval frame: M.^{RE} LOVIS VRBAIN LE FEVRE DE CAVMARTIN CHLER M.E DES REQVESTES ORD.RE DE L'HÔTEL; under the image on the left: F de Troy Pinx; on the right: C. Vermeulen Sculp.
Inv. G 367.

Literature: Nagler, Bd. 20, p. 120, № 39;

Le Blanc, t. 4, p. 110, № 18.

Troy, François de (1645, Toulouse – 1730, Paris) – french portrait painter and engraver, a representative of a numerous dynasty of painters.

Lefevre de Caumartin, Louis Urbain (1653–1720) – state counselor and intendant of finance (1690–1715) at the times of Louis XIV. Son of Louis-François Lefevre de Caumartin (1624–1684), state counselor, intendant of Champagne.

Philippe Wennerman Pinxit.

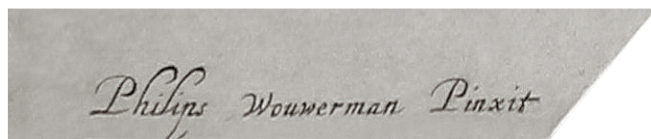
Dancker Danckerts Excudit.

Віссер, Йоханнес (Ян) де

Бл. 1636, Гарлем – між 1692–1712,
Амстердам

Офортист, гравер і живописець. Навчався у свого брата – широко знаного нідерландського гравера Корнеліса Віссера (Cornelis Visscher). У 1658 переїхав до Амстердама. У зрілому віці став пейзажистом. Виконав гравюри з оригіналів Ф. Ваурмана, А. ван Остаде, Я. ван Гойена та ін.

6. Табір. Бл. 1670.

За оригіналом Ф. Ваурмана.
Гравюра різцем, офорт. 340 x 385.
Поля обрізані.

Під зображенням ліворуч: Philips Wouwerman Pinxit;
праворуч: Dancker Danckerts Excudit.

Автора гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Й. де Віссера, що зберігається в Британському музеї (Лондон).

Інв. Г 458.

Література: Nagler, Bd. 20, p. 410, № 28 (3); Le Blanc, t. 4, p. 135, № 34 (III state); Wurzbach, Bd. 2, p. 799, № 44.

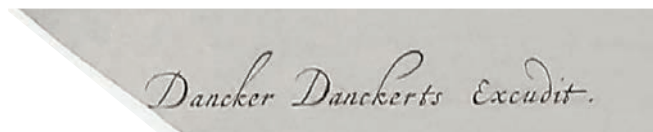
Ваурман, Філіпс (Philips Wouwerman; 1619, Гарлем – 1668, Гарлем) – нідерландський художник доби бароко, один із видатних живописців Золотої доби Голландії.

Данкертс, Данкер (Dancker Danckerts; 1634, Амстердам – 1666, Амстердам) – представник відомої амстердамської родини граверів, картографів і видавців. Син Корнеліса I Данкертса (1604–1656), брат Юстуса Данкертса (див. № 12).

Visscher, Johannes (Jan) de

Ca. 1636, Harlem – between 1692–1712,
Amsterdam

Etcher, engraver and painter. He studied with his brother – the well-known dutch engraver Cornelis Visscher. In 1658, he moved to Amsterdam. In adulthood he became a landscape painter. He made engravings from the originals by P. Wouwerman, A. van Ostade, J. van Goyen and others.

6. Camp. Ca. 1670.

After the original by P. Wouwerman.
Engraving, etching. 340 x 385.
The fields are cropped.

Under the image on the left: Philips Wouwerman Pinxit;
on the right: Dancker Danckerts Excudit.

The author of the engraving is determined by means of comparison with a similar engraving of J. de Visscher, which is kept in the British Museum (London).

Inv. G 458.

Literature: Nagler, Bd. 20, p. 410, № 28 (3); Le Blanc, t. 4, p. 135, № 34 (III state); Wurzbach, Bd. 2, p. 799, № 44.

Wouwerman, Philips (1619, Haarlem – 1668, Haarlem) – dutch painter of the Baroque period, one of the outstanding artists of the Golden Age of Holland.

Danckerts, Dancker (1634, Amsterdam – 1666, Amsterdam) – representative of the famous Amsterdam family of engravers, cartographers and publishers. Son of Cornelis I Danckerts (1604–1656), brother of Justus Dunkerts (see № 12).

Ворстерман, Лукас

1595, Зальтбоммель – 1675, Антверпен

Найвидатніший гравер XVII століття з майстерні Рубенса. Приблизно у 1619 або 1620 Ворстерман приїхав до Антверпена, вступив до майстерні Рубенса і почав займатися гравіруванням. Протягом кількох років був основним гравером учителя. У 1624 переїхав до Англії, працював для короля Карла I. В Англії чимало гравірував за портретами Ван Дейка і Гольбейна. У 1630 повернувся до Антверпена і того ж року став одним із граверів Ван Дейка, у співпраці з яким виконав 28 аркушів для його «Іконографії». Вигравірував значну кількість портретів, історичних картин, пейзажів. Член Антверпенської гільдії святого Луки. Учитель видатного гравера Пауля Понтіуса.

Vorsterman, Lucas

1595, Saltbommel – 1675, Antwerp

The most outstanding engraver from the XVII century from the workshop of Rubens. Around 1619 or 1620, Vorsterman came to Antwerp, entered the workshop of Rubens and began to engrave. For several years he was the main engraver of his teacher. In 1624, he moved to England, worked for King Charles I. In England he engraved a lot on portraits of van Dyck and Holbein. In 1630, he returned to Antwerp and in the same year became one of van Dyck's engravers, in collaboration with whom he made 28 sheets for his "Iconography". He engraved a large number of portraits, historical paintings, landscapes. Member of the Antwerp guild of St. Luke. Teacher of an outstanding engraver Paul Pontius.

7. Портрет графа Христофора Опалінського. 1646.

Гравюра різцем. 310 x 210.

Під зображенням у центрі: *Malo meveri, quam ambire*; нижче: *Christophorus Comes de Bnin Opalenski. Palatinus posnaniensis...* Legatus; внизу праворуч: L.Vorsterman.

Інв. Г 192.

У деяких джерелах припускається, що гравюру виконано за оригіналом П.П. Рубенса.

Література: Nagler, Bd. 20, p. 542, № 24; Schreevoogt, 1873, p. 185, № 265; Rooses, t. 4, p. 225, № 1012; Hymans, p. 151, № 138; Wurzbach, Bd. 2, p. 817, № 138.

Опалінський, Христофор (Кшиштоф) (Christopher Opalinsky; 1609–1655) – польський аристократ, поет, з 1637 – познанський воєвода; якийсь час був послом у Франції.

7. Portrait of Count Christopher Opalinsky. 1646.

Engraving. 310 x 210.

Under the image in the center: *Malo meveri, quam ambire*; below: *Christophorus Comes de Bnin Opalenski. Palatinus posnaniensis...* Legatus; at the bottom on the right: L.Vorsterman.

Inv. G 192.

There was an assumption that the engraving was made after the original by P.P. Rubens.

Literature: Nagler, Bd. 20, p. 542, № 24; Schreevoogt, 1873, p. 185, № 265; Rooses, t. 4, p. 225, № 1012; Hymans, p. 151, № 138; Wurzbach, Bd. 2, p. 817, № 138.

Opalinsky, Christopher (Krzysztof) (1609–1655) – polish aristocrat, poet, from 1637 – Governor of Poznan, who for some time was Ambassador in France.

Гейден, Якоб ван дер

1573, Мехелен або Страсбург – 1645,
Брюссель

Фламандський гравер, видавець, живописець і скульптор. Син художника Яна ван дер Гейдена, який переїхав з Мехелена (Бельгія) до Страсбурга. Навчався в Брюсселі у Рафаеля Коксі (Raphael Coxie). У 1616 в Лейпцигу створив серію гравюр до книги Густава Селеніуса «Шахи, або Королівська гра» («Das Schach, oder König-Spiel»). Близько 1636 переїхав до Брюсселя, де працював до самої смерті.

Heyden, Jacob van der

1573, Mechelen or Strasbourg – 1645,
Brussels

Flemish engraver, publisher, painter and sculptor. Son of the painter Jan van der Heyden, who moved from Mechelen (Belgium) to Strasbourg. He studied in Brussels with Raphael Coxie. In 1616, in Leipzig he created a series of engravings for Gustav Selenius's book "Chess, or the Royal Game" ("Das Schach, oder König-Spiel"). Around 1636 he moved to Brussels, where he worked until his death.

LADISLAVS SIGISMVNDVS D.G. POLONIAE ET SVECIAE PRINCEPS
ELECT. MAGN. DVX MOSCOVIAE SMOL. SEVER. CFRD

Petrus Paulus Rubenius Pinxit Anno 1624. D. C. XX IIII.

8. Портрет Владислава IV Вази. 1624–1634.

З гравірованого оригіналу П. Понтіуса за живописним оригіналом П.П. Рубенса. 1624.

Гравюра різцем. 312 x 195.

Лівий та правий краї гравюри обрізані. Нижній правий кут втрачений.

Під зображенням: [W]LADISLAVS SIGISMVNDVS D.G. POLONIAE ET SVECIAE PRINCEPS ELECT. MAGN. DVX MOSCOVIAE SMOL. SEVER. CFRD. [DUX]; нижче: Petrus Paulus Rubenius Pinxit Anno CD. D. C. XX IIII.

Автора гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Я. ван дер Гейдена, що зберігається в Національній бібліотеці Польщі (Варшава).

Оригінал П.П. Рубенса знаходиться у Польщі, в Королівському замку на Вавелі (Краків).

Інв. Г 372.

Література: Nagler, Bd. 6, p. 169; Schneevooft, 1873, p. 172, № 157; Rooses, t. 4, p. 282, № 1078.

Владислав IV Ваза (Władysław IV Waza, 1595–1648) – король польський і Великий князь Литовський (1632–1648). У 1610 королевич Владислав склав присягу московським боярам як російський цар. У жовтні 1612 його уряд було скинуто. Наступного року царем було обрано Михайла Федоровича Романова. До 1634 Владислав користувався титулом Великого князя Московського.

8. Portrait of Władysław IV Vasa. 1624–1634.

From the engraved original of P. Pontius after the original painting by P.P. Rubens. 1624.

Engraving. 312 x 195.

The left and right edges of the engraving are cropped. The lower right corner is lost.

Under the image: [W]LADISLAVS SIGISMVNDVS D.G. POLONIAE ET SVECIAE PRINCEPS ELECT. MAGN. DVX MOSCOVIAE SMOL. SEVER. CFRD. [DUX]; below: Petrus Paulus Rubenius Pinxit Anno CD. D. C. XX IIII.

The author of the engraving is determined by means of comparison with a similar engraving of J. van der Heyden, which is kept in the National Library of Poland (Warsaw).

The original of P.P. Rubens is in Poland, in Wawel Royal Castle (Krakow).

Inv. G 372.

Literature: Nagler, Bd. 6, p. 169; Schneevooft, 1873, p. 172, № 157; Rooses, t. 4, p. 282, № 1078.

Władysław IV Vaza (1595–1648) – king of Poland and Grand Duke of Lithuania (1632–1648). In 1610, Prince Władysław took the oath of Moscow boyars as a Russian tsar. In October 1612, his government was overthrown. The following year, Mikhail Fyodorovich Romanov was elected as tsar. Until 1634, Władysław continued to use the title of Grand Duke of Moscow.

LADISLAUS SIGISMVNDVS D.G.POLONIÆ ET SVECIE PRINCEPS
ELECT. MAGN. DVX MOSCOVIÆ SMOL. SEVER. CFRD

Petrus Paulus Rubenius Pinxit Anno 1713. c. xxiii.

Гольціус, Гендрік

1558, Мюльбрахт – 1617, Гарлем

Живописець, гравер, рисувальник. Навчався у Дірка Волькертсена Корнхерта, який жив тоді у місті Клеве. У 1577 переїхав до Гарлема. У 1580-х організував власну майстерню з видання гравюр, де під його керівництвом працювали учні: Якоб Матам (Jacob Matham), Якоб де Гейн (Jacob de Gheyn) Молодший, Ян Мюллер (Jan Harmensz Muller), Ян Санредам (Jan Saenredam). У 1590–1591 подорожував Німеччиною та Італією. Після повернення до Гарлема в середині 1590-х виконав кілька гравюрних серій: «Вісім античних божеств», «Дев'ять муз», «Життя Діви Марії», які ще за життя автора отримали у сучасників назву «Шедеври» (Masterpieces). Виконав понад 400 гравюр. Після 1600 займався переважно живописом.

Goltzius, Hendrick

1558, Mülbracht – 1617, Harlem

Painter, engraver, draftsman. He studied at Dirck Volckertszoon Coornhert, who lived at that time in Kleve. In 1577, he moved to Harlem. In the 1580s, he organized his own engraving workshop, where students worked under his guide: Jacob Matham, Jacob de Gheyn the Younger, Jan Harmensz Muller, Jan Saenredam. In 1590–1591, he traveled through Germany and Italy. After re-turning to Harlem in the middle of the 1590s, he made several engraving series: “Eight ancient Deities”, “Nine Muses”, and “Life of the Virgin”, which during the author’s lifetime earned the title “Masterpieces”. He made more than 400 engravings. After 1600, he was mainly engaged in painting.

9. Відвідання. 1593.

Другий аркуш із серії «Життя Діви Марії».

У живописному стилі Парміджаніно.

Гравюра різцем. 455 x 347.

Поля обрізані.

III стан з номером.

У нижній частині зображення підпис монограмою з датою:

1593 | HG; у лівому нижньому куті: 2.

Інв. Г 560.

Література: Bartsch, t. 3, p. 15, № 16; Nagler, Bd. 5, p. 275 (b);

Le Blanc, t. 2, p. 306, № 13–18; Wurzbach, Bd. 1, p. 599, № 16;

Hirschmann, 1921, № 10.

9. The Visitation. 1593.

The second sheet from the series “Life of the Virgin”.

In the pictorial style of Parmigianino.

Engraving. 455 x 347.

The fields are cropped.

III state with number.

There is a signature in monogram with date at the bottom of the image: 1593 | HG; in the lower left corner: 2.

Inv. G 560.

Literature: Bartsch, t. 3, p. 15, № 16; Nagler, Bd. 5, p. 275 (b);

Le Blanc, t. 2, p. 306, № 13–18; Wurzbach, Bd. 1, p. 599, № 16;

Hirschmann, 1921, № 10.

10. Поклоніння пастухів. 1594.

Третій аркуш із серії «Життя Діви Марії».

У живописному стилі Якопо Бассано.

Гравюра різцем. 458 x 350.

Поля обрізані.

III стан з номером.

У нижньому лівому куті, на камені, підпис монограмою з датою:

HG | Ao. 1594; біля нижнього краю зображення: 3.

Інв. Г 559.

Література: Bartsch, t. 3, p. 15, № 17; Nagler, Bd. 5, p. 275 (c); Blanc, t. 2, p. 306, № 13–18; Wurzbach, Bd. 1, p. 599, № 17; Hirschmann, 1921, № 11.

Серія «Життя Діви Марії», що складається із шести аркушів (Благовіщення, Відвідання, Поклоніння пастухів, Обрізання, Поклоніння волхвів, Святе сімейство із немовлям Іоанном Хрестителем), була створена в 1593–1594. Кожен аркуш цієї серії був задуманий майстром як імітація індивідуальних авторських стилів різних художників.

10. Adoration of the shepherds. 1594.

The third sheet from the series «Life of the Virgin».

In the pictorial style of Jacopo Bassano.

Engraving. 458 x 350.

The fields are cropped.

III state with number.

There is a signature in monogram with date in the lower left corner, on the stone: HG | Ao. 1594; near the bottom edge of the image: 3.

Inv. G 559.

Literature: Bartsch, t. 3, p. 15, № 17; Nagler, Bd. 5, p. 275 (c); Blanc, t. 2, p. 306, № 13–18; Wurzbach, Bd. 1, p. 599, № 17; Hirschmann, 1921, № 11.

The series «Life of the Virgin», consisting of six sheets (Annunciation, Visitation, Adoration of the shepherds, Circumcision, Adoration of the magi, The Holy Family with the infant St John the Baptist), was created in 1593–1594. Each sheet of this series was planned by the master as an imitation of the individual authorial style of different painters.

Гус, Маринус Робін ван дер
1599, Лондон – 1639, Антверпен

Фламандський гравер. У 1630–1631 був учнем Луки Ворстермана в Антверпені. З 1632 – член гільдії святого Луки. Працював гравером для видатних фламандських художників того часу: Пітера П. Рубенса, Якоба Йорданса, Адріана Брауера та інших.

Goes, Marinus Robin van der
1599, London – 1639, Antwerp

Flemish engraver. From 1630 to 1631 – student of Lucas Vorsterman in Antwerp. From 1632, he was a member of the guild of St. Luke. He worked as an engraver for outstanding Flemish painters of that time: Peter P. Rubens, Jacob Jordans, Adriaen Brouwer and others.

11. Різдвяний Святвечір. 1609–1639.

За оригіналом К. Сафтлевена.

Гравюра різцем. 350 x 425.

Поля обрізані. Правий край частково втрачений.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою М.Р. ван дер Гуса, що зберігається в Державному музеї Нідерландів (Амстердам).

Інв. Г 582.

Сафтлевен, Корнеліс (Cornelis Saftleven; 1607, Горінхем – 1681, Роттердам) – голландський художник і графік доби бароко.

11. Christmas Eve. 1609–1639.

After the original by C. Saftleven.

Engraving. 350 x 425.

The fields are cropped. The right edge is partially lost.

The author and the title of the engraving are established on the basis of a comparison with a similar engraving of M.R. van der Goes, that is kept in the Rijksmuseum (Amsterdam).

Inv. G 582.

Saftleven, Cornelis (1607, Gorinchem – 1681, Rotterdam) – Dutch painter and graphic artist of the Baroque period.

Данкертс, Корнеліс II

1664, Амстердам – 1717, Амстердам

Амстердамський гравер і видавець. З 1684 працював разом з батьком, Юстусом Данкертсом, і братом Теодором.

В ОННБ зберігається шість робіт цього гравера із серії «Види Фонтенбло», виданої близько 1690 в Амстердамі Юстусом Данкертсом, батьком Корнеліса. Можливо, це повторне гравірування дощок відомого французького гравера Габріеля Перелля (Gabriel Perelle, 1604–1677), з яких близько 1688 видавець Ніколя Ланглуа (Langlois) в Парижі видрукував офорти. Офортні дошки Перелля були ґрунтовно перероблені К. Данкертсом. Повне зібрання видів Фонтенбло Г. Перелля знаходиться у бібліотеці Прінстонського університету (США). – Режим доступу: <http://pudl.princeton.edu/objects/tb09j694p> (дата звернення: серпень 2020).

Danckerts, Cornelis II

1664, Amsterdam – 1717, Amsterdam

Amsterdam engraver and publisher. From 1684, he worked with his father Justus Danckerts and his brother Theodore.

ONSL keeps six works by this engraver from the series «Views of Fontainebleau», published around 1690 in Amsterdam by Justus Dunkerts, Cornelis' father. They are probably re-engraving of plates etched by a famous French engraver Gabriel Perelle (1604–1677), which were printed in Paris by Nicolas Langlois around 1688. The etchings of Perelle were thoroughly remade by C. Danckerts. The complete collection of Fontainebleau views by G. Perelle is in the library of Princeton University (USA). – Access mode: <http://pudl.princeton.edu/objects/tb09j694p> (access date: August 2020).

12. Вид двору Білого Коня у Фонтенбло. Бл. 1690.

Із серії «Види Фонтенбло».

Офорт. 207 x 270.

У нижньому правому куті зображення підпис монограмою: CD. f.; під зображенням: Veue de la Cour du cheual blanc à Fontaine-Bleau; нижче: t'Amsterdam uytgegeven door Justus Danckerts met Privilegie.

Інв. Г 32/3.

Данкертс, Юстус (Justus Danckerts, 1635, Амстердам – 1701, Амстердам) – голландський гравер, картограф і видавець. Син Корнеліса Данкертса I (Cornelis Danckerts I, 1604–1656), засновника однієї з провідних картографічних фірм в Амстердамі. У вересні 1684 разом із синами Теодором (1663–1727) і Корнелісом подав прохання про надання їм привілею щодо всіх їх видавничих робіт.

12. View of the White Horse Courtyard in Fontainebleau. Ca. 1690.

From the series «Views of Fontainebleau».

Etching. 207 x 270.

There is a signature in monogram in the lower right corner of the image: CD. f.; under the image: Veue de la Cour du cheual blanc à Fontaine-Bleau; below: t'Amsterdam uytgegeven door Justus Danckerts met Privilegie.

Inv. G 32/3.

Danckerts, Justus (1635, Amsterdam – 1701, Amsterdam) – Dutch engraver, cartographer and publisher. Son of Cornelis Danckerts (Cornelis Danckerts I, 1604–1656), who founded one of the leading cartographic firms in Amsterdam. In September 1684, together with his sons Theodore (1663–1727) and Cornelis, he applied for a privilege for all their publishing activity.

A. l'Escalier du fer à cheval
 B. la tour de la Chapelle
 C. la galerie d'Armes

Vue de la Cour du cheval blanc à Fontaine-bleau
 'Amsterdam uitgegeven door Justus Danckerts met Privilegio

D. le Jeu de Paume
 E. la Cour des Cuisines
 F. le grand Parterre

13. Вид на Двір фонтанів і Галерею Улісса в Фонтенбло.
 Бл. 1690.

Із серії «Види Фонтенбло».

Офорт. 210 x 250.

Під зображенням: Autre veuë de la Cour des Fontaines et de la
 Gallerie d'Ulysse à Fontaine-bleau; нижче: t'Amsterdam uytgegeven
 door Justus Danckerts met Privilegie.

Інв. Г 32/2.

13. View of the Fountain Courtyard and the Gallery
 of Ulysses in Fontainebleau. Ca. 1690.

From the series «Views of Fontainebleau».

Etching. 210 x 250.

Under the image: Autre veuë de la Cour des Fontaines et de la
 Gallerie d'Ulysse à Fontaine-bleau; below t'Amsterdam uytgegeven
 door Justus Danckerts met Privilegie.

Inv. G 32/2.

14. Вид на Двір фонтанів Фонтенбло ліворуч від ставка.

Бл. 1690.

Із серії «Види Фонтенбло».

Офорт. 210 x 250.

Під зображенням: Veuë de la Cour des Fontaines de Fontaine-bleau à main gauche de l'Estang; нижче: t'Amsterdam uytgegeven door Justus Danckerts met Privilegie.

Інв. Г 32/5.

14. View of the Fountain Courtyard in Fontainebleau to the left of the pond.

Ca. 1690.

From the series "Views of Fontainebleau".

Etching. 210 x 250.

Under the image: Veuë de la Cour des Fontaines de Fontaine-bleau à main gauche de l'Estang; below: t'Amsterdam uytgegeven door Justus Danckerts met Privilegie.

Inv. G 32/5.

Йоде Молодший, Пітер де
1606, Антверпен – 1674, Англія

Фламандський гравер, рисувальник і художник. Представник відомої династії митців і граверів Йоде, які працювали в Антверпені. Син і учень Пітера де Йоде Старшого (1570–1634). Створив чимало гравюр з оригіналів видатних художників свого часу – П. Рубенса, А. Ван Дейка, Я. Йорданса. Тривалий час у співпраці з іншими майстрами працював для «Іконографії» Антоніса Ван Дейка – збірки портретів відомих особистостей того часу. Ця робота для видавництва Гілліса Хендрікса (Gillis Hendricx) тривала і після смерті Ван Дейка в Антверпені. З 1628 – член гільдії святого Луки в Антверпені.

Jode the Younger, Pieter de
1606, Antwerp – 1674, England

Flemish engraver, draftsman and painter. A representative of the famous dynasty of painters and engravers Jode, who worked in Antwerp. Son and student of Pieter de Jode the Elder (1570–1634). He created many engravings from the originals of leading artists of his time – P. Rubens, A. van Dyck, J. Jordaens. For a long time, in collaboration with other masters, the engraver worked for “Iconography” by Antony van Dyck – a portrait collection of famous people of that time. This work for the Gillis Hendricx’s publishing house continued after the death of van Dyck in Antwerp. From 1628, he was a member of the guild of St. Luke in Antwerp.

15. Святий Мартін Турський зцілює одержимого.

За оригіналом Я. Йорданса. 1630.

Гравюра різцем. 695 x 480.

Під зображенням: S. Martinus Turonensis Episcopus. Energumenum Tetrady Proconsularis... gratiam percepit; і присвята: Reverendissimo et amplissimo... Iacobus Iordaens; нижче: Iacques Jordaens pinxit cum Priuilegio Regis. Petrus de Iode sculpsit.

Оригінал Я. Йорданса знаходиться в зібранні Королівських музеїв красних мистецтв у Брюсселі.

Інв. Г 663.

Література: Nagler, Bd. 6, p. 460, № 2; Le Blanc, t. 2, p. 431, № 24; Wurzbach, Bd. 1, p. 759, № 11.

Йорданс, Якоб (Jacob Jordaens; 1593, Антверпен – 1678, Антверпен) – фламандський художник, видатний представник фламандського бароко.

15. Saint Martin Healing a Possessed Man.

After the original by J. Jordaens. 1630.

Engraving. 695 x 480.

Under the image: S. Martinus Turonensis Episcopus. Energumenum Tetrady Proconsularis... gratiam percepit; and the dedication: Reverendissimo et amplissimo... Iacobus Iordaens; below: Iacques Jordaens pinxit cum Priuilegio Regis. Petrus de Iode sculpsit.

The original by J. Jordaens is in the collection of the Royal Museums of Fine Arts in Brussels.

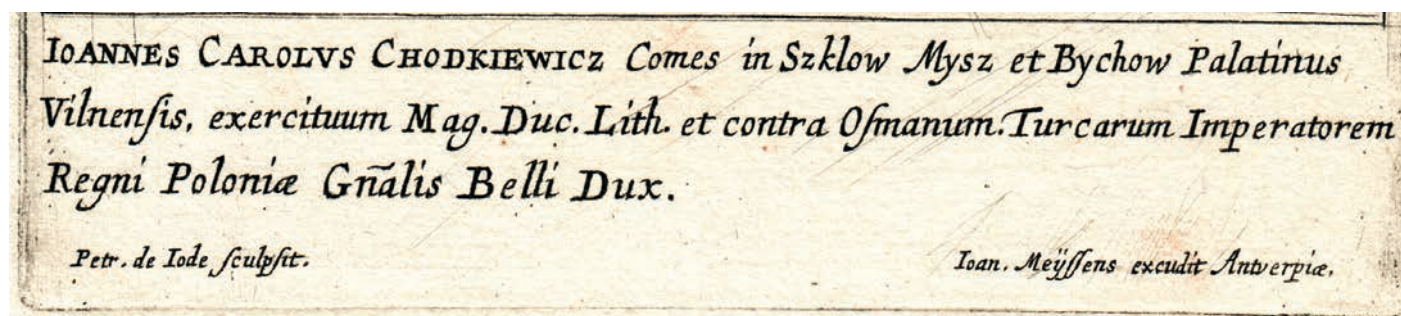
Inv. G 663.

Literature: Nagler, Bd. 6, p. 460, № 2; Le Blanc, t. 2, p. 431, № 24;

Wurzbach, Bd. 1, p. 759, № 11.

Jordaens, Jacob (1593, Antwerp – 1678, Antwerp) – Flemish painter, one of the outstanding representatives of the Flemish Baroque.

16. Портрет Яна Кароля Ходкевича.

Гравюра різцем. 175 x 122.

Під зображенням: Ioannes Carolvs Chodkiewicz Comes in Szklow Mysz et Bychow Palatinus Vilnensis. exercituum Mag. Duc. Lith. et contra Osmanum. Turcarum Imperatorem Regni Poloniae Gñalis Belli Dux; нижче, ліворуч: Petr. de Iode sculpsit; праворуч: Ioan. Meÿssens excudit Antverpiae.

Інв. Г 161.

Мейссенс, Ян (Jan (Johannes) Meÿssens; 1612, Брюссель – 1670, Антверпен) – фламандський художник, гравер і друкар. Видавець книги «Image de divers hommes d'esprit sublime qui par leur art and science» (1649), де зібрано гравіровані портрети художників та інших відомих осіб того часу.

Ходкевич, Ян Кароль (Jan Karol Chodkiewicz, 1560–1621) – військовий і політичний діяч Речі Посполитої, Великий гетьман Литовський (1605–1621), віленський воєвода (1616–1621).

16. Portrait of Jan Karol Chodkiewicz.

Engraving. 175 x 122.

Under the image: Ioannes Carolvs Chodkiewicz Comes in Szklow Mysz et Bychow Palatinus Vilnensis. exercituum Mag. Duc. Lith. et contra Osmanum. Turcarum Imperatorem Regni Poloniae Gñalis Belli Dux; below, on the left: Petr. de Iode sculpsit; on the right: John. Meÿssens excudit Antverpiae.

Inv. G 161.

Meÿssens, Jan (Johannes) (1612, Brussels – 1670, Antwerp) – flemish painter, engraver, and print publisher. Known as the publisher of the book «Image de divers hommes d'esprit sublime qui par leur art and science» (1649), which includes a collection of engraved portraits of painters and other famous people of that time.

Chodkiewicz, Jan Karol (1560–1621) – military and political figure of the Polish-Lithuanian Commonwealth, Grand Hetman of Lithuania (1605–1621), Governor of Vilnius (1616–1621).

IOANNES CAROLVS CHODKIEWICZ Comes in Szklow Mysz et Bychow Palatinus
Vilnensis, exercituum Mag. Duc. Lith. et contra Osmanum Turcarum Imperatorem
Regni Poloniae Gn̄alis Belli Dux.

Petr. de Iode sculpsit.

Ioan. Meijffens excudit Antverpie.

Кустос, Домінікус

1560, Антверпен – 1612, Аугсбург

Фламандський художник і гравер. Засновник династії граверів в Аугсбурзі. Син художника і гравера Пітера Балтена (Pieter Balten, також Pieter Custodis). Близько 1579 переїхав до Аугсбурга (Німеччина). Був на службі в імператора Рудольфа II у Празі. Видав кілька альбомів гравірованих портретів правителів, державних діячів, вельмож, знаменитостей: «Fuggerorum et Fuggerarum Imagine» (1593), «Tirolensium principum comitum» (1599), «Atrium heroicum» (1602–1604) та ін. В Аугсбурзі одружився із вдовою ювеліра Бартоломея Кіліана, батька майбутніх граверів Вольфганга і Лукаса Кіліанів, яких Домінікус навчив мистецтва гравірування. Заснував гравірувальну майстерню, в якій працювали брати Кіліани, а пізніше й сини самого гравера – Рафаель, Давид і Яків.

Custos, Dominicus

1560, Antwerp – 1612, Augsburg

Flemish painter and engraver. Founder of the dynasty of engravers in Augsburg. Son of painter and engraver Pieter Balten (a.k.a. Pieter Custodis). About 1579, he moved to Augsburg (Germany). He served at the Emperor Rudolf II in Prague. He released several albums of engraved portraits of rulers, public officials, noblemen and celebrities: “Fuggerorum et Fuggerarum Imagine” (1593), “Tirolensium principum comitum” (1599), “Atrium heroicum” (1602–1604) and others. In Augsburg, he married the widow of the jeweler Bartholomew Killian, the father of the future engravers Wolfgang and Lucas Killian, whom Dominicus taught the art of engraving. He founded an engraving workshop in which the Killian brothers and later the engraver’s sons, Raphael, David and Jacob, worked.

17. Портрет Вольфганга Дітріха фон Райтенау. 1597.

Гравюра різцем. 172 x 122.

Під зображенням у центрі: Reverendiss. et Illvstriss. Princeps D.D. Wolfgangvs Theodericvs Archiepiscopvs Salisbvrghensis. SS. Sedis Apostolice Legatvs Natvs; нижче: Dominic.s Custodis scalptor. Ill.mæ eius Celsitudini humillime DD: a 1597.

Інв. Г 363.

Райтенау, Вольф Дітріх фон (Wolf Dietrich von Raitenau, 1559–1617) – архієпископ Зальцбурзький (1587–1612).

17. Portrait of Wolfgang Dietrich von Raitenau. 1597.

Engraving. 172 x 122.

Under the image in the center: Reverendiss. et Illvstriss. Princeps D.D. Wolfgangvs Theodericvs Archiepiscopvs Salisbvrghensis. SS. Sedis Apostolice Legatvs Natvs; below: Dominic.s Custodis scalptor. Ill.mæ eius Celsitudini humillime DD: a 1597.

Inv. G 363.

Raitenau, Wolf Dietrich von (1559–1617) – Archbishop of Salzburg (1587–1612).

Ломмелін, Адріан

1636 або 1637, Ам'єн – після 1673,
Амстердам

Фламандський гравер. У 1654 вирушив до Фландрії, де вивчав техніку гравірування у Йосефа Коссі (Joseph Cossie) в Антверпені. У 1662 зареєстрований у статусі майстра в гільдії святого Луки в Антверпені. Більшість гравюр виконав за малюнками Пітера Пауля Рубенса та Антоніса Ван Дейка.

Lommelin, Adriaen

1636 or 1637, Amiens – after 1673,
Amsterdam

Flemish engraver. In 1654 he went to Flanders, where he studied the technique of engraving with Joseph Cossie in Antwerp. In 1662, he was registered as a master in the guild of St. Luke in Antwerp. Most of his engravings are based on drawings of Peter Paul Rubens and Anthony van Dyck.

18. Суд Париса. 1660–1670.

За оригіналом П.П. Рубенса. Бл. 1635.

Гравюра різцем. 435 x 620.

Поля обрізані.

У нижньому правому куті напис від руки: Lomelin;
у лівому: Rubens.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою А. Ломмеліна, що зберігається у Британському музеї (Лондон).

Оригінал П.П. Рубенса знаходиться у Дрезденській картинній галереї (Німеччина).

Інв. Г 651.

18. The Judgement of Paris. 1660–1670.

After the original by P.P. Rubens. Ca. 1635.

Engraving. 435 x 620.

The fields are cropped.

There is a handwritten inscription in the lower right corner:

Lomelin; in the left: Rubens.

The author and the title of the engraving are determined by means of comparison with a similar engraving of A. Lommelin, that is kept in the British Museum (London).

The original of P.P. Rubens is in the Dresden Art Gallery (Germany).

Inv. G 651.

G. Pootenburch invent.
W. Hazen sculpit

Gerret van Schagen Exc.

Мосін, Міхіль

Бл. 1635 – після 1676, Париж

Нідерландський гравер і рисувальник. Його родина походила з Брюгге. Близько 1656 переїхав до Парижа (Rue de St Jacques), де працював до самої смерті.

Mosyn (Mosijn), Michiel

Ca. 1635 – after 1676, Paris

Dutch engraver and draftsman. His family came from Bruges. Around 1656 he moved to Paris (Rue de St Jacques), where he worked until his death.

19. Німфи на березі річки. 1653–1655.

За оригіналом К. ван Пуленбурга.

Гравюра різцем. 207 x 268.

Під зображенням ліворуч: C. Poelenburch inventor; M. Mozÿn sculpsit; праворуч: Gerret van Schagen exc.

Інв. Г 540.

Література: Nagler, Bd. 9, p. 527, № 3; Le Blanc, t. 3, p. 59, № 9; Wurzbach, Bd. 2, p. 201, № 3.

Пуленбург, Корнеліс ван (Cornelis van Poelenburgh; 1595, Утрехт – 1667, Утрехт) – голландський художник-пейзажист доби бароко.

Сакен, Герріт Лукас ван (Gerrit Lucasz van Schagen, 1641–1690) – нідерландський гравер, видавець; працював у Амстердамі.

19. Nymphs on the bank of the river. 1653–1655.

After the original by C. van Poelenburgh.

Engraving. 207 x 268.

Under the image on the left: C. Poelenburch inventor; M. Mozÿn sculpsit; on the right: Gerret van Schagen exc.

Inv. G 540.

Literature: Nagler, Bd. 9, p. 527, № 3; Le Blanc, vol. 3, p. 59, № 9; Wurzbach, Bd. 2, p. 201, № 3.

Poelenburgh, Cornelis van (1595, Utrecht – 1667, Utrecht) – Dutch landscape painter of the Baroque period.

Schagen, Gerrit Lucasz van (1641–1690) – dutch engraver, print publisher; worked in Amsterdam.

Мюллер, Ян Харменс

1571, Амстердам – 1628, Амстердам

Художник, рисувальник, гравер, представник голландського бароко.

Старший син і учень гравера й видавця Харменса Яна Мюллера (бл. 1540–1617). Працював у видавництві батька «Vergulde Passer» в Амстердамі, деякий час – у майстерні Гендріка Гольціуса. Більшу частину життя прожив у Празі при дворі імператора Священної Римської імперії Рудольфа II, де познайомився з багатьма художниками того часу, зокрема з Гансом фон Ахеном (Hans von Aachen) і Бартоломеусом Спрангером (Bartholomeus Spranger), скульптором Адріаном де Врісом (Adriaen de Vries); з останнім перебував у родинних зв'язках. У 1597 став гравером імператорського двору. Імовірно, у 1595–1602 перебував у Римі та Неаполі, у цей період зробив чимало гравюр. Після смерті батька в 1617 до нього перейшли видавництво і гравірувальні дошки.

Muller, Jan Harmensz

1571, Amsterdam – 1628, Amsterdam

Painter, draftsman, engraver, representative of the Dutch Baroque.

The elder son and student of the engraver and publisher Harmensz Jan Muller (c. 1540–1617). He worked at his father's publishing house “Vergulde Passer” in Amsterdam. He spent some time at the workshop of Hendrick Goltzius. He spent most of his life in Prague at the court of Holy Roman Emperor Rudolf II, where he met many painters of that time, including Hans von Aachen and Bartholomeus Spranger, sculptor Adriaen de Vries, having family ties with the latter. In 1597 he became an engraver of the imperial court. Probably in 1595–1602 he was in Rome and Naples, during this period he made a lot of engravings. After his father's death in 1617, he inherited the publishing house as well as the engraving plates.

20. Воскресіння Лазаря. 1598–1602.

За оригіналом А. Блумарта.

Гравюра різцем. 341 x 478.

Поля обрізані.

У нижньому правому куті зображення: Abrahamus Blommaert inventor.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Я.Х. Мюллера, що зберігаються у Британському музеї (Лондон) та в Державному музеї Нідерландів (Амстердам).

Інв. Г 563.

Література: Bartsch, v. 3, p. 274, № 27; Wurzbach, Bd. 2, p. 205, № 27.

20. The Raising of Lazarus. 1598–1602.

After the original by A. Bloemaert.

Engraving. 341 x 478.

The fields are cropped.

In the lower right corner of the image: Abrahamus Blommaert inventor.

The author and the title of the engraving are determined by means of comparison with similar engravings of J.H. Muller, that are kept in the British Museum (London) and the Rijksmuseum (Amsterdam).

Inv. G 563.

Literature: Bartsch, v. 3, p. 274, № 27; Wurzbach, Bd. 2, p. 205, № 27.

Ньюланд II, Віллем (Гейллам) ван
1584, Антверпен – 1635, Амстердам

Художник, гравер, поет, драматург Золотої доби Голландії. З родини художників фламандського походження з Антверпена. Двоюридний брат Віллема ван Ньюланда I (1560–1626). З 1589 – з родиною в Амстердамі. Навчався у Руланта Савері (Roelant Savery); у 1602–1605 жив і працював у Римі: учень Пауля Бріля, в його майстерні писав пейзажі з руїнами пам'ятників, арок і храмів, багато з яких вигравірував сам. У 1605 повернувся до Антверпена. З 1629 жив у Амстердамі. Відомий також як поет і драматург.

Nieulandt II, Willem (Guiliam) van
1584, Antwerp – 1635, Amsterdam

Painter, engraver, poet, playwright of the Golden Age of Holland. From a family of artists of Flemish origin from Antwerp. Cousin of Willem van Nieulandt I (1560–1626). From 1589, he lived with his family in Amsterdam. He studied with Roelant Savery; in 1602–1605, he lived and worked in Rome: student of Paul Bril, in his workshop he painted landscapes with the ruins of monuments, arches and temples, many of which he engraved himself. In 1605, he returned to Antwerp. From 1629, he lived in Amsterdam. He is also known as a poet and playwright.

21. Італійський пейзаж з будинками біля річки.

Перша третина XVII ст.

За оригіналом П. Бріля.

Офорт. 217 x 305.

Поля обрізані.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Віллема ван Ньюланда, що зберігається в Державному музеї Нідерландів (Амстердам).

Інв. Г 32/10.

Аркуш із серії з 36 гравюр Віллема ван Ньюланда з оригіналів Пауля Бріля.

21. Italian landscape with houses near the river.

The first third of the XVII century.

After the original by P. Bril.

Etching. 217 x 305.

The fields are cropped.

The author and the title of the engraving are determined by means of comparison with a similar engraving by Willem van Nieulandt, that is kept in the Rijksmuseum (Amsterdam).

Inv. G 32/10.

Sheet from a series of 36 engravings with Italian landscapes by Willem van Nieulandt from the originals by Paul Bril.

22. Італійський пейзаж з Товієм і ангелом.

Перша третина XVII ст.

За оригіналом П. Бріля.

Офорт. 224 x 308.

Поля обрізані.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами В. ван Ньюланда, що зберігаються в Державному музеї Нідерландів (Амстердам) та в Британському музеї (Лондон).

Інв. Г 32/9.

Аркуш із серії з 36 гравюр Віллема ван Ньюланда з оригіналів Пауля Бріля.

Бріль, Пауль (Paul Bril; 1553/1554, Антверпен – 1626, Рим) – фламандський художник-пейзажист і гравер.

22. Italian landscape with Tobias and the Angel.

The first third of the XVII century.

After the original by P. Bril.

Etching. 224 x 308.

The fields are cropped.

The author and the title of the engraving are determined by means of comparison with similar engravings of W. van Nieulandt, that are kept in the Rijksmuseum (Amsterdam) and the British Museum (London).

Inv. G. 32/9.

Sheet from a series of 36 engravings by Willem van Nieulandt from the originals by Paul Bril.

Bril, Paul (1553/1554, Antwerp – 1626, Rome) – flemish landscape painter and engraver.

Оссенбек, Ян ван

Бл. 1624, Роттердам – 1674, Відень

Голландський художник, рисувальник, офортист. Писав у манері Пітера ван Лара (Pieter van Laer). До 1643 проживав у рідному місті. У 1644–1655 перебував у Римі, де познайомився з Хансом де Йоде (Hans de Jode) і Ніколасом ван Хоем (Nikolaas van Hoy). У 1656–1660 працював у Брюсселі спільно з Ніколасом ван Хоем над виданням Давіда Тенієрса Молодшого «Theatrum Pictorium» – каталогом картинної галереї ерцгерцога Леопольда Вільгельма Австрійського. У 1659 оселився у Відні, де разом з Хансом де Йоде працював над серією гравюр з театральних декорацій. Короткий час працював у Франкфурті-на-Майні, Майнці (кінець 1650-х), Регенсбурзі (1664). З 1670 – придворний художник Габсбурзького двору.

Ossenbeeck, Jan van

Ca. 1624, Rotterdam – 1674, Vienna

Dutch painter, draftsman, etcher. He wrote in the manner of Pieter van Laer. Until 1643, he lived in his hometown. From 1644 to 1655, he was in Rome, where he met Hans de Jode and Nikolaas van Hoy. From 1656 to 1660, he worked in Brussels with Nikolaas van Hoy on the publication of David Teniers the Younger “Theatrum Pictorium” – a catalogue of the art gallery of Archduke Leopold Wilhelm of Austria. In 1659, he settled in Vienna, where he worked with Hans de Jode on a series of engravings from theatrical sceneries. For a short time he worked in Frankfurt am Main, Mainz (late 1650s), and Regensburg (1664). From 1670, he was a court painter of the Habsburg court.

23. Ізраїльтяни збирають манну. 1660-ті або 1673.

З видання Давіда Тенієрса Молодшого «Theatrum Pictorium». З оригіналу Лодевейка Тупута за малюнком Ніколаса ван Хоя. Раніше полотно приписували Тінторетто. Офорт. 210 x 312.

Під зображенням написи від руки, внизу ліворуч: Tintoret; праворуч: v. Hoÿ d.; Ossenbeck s.; у центрі: 5 1/2 Alta 10 Lata. 107. Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Я. ван Оссенбека, що зберігаються у Британському музеї (Лондон) та в Словацькій національній галереї (Братислава).

Оригінал знаходиться в Художньо-історичному музеї Відня (Австрія). Інв. Г 547.

Аркуш № 107 з 246 відбитків із видання Давіда Тенієрса Молодшого «Theatrum Pictorium». Перше видання вийшло у 1660-х, друге – у 1673.

Тупут (Тейпут), Лодевейк (Lodewijk Toeput, прозваний Поццосеррато (Pozzoserrato); бл. 1550, Антверпен – 1603/1605, Тревізо) – фламандський живописець і графік другої половини XVI століття; працював в Італії.

Хой, Ніколас ван (Nikolaas van Hoy; 1631, Антверпен – 1679, Відень) – фламандський художник, гравер. Навчався в Антверпені. У 1646 перебував у Римі разом з Яном ван Оссенбеком. У 1647–1655 працював у Брюсселі. В 1657 виїхав до Відня. Близько 1667 став придворним художником Леопольда I, імператора Священної Римської імперії, та ерцгерцога Леопольда Вільгельма Австрійського. Залишався на цій посаді до самої смерті.

23. The Israelites gathering manna. 1660s or 1673.

From the edition of David Teniers the Younger «Theatrum Pictorium». From the original of Lodewijk Toeput after the drawing by Nikolaas van Hoy. Earlier the canvas was attributed to Tintoretto. Etching. 210 x 312.

There are handwritten inscriptions below the image, at the bottom on the left: Tintoret; on the right: v. Hoÿ d.; Ossenbeck s.; in the center: 5 1/2 Alta 10 Lata. 107.

The author and the title of the engraving are determined by means of comparison with similar engravings of J. van Ossenbeeck, that are kept in the British Museum (London) and in the Slovak National Gallery (Bratislava).

The original is in the Kunsthistorisches Museum (Vienna, Austria).

Inv. G 547.

Sheet № 107 out of 246 prints from David Teniers the Younger “Theatrum Pictorium”. The first edition was published in the 1660s, the second – in 1673.

Toeput, Lodewijk nicknamed Pozzoserrato (ca. 1550 Antwerp – 1603/1605 Trevizo) – Flemish painter and graphic artist of the second half of the XVI century; worked in Italy.

Hoy, Nikolaas van (1631, Antwerp – 1679, Vienna) – Flemish painter, engraver. He studied in Antwerp. In 1646 he was in Rome with Jan van Ossenbeeck. From 1647 to 1655 he worked in Brussels. In 1657 he went to Vienna. Around 1667 he became a court painter of Leopold I, Emperor of the Holy Roman Empire, and Archduke Leopold Wilhelm of Austria. He remained in this position until his death.

Саделер, Рафаель II (молодший)

1584, Антверпен – 1632, Мюнхен

Син Рафаеля Саделера I (1560–1632). Близько 1596 працював з батьком у Венеції, пізніше – у Баварії, де допомагав йому в створенні гравюр для видання німецького письменника та історика Матеуса Радера (Matthäus Rader) «Bavaria sancta» (1615–1627), ілюстрованого збірника життій святих Баварії. З 1610 – член гільдії святого Луки в Антверпені.

Sadeler, Raphael II (Junior)

1584, Antwerp – 1632, Munich

Son of Raphael Sadeler I (1560–1632). Around 1596, he worked with his father in Venice, later in Bavaria, where he helped him create engravings for the publication of the german writer and historian Matthäus Rader “Bavaria sancta” (1615–1627), an illustrated collection of the lives of the Saints of Bavaria. From 1610, he was a member of the guild of St. Luke in Antwerp.

24. Італійський пейзаж з веселкою. Перша третина XVII ст.

За оригіналом П. Бріля.

Гравюра різцем. 192 x 266.

Біля нижнього краю зображення: P. Bril inuentor; R. Sadeler Iunior sculpsit.

Інв. Г 32/7.

Література: Nagler, Bd. 14, p. 152, № 139 (1) – авторство приписано Рафаелю I Саделеру; Wurzbach, Bd. 2, p. 543, № 126 (1) – авторство приписано Рафаелю I Саделеру.

24. Italian Landscape with a Rainbow. The first third of the XVII century.

After the original by P. Bril.

Engraving. 192 x 266.

There is an image at the bottom edge: P. Bril inuentor; R. Sadeler Junior sculpsit.

Inv. G 32/7.

Literature: Nagler, Bd. 14, p. 152, № 139 (1) – authorship attributed to Raphael I Sadeler; Wurzbach, Bd. 2, p. 543, № 126 (1) – authorship attributed to Raphael I Sadeler.

Сомпель, Пітер ван

Бл. 1600, Амстердам – після 1644, Гарлем

Гравер. Учень Пітера Саутмана. Працював переважно для цього майстра, виконав чимало портретних гравюр для видань: «Effigies imperatorum domus Austriacae» (1644), «Ferdinandus II et III imperatorum domus Austriacae», «Comites Nassoviae» (1643). Гравірував також портрети, міфологічні та релігійні сцени з оригіналів Рубенса і Ван Дейка.

Sompel, Pieter van

Ca. 1600, Amsterdam – after 1644, Harlem

Engraver. Student of Pieter Soutman. He worked almost exclusively for this master, made many portrait engravings for publications: “Effigies imperatorum domus Austriacae” (1644), “Ferdinandus II et III imperatorum domus Austriacae”, “Comites Nassoviae” (1643). He also engraved portraits, mythological and religious scenes from the originals of Rubens and van Dyck.

25. Портрет Адольфа Нассауського. Бл. 1644.

Із серії «Comites Nassoviae».

За малюнком П. Саутмана.

Гравюра різцем. 440 x 360.

Під зображенням у центрі: ADOLPHUS NASSAVIUS, ROM.

IMPERATOR, etc; біля нижнього краю: P. Soutman inven:

Effigiavit et excud. cum privil P. v. Somp. Sculpt.

Інв. Г 333.

Література: Nagler, Bd. 17, p. 62, № 1; Le Blanc, t. 3, p. 565 (№ 25); Wurzbach, Bd. 2, p. 639.

Саутман, Пітер (Pieter Soutman; 1580, Гарлем – 1657, Гарлем) – художник, гравер і видавець. Учень Рубенса. Заснував у Гарлемі студію, де навчав граверного мистецтва в дусі Рубенса. Серед його учнів були Йонас Сюдєрхоф (Jonas Süderhof), Корнеліс Віссєр (Cornelis Visscher) і Ян Тіманс (Jan Timans).

Адольф Нассауський (до 1250–1298) – граф Нассау (з 1276), німецький король (з 1292).

25. Portrait of Adolf of Nassau. Ca. 1644.

From the series “Comites Nassoviae”.

After the drawing by P. Soutman.

Engraving. 440 x 360.

Below the image in the center: ADOLPHUS NASSAVIUS, ROM.

IMPERATOR, etc; near the lower edge: P. Soutman inven:

Effigiavit et excud. cum privil P. v. Somp. Sculpt.

Inv. G 333.

Literature: Nagler, Bd. 17, p. 62, № 1; Le Blanc, t. 3, p. 565 (№ 25); Wurzbach, Bd. 2, p. 639.

Soutman, Pieter (1580, Harlem – 1657, Harlem) – painter, engraver and publisher. Student of Rubens. He founded a workshop in Harlem, where he taught engraving in the spirit of Rubens. Jonas Süderhof, Cornelis Visscher and Jan Timans were among his students.

Adolf of Nassau (until 1250–1298) – Count of Nassau (from 1276) and King of Germany (from 1292).

Флоріс (точніше Флоріс де Вріндт), Франс
1519 або 1520, Антверпен – 1570, Антверпен

Фламандський художник, рисувальник, гравер. Походив з родини видатних художників, скульпторів, різьбярів по каменю. Початкову освіту здобув у свого батька, Корнеліса І Флоріса де Вріндта. Пізніше навчався живопису в Ламберта Ломбарда у Льєжі. У 1540 був зареєстрований як майстер у гільдії святого Луки в Антверпені. У 1541–1546 перебував з братом Корнелісом в Італії, де вивчав роботи італійських майстрів Відродження, зокрема Мікеланджело. З 1547 і до самої смерті жив у Антверпені; керував великою студією з багатьма учнями, серед яких: Кріспейн і Гендрік ван ден Брук (Chrispijn en Hendrick van den Broeck), Мартін і Гендрік ван Клеве (Marten en Hendrick van Cleve), Лукас де Хер (Lucas de Heere), брати Хіронімус, Франс і Амбросіус Франкен (Hieronymus, Frans, Ambrosius Francken) та ін. (всього до 120 осіб). Писав картини на історичні, біблійні та міфологічні сюжети, а також портрети. У своїй творчості поєднував італійську манеру з нідерландською живописною традицією, за що був прозваний «Фламандським Рафаелем».

**Floris (more correctly:
Floris de Vriendt), Frans**
1519 or 1520, Antwerp – 1570, Antwerp

Flemish painter, draftsman, engraver. He came from a family of outstanding artists, sculptors, stone carvers. He received elementary education from his father, Cornelis I Floris de Vriendt. Later he studied painting with Lambert Lombard in Liege. In 1540, he was registered as a master at the guild of St. Luke in Antwerp. From 1541 to 1546, he was with his brother Cornelis in Italy, where he studied the works of Italian Renaissance masters, including Michelangelo. From 1547, until his death he lived in Antwerp, where he ran a large studio with many students, including: Chrispijn and Hendrick van den Broeck, Marten and Hendrick van Cleve, Lucas de Heere, brothers Hieronymus, Frans, Ambrosius Francken and others (only up to 120 people). He drew paintings on historical, biblical and mythological subjects, as well as portraits. In his work he combined the Italian style with Dutch painting tradition, for which he was nicknamed “Flemish Raphael”.

26. Христос омиває ноги Своїм учням. 1550–1570.

Офорт. 308 x 508.

II стан з підписом Ф. Флоріса.

Біля нижнього краю зображення, в центрі підпис: F. Floris in.

Інв. Г 562.

Можливим автором гравюри деякі дослідники називають також Кріспейна ван ден Брука – учня Франса Флоріса (Британський музей).

Література: Nagler, Bd. 4, p. 380–381; Wurzbach, Bd. 1, p. 541;

Bryan, v. 2, p. 68; Bénézit, v. 2, p. 300; Thieme-Becker, Bd. 12, p. 123.

26. Christ washing the feet of His apostles. 1550–1570.

Etching. 308 x 508.

II state with signature of F. Floris.

There is an inscription at the bottom edge of the image in the center:

F. Floris in.

Inv. G 562.

Some researchers also call Chrispijn van den Broeck – a student of Frans Floris (British Museum) a possible author of the engraving.

Literature: Nagler, Bd. 4, p. 380–381; Wurzbach, Bd. 1, p. 541; Bryan, v. 2, p. 68; Bénézit, v. 2, p. 300; Thieme-Becker, Bd. 12, p. 123.

ІТАЛІЙСЬКА ГРАВЮРА
XVI–XVII СТОЛІТЬ

ENGRAVINGS OF ITALY
OF THE XVI–XVII CENTURIES

Аквіла, П'єтро

1650, Марсала (Сицилія) – 1692,
Алькамо (Сицилія)

Художник і гравер доби бароко. Навчався в Палермо у школі живописця і гравера П'єтро дель По. Працював спочатку в Палермо, потім у Неаполі й Римі, де писав картини на замовлення церков і монастирів. Найбільшу славу здобув як гравер-репродукціоніст з оригіналів Рафаеля, Аннібале Карраччі, П'єтро да Кортони, Карло Маратті, Джованні Ланфранко, Лаззаро Бальді та інших. Його найзначніша робота – гравюри зі стельових розписів Аннібале Карраччі в Палаццо Фарнезе у Римі, що були видані Джованні Джакомо де Россі під назвою «*Galeriae Farnesianae icones*».

Aquila, Pietro

1650, Marsala (Sicily) – 1692,
Alcamo (Sicily)

Artist and engraver of the Baroque period. He studied in Palermo at school of painter and engraver Pietro del Po. He worked in Palermo at first and then in Naples and Rome, where he drew paintings for churches and monasteries. He became the most famous as an engraver-reproductionist from the originals of Raphael, Annibale Carracci, Pietro da Cortona, Carlo Maratti, Giovanni Lanfranco, Lazzaro Baldi and others. His most significant works are engravings from the ceiling paintings of Annibale Carracci in the Palazzo Farnese in Rome that were published by Giovanni Giacomo de Rossi under the title “*Galeriae Farnesianae icones*”.

27. Лист-присвята архієпископу Франческо Марія Фебеї. 1674.
З видання «*Galeriae Farnesianae icones*».

Гравюра різцем, офорт. 418 x 555.

У центрі зображення, на камені: PRAESTANTISSIMO PRAESVLI / FRANCISCO MARIAE PHOEBEO / VRBEVETANO / ARCHIEPISCOPO TARSENSI / S. SPIRITVS COMMENDATARIO / FARNESIANAM PINACOTHECAM / a celebri CARACCIO olim depictam / nunc aere incisam / Ioannes Iacobus de Rubeis humillime D. D. D.; у нижньому лівому куті: Petrus Aquila Inu. et sculp.; біля нижнього краю зображення, у центрі: Io. Iacob. de Rubeis formis Romæ ad Templ. S. Mariæ de Pace cū Priu. S.P. Інв. Г 611.

Literatura: Nagler, Bd. 1, p. 152; Le Blanc, t. 1, p. 53, № 32–52; Borea E. Annibale Carracci e i suoi incisori, p. 548–549.

Россі, Джованні Джакомо де (Giovanni Giacomo de Rossi; 1627, Рим – 1691, Рим) – представник найбільшої у Римі видавничої династії XVII століття, що була заснована у 1615 його батьком, Джузеппе де Россі Старшим (бл. 1570–1639). У 1647, досягши повноліття, став компаньоном фірми, очолюваної його старшим братом Джованні Доменіко (1619–1653). Брати працювали за однією адресою, але кожен під своїм ім'ям. У 1659, викупивши акції своїх братів, Джованні Джакомо став єдиним власником майстерні і підняв сімейний бізнес на вершину успіху. Серед граверів, чиї офорти він друкував, були Д. Б. Кастільйоне, П'єтро Теста, Д. Ф. Грімальді, Д. Б. Фальда та інші.

Фебеї, Франческо Марія (Francesco Maria Febei; 1616, Орвієто – 1680, Рим) – прелат католицької церкви, титулярний архієпископ Тарса.

27. Dedication page to archbishop Francesco Maria Febei. 1674.
For the publication of “*Galeriae Farnesianae icones*”.

Engraving and etching. 418 x 555.

In the center of the image, on the stone: PRAESTANTISSIMO PRAESVLI / FRANCISCO MARIAE PHOEBEO / VRBEVETANO / ARCHIEPISCOPO TARSENSI / S. SPIRITVS COMMENDATARIO / FARNESIANAM PINACOTHECAM / a celebri CARACCIO olim depictam / nunc aere incisam / Ioannes Iacobus de Rubeis humillime D. D. D.; in the lower left corner: Petrus Aquila Inu. et sculp.; near the lower edge of the image, in the center: Io. Iacob. de Rubeis formis Romæ ad Templ. S. Mariæ de Pace cū Priu. S.P. Inv. G 611.

Literature: Nagler, Bd. 1, p. 152; Le Blanc, t. 1, p. 53, № 32–52; Borea E. Annibale Carracci e i suoi incisori, p. 548–549.

Rossi, Giovanni Giacomo de (1627, Rome – 1691, Rome) – representative of the largest publishing dynasty of the XVII century in Rome that was founded in 1615 by his father, Giuseppe de Rossi the Elder (ca. 1570–1639). In 1647, when he reached the adulthood, he became a partner of the company headed by his older brother Giovanni Domenico (1619–1653). The brothers worked at the same address, but each under his own name. In 1659, having bought up the shares of his brothers, Giovanni Giacomo became the only owner of the workshop and raised the family business to the top of success. Among the engravers whose etchings he printed were G.B. Castiglione, Pietro Testa, G.F. Grimaldi, G.B. Falda and others.

Febei, Francesco Maria (1616, Orvieto – 1680, Rome) – prelate of the Catholic church, title archbishop of Tarsus.

28. Аннібале Карраччі представляє Живопис Аполлону і Мінерві. 1674.

За оригіналом К. Маратті.

Фронтиспис до видання «Galeriae Farnesianae icones».

Гравюра різцем, офорт. 455 x 640.

Угорі зображення: IACENTEM PICTVRAM | ANNIBAL CARRACCIVS | E TENEBRIS SVO LVGINE RESTITVIT | ET AD APOLLINIS AC PALLADIS AEDEM | PERDVXIT; під зображенням ліворуч: Carolus Marattus Inu. et delin.; праворуч: Petrus Aquila sculp.; у центрі: Io. Iacob. de Rubeis formis Romae ad Templ. S. Mariae de Pace cu. Priu. S. Pont.

Інв. Г 644.

Література: Nagler, Bd. 1, p. 152; Le Blanc, t. 1, p. 53, № 32–52.

28. Annibale Carracci introduces Painting to Apollo and Minerva. 1674.

After the original by C. Maratti.

Frontispiece for the publication of “Galeriae Farnesianae icones”.

Engraving and etching. 455 x 640.

At the top of the image: IACENTEM PICTVRAM | ANNIBAL CARRACCIVS | E TENEBRIS SVO LVGINE RESTITVIT | ET AD APOLLINIS AC PALLADIS AEDEM | PERDVXIT; under the image on the left: Carolus Marattus Inu. et delin.; on the right: Petrus Aquila sculp.; in the center: Io. Iacob. de Rubeis formis Romae ad Templ. S. Mariae de Pace cu. Priu. S. Pont.

Inv. G 644.

Literature: Nagler, Bd. 1, p. 152; Le Blanc, t. 1, p. 53, № 32–52.

29. Викрадення сабінянок. 1670–1692.

За оригіналом П. да Кортони. Бл. 1630.

Гравюра різцем, офорт. 413 x 601.

Поля обрізані.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами П. Аквіли, що зберігаються в Британському музеї (Лондон) та Державному музеї Нідерландів (Амстердам).

Живописний оригінал П. да Кортони зберігається у Римі, в зібранні Капітолійських музеїв.

Інв. Г 605.

Кортоне, П'єтро да (справжнє ім'я П'єтро Берретіні) (Pietro da Cortona; 1596, Кортоне – 1669, Рим) – італійський художник та архітектор доби бароко.

29. The abduction of the Sabine women. 1670–1692.

After the original by P. da Cortona. Ca. 1630.

Engraving and etching. 413 x 601.

The fields are cropped.

The author and the title of the engraving are determined by means of comparison with similar engravings of P. Aquila that are kept in the British Museum (London) and the Rijksmuseum (Amsterdam).

The picturesque original of P. da Cortona is kept in Rome, in the collection of the Capitoline Museums.

Inv. G 605.

Cortona, Pietro da (real name Pietro Berretini; 1596, Cortona – 1669, Rome) – Italian artist and architect of the Baroque period.

Белла, Стефано делла

1610, Флоренція – 1664, Флоренція

Художник і гравер. Спочатку навчався на ювеліра і медальєра, з 1623 – у гравера Ораціо Ванні; потім навчався живопису у Джованні Баттісти Ванні та Чезаре Дандіні. Перші самостійні спроби делла Белли відносять до 1626–1627, коли він працював у Флоренції. У 1633–1639 навчався у Римі на кошти знаменитого мецената, Великого герцога Тосканського Лоренцо Медічі. Іноді приїздив до Флоренції, де на замовлення виконував декорації для урочистостей. Опановував мистецтво графіки в майстерні Реміджо Кантагалліні, який був учителем Жака Калло. Стефано делла Белла копіював графічні твори Калло, художня манера останнього помітно вплинула на його власні роботи. Приблизно 1640 переїхав до Парижа, де виконав гравюри для французького видавця і гравера Ізраеля Анріє. У 1650 художник повернувся до Італії. Останні роки життя провів у Флоренції.

Bella, Stefano della

1610, Florence – 1664, Florence

Artist and engraver. At first he studied to be a jeweler and medallist, from 1623 at the engraver Orazio Vanni; then he studied painting with Giovanni Battista Vanni and Cesare Dandini. Della Bella's first independent attempts refer to 1626–1627, when he worked in Florence. In 1633–1639, he studied in Rome at the expense of the famous patron, Grand Duke of Tuscany Lorenzo Medici. Sometimes he visited Florence, where he made decorations for celebrations on order. He acquired the art of graphics in the studio of Remigio Cantagallina, who was a teacher of Jacques Callot. Stefano della Bella copied Callot's graphic works, the artistic style of the latter significantly influenced his own works. Approximately in 1640 he moved to Paris, where he made engravings for the French publisher and engraver Israël Henriet. In 1650, the artist returned to Italy. He spent the last years of his life in Florence.

30. Морський бій. Бл. 1641.

Аркуш із серії «Різні пейзажі» (Divers paysages).

Офорт. 80 x 191.

Біля нижнього краю зображення праворуч: Israel ex.

Інв. Г 531.

Література: Vesme, Bartsch, p. 198, № 752.

Анріє, Ізраель (Israël Henriet; бл. 1590, Нансі – 1661, Париж) – французький рисувальник, гравер і торговець естампами. Відомий як видавець офортів Жака Калло, Стефано делла Белли, Жана Леклерка, Шарля Одрана.

30. Naval battle. Ca. 1641.

Sheet from the series "Various landscapes" (Divers paysages).

Etching. 80 x 191.

At the bottom edge of the image on the right: Israel ex.

Inv. G 531.

Literature: Vesme, Bartsch, p. 198, № 752.

Henriet, Israël (ca. 1590, Nancy – 1661, Paris) – French draftsman, engraver and seller of prints. He is known as the etching publisher of Jacques Callot, Stefano della Bella, Jean Leclerc, and Charles Audran.

Болоніні, Джованні Баттіста
1612, Болонья – 1688, Болонья

Художник і гравер болонської школи. Учень Гвідо Рені. Писав картини для храмів Болоньї. Чотири офорти Болоніні, що збереглися, ґрунтуються на оригіналах учителя.

Bolognini, Giovanni Battista
1612, Bologna – 1688, Bologna

Artist and engraver of Bologna school. Student of Guido Reni. He painted for the churches of Bologna. Bolognini's four extant etchings are based on the teacher's originals.

31. Вакх із супутниками знаходить Аріадну на острові Наксос. 1650–1680.

За оригіналом Г. Рені. 1637–1640.

Офорт. 460 x 1050.

Офорт надруковано з трьох дощок на двох з'єднаних аркушах паперу.

Поля обрізані.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Д.Б. Болоніні, що зберігаються в Британському музеї (Лондон) та в Музеї мистецтва «Метрополітен» (Нью-Йорк).

Живописний оригінал, виконаний Г. Рені у 1637–1640 на замовлення англійської королеви Генрієтти Марії, було втрачено. Живописна копія з картини Рені, приписувана пензлю Болоніні (з приватної колекції), у 2018 експонувалась у Національній пінакотеці Болоньї. На думку дослідників, вона була виконана Болоніні у 1640–1642.

Інв. Г 641.

Рені, Гвідо (Guido Reni; 1575, Кальвенцано, Емілія-Романья – 1642, Болонья) – італійський художник болонської школи.

31. Bacchus and his companions finding Ariadne on the island of Naxos. 1650–1680.

After the original by G. Reni. 1637–1640.

Etching. 460 x 1050.

Etching printed from three plates on two joined sheets of paper. The fields are cropped.

The author and the title of the engraving are determined by means of comparison with similar engravings of G.B. Bolognini that are kept in the British Museum (London) and the Metropolitan Museum of Art (New York).

The picturesque original, created by G. Reni in 1637–1640 on the order of English Queen Henrietta Maria, was lost. The picturesque copy of Reni's painting, attributed to Bolognini's brush (from private collection), was exhibited in 2018 at the National Art Gallery of Bologna. According to researchers, it was created by Bolognini in 1640–1642.

Inv. G 641.

Reni, Guido (1575, Calvenzano, Emilia-Romagna – 1642, Bologna) – Italian artist of the Bologna school.

SER. *Principi, e nobili, maraviglioso, dove lo caso più singolare, fanno delle lor bell...*
 SIG. *...e pompa maggiore, e perciò qualunque uolta io ne vido, alcuna brama...*
ingegno nella Pittura quasi duano, ma troncata la speranza d'effettuare...
sua fattione Disegno, e intaglio puntualissimo, ardace di presentarlo a V.A.
il 23. Dicembre, 1637.
Gio: Jacomo Rossi, la Stampe in Roma, alla Pace

Ванні, Джованні Баттіста

Бл. 1599, Флоренція – 1660, Пістоія

Художник, гравер і зодчий доби бароко. Навчався у багатьох художників свого часу: Ауреліо Ломі, Маттео Росселлі, Якопо да Емполі, Крістофано Аллорі та Джуліо Паріджі. У 1624–1632 працював у Римі. Після короткого перебування у Венеції повернувся до Флоренції. Створював картини і фрески для церков і монастирів Флоренції, Рима, Пістої. Більш відомий як гравер. Його гравюри здебільшого виконані з оригіналів Корреджо. «Шлюб у Кані Галілейській» з оригіналу П. Веронезе вважається кращим із його естампів.

Vanni, Giovanni Battista

Ca. 1599, Florence – 1660, Pistoia

Artist, engraver and architect of the Baroque period. He studied at many artists of his time: Aurelio Lomi, Matteo Rosselli, Jacopo da Empoli, Cristofano Allori and Giulio Parigi. In 1624–1632 he worked in Rome. After a short stay in Venice he returned to Florence. He created paintings and frescoes for churches and monasteries in Florence, Rome, and Pistoia. Better known as engraver. His engravings are mostly made from the originals of Correggio. “Marriage in Cana of Galilee” from the original of P. Veronese is considered the best of his prints.

32. Шлюб у Кані Галілейській. 1637.

За оригіналом П. Веронезе. 1562–1563.

Офорт. 540 x 660.

Офорт надруковано з двох дощок на двох з'єднаних аркушах паперу.

Нижні кути зрізані.

Під зображенням: Ser.mo Sig.re... famosa opera di Paolo Veronese... Di Venezia li 23 Decembre 1637; нижче: Gio Iacomo Rossi le Stampa in Roma alla Pace.

Автора гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Д. Б. Ванні, що зберігаються в Британському музеї (Лондон) та Державному музеї Нідерландів (Амстердам). Офорт присвячений Фердинандо II Медічі (1610–1670), Великому герцогу Тосканському.

Оригінал П. Веронезе знаходиться у Луврі.

Інв. Г 643.

Література: Bartsch, v. 20, p. 118, № 17.

Веронезе, Паоло (справжнє ім'я Паоло Кальярі) (Paolo Veronese; 1528, Верона – 1588, Венеція) – італійський художник, видатний представник венеціанської школи.**32. Marriage in Cana of Galilee. 1637.**

After the original by P. Veronese. 1562–1563.

Etching. 540 x 660.

Etching printed from two plates on two joined sheets of paper.

The lower corners are cut.

Under the image: Ser.mo Sig.re... famosa opera di Paolo Veronese...

Di Venezia li 23 Decembre 1637; lower: Gio Iacomo Rossi le Stampa in Roma alla Pace.

The author of the engraving is determined by means of comparison with similar engravings of G. B. Vanni, that are kept in the British Museum (London) and the Rijksmuseum (Amsterdam).

The etching is dedicated to Ferdinando II de' Medici (1610–1670), Grand Duke of Tuscany.

The original of P. Veronese is in the Louvre.

Inv. G 643.

Literature: Bartsch, v. 20, p. 118, № 17.

Veronese, Paolo (real name Paolo Caliari; 1528, Verona – 1588, Venice) – Italian artist, famous representative of the Venetian school.

Гізі, Джорджо

1520, Мантуя – 1582, Мантуя

Гравер і рисувальник. Імовірно, навчався у Джованні Баттісти Скулторі в Мантуї. Його ранні роботи виконані за малюнками Джуліо Романо. У 1536–1549 працював у Римі для видавця Антоніо Лафрері. До того ж періоду належить його великомасштабна гравюра з фрески Мікеланджело «Страшний суд». У 1549 (1550) переїхав до Антверпена, де до 1555 працював для найбільшого видавця північної Європи Ієроніма Кока. З 1551 – член гільдії святого Луки. З другої половини 1550-х – у Франції, де виконував гравюри за малюнками Ф. Приматіччо і Л. Пенні. Наприкінці 1560-х повернувся до Мантуї. В останні роки життя був хранителем коштовностей і доглядачем гардероба при дворі мантуанських герцогів Гонзага.

Працював також у техніці дамаскінажа: збереглися два предмети його роботи – парадний щит (1554) і руків'я меча (1570).

Ghisi, Giorgio

1520, Mantua – 1582, Mantua

Engraver and draftsman. He probably studied at Giovanni Battista Scultori in Mantua. His early works were based on paintings of Giulio Romano. In 1536–1549, he worked in Rome for the publisher Antonio Lafreri. His major engraving from Michelangelo's fresco "The Last Judgment" belongs to the same period. In 1549 (1550) he moved to Antwerp, where until 1555 he worked for the largest publisher in northern Europe, Hieronymus Cock. In 1551, he was accepted to the Guild of Saint Luke. From the second half of the 1550s – in France, where he made engravings based on paintings of F. Primaticcio and L. Penni. In the late 1560s he returned to Mantua. In the last years of his life he was the custodian of valuables and caretaker of the wardrobe at the court of the Dukes of Mantua Gonzaga.

He also worked in the technique of damascening: two items of his work survived – the ceremonial shield (1554) and the handle of the sword (1570).

33. Знування над ув'язненими. Бл. 1540.

За малюнком Д. Романо.

Гравюра різцем. 412 x 568.

Поля обрізані.

Біля нижнього краю зображення сліди стертого напису.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Д. Гізі, що зберігається в Музеї мистецтва «Метрополітен» (Нью-Йорк).

Оригінал – малюнок Джуліо Романо для одного з гобеленів, виконаних на замовлення французького короля Франциска I, що зображують життя римського воєначальника Сципіона (знаходиться у Луврі).

Інв. Г 561.

Романо, Джуліо (справжнє ім'я Джуліо Піппі) (Giulio Romano; 1492, Рим – 1546, Мантуя) – італійський живописець і архітектор, учень Рафаеля. Стояв біля витоків маньєризму.**33. The mocking of the prisoners. Ca. 1540.**

After the drawing by G. Romano.

Engraving. 412 x 568.

The fields are cropped.

Near the lower edge of the image traces of the erased inscription.

The author and the title of the engraving are determined by means of comparison with a similar engraving by G. Ghisi that is kept in the Metropolitan Museum of Art (New York).

The original is a painting of Giulio Romano for one of the tapestries created for the King of France Francis I, that shows the life of the Roman General Scipio (located in the Louvre).

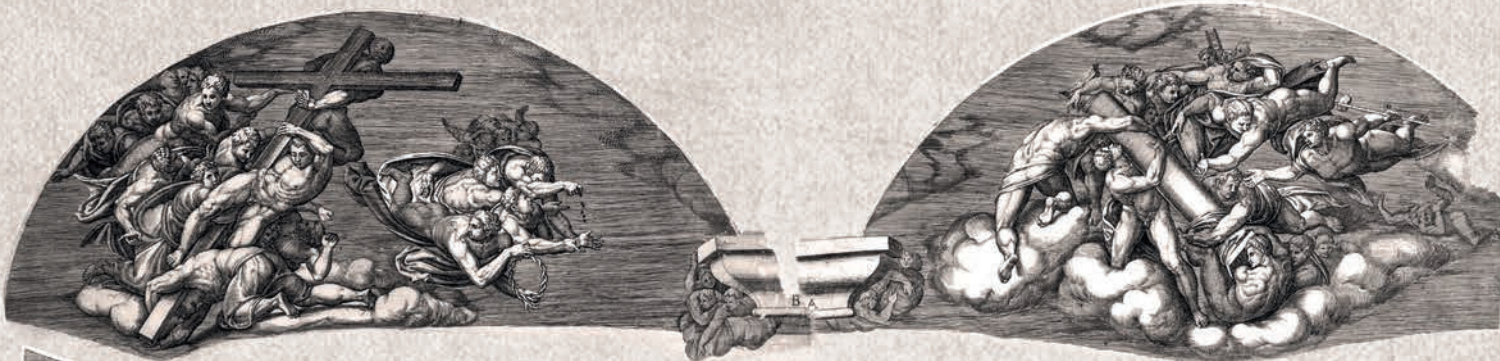
Inv. G 561.

Romano, Giulio (real name Giulio Pippi, 1492, Rome – 1546, Mantua) – Italian artist and architect, student of Raphael. He was at the origins of the art of Mannerism.

Робота «Страшний суд» створена Гізі у середині 1540-х. До кінця XVI століття було зроблено багато інших варіантів гравірувань, проте робота Гізі значно перевершує їх: вона ближча до фрески Мікеланджело у відносному масштабі фігур, тоді як інші значно спотворюють або вносять зміни до композиції Мікеланджело.

The work “The Last Judgment” was created by Ghisi in the middle of 1540s. By the end of the XVI century many other engravings were made, but Ghisi’s work surpasses them: it is closer to Michelangelo’s fresco in a relative scale of shapes, while others significantly distort or make changes in Michelangelo’s composition.

34. Страшний суд. 1650.

З фрески Мікеланджело. 1536–1541.

Гравюра різцем. Бл. 1200 x 1074 (загальний розмір).

Композиція з десяти відбитків неправильної форми, які з’єднуються у вигляді мозаїки (пазлів). Гравюри позначені великими літерами від «А» до «L» (літери «J» і «K» пропущені). В ОННБ зберігаються вісім гравюр із цієї серії (відсутні відбитки «С», «Н»). IV стан із шести.

Література: Bartsch, v. 15, p. 395, № 25; Nagler, Bd. 5, p. 138;

Le Blanc, t. 2, p. 295, № 18; Lewis, 1985, p. 53–57, № 9; Boorsch.

Vincenzo Cenci, erased publisher.

34. The Last Judgment. 1650.

Afer the fresco by Michelangelo. 1536–1541.

Engraving. Ca. 1200 x 1074 (overall).

Composition from ten prints of irregular shape that are connected in the form of mosaic (puzzles). Engravings are marked with capital letters from «A» to «L» (letters «J» and «K» are missing). ONSL stores eight engravings from this series (prints «C», «H» are unavailable). IV state of six.

Literature: Bartsch, v. 15, p. 395, № 25; Nagler, Bd. 5, p. 138;

Le Blanc, t. 2, p. 295, № 18; Lewis, 1985, p. 53–57, № 9; Boorsch.

Vincenzo Cenci, erased publisher.

Аркуш А
240 x 485
Внизу ліворуч: А
Інв. Г 650

Sheet A
240 x 485
At the bottom on the left: A
Inv. G 650

Аркуш В
215 x 535
Внизу праворуч: В
Инв. Г 650

Sheet B
215 x 535
At the bottom on the right: B
Inv. G 650

Аркуш D
435 x 457
Внизу праворуч: D
Інв. Г 599

Sheet D
435 x 457
In the lower right corner: D
Inv. G 599

Аркуш E
390 x 260
Внизу праворуч: E
Інв. Г 650

Sheet E
390 x 260
At the bottom on the right: E
Inv. G 650

Аркуш F
305 x 385
У нижньому лівому куті: F
Інв. Г 649

Sheet F
305 x 385
In the lower left corner: F
Inv. G 649

Аркуш G
320 x 290
У нижньому лівому куті: G
Інв. Г 649

Sheet G
320 x 290
In the lower left corner: G
Inv. G 649

Аркуш I
350 x 520
У нижньому правому куті: I.

Sheet I
350 x 520
In the lower right corner: I

Внизу зображення – герб в оточенні пальмового листа, по обидва боки герба присвята: ALL ILLm° SIG. ET PRON. COLmo IL SIG. MATHIA DI MERVE SIGNORE DI CLOOTVYCK. A.V.S. Illma che a giudizio di tutti gli huomini, e il Mecenate de Virtuosi dedico il Giudicio Vnle di Michel'Angelo Buonaroti, accioche il concetto, c'ha'il Mondo del le Sue Magnanime qualita, uenga autenticato anche dal guidicio de gli Angeli, e s'io conoscerò gradita dall' animo suo Generoso questa minima espressione della Somma osserua che professo, al di lei Nome nonmancaro, Farne magri epiu uiue dimonstrazm A.V.S.Illma cheinto umilnte rihero. DVS Illma diuotissimo serure Jacomo Cenci. *(Славнозвісному і вельмишановному Маттісу ван де Мерведе, пану Клотвіку. Вашій видатній світлості, яка здобула в думці всіх людей славу покровителя митців, я присвячую «Страшний суд» Мікеланджело Буонарроті, з тим, щоб уявлення цього світу про Вашу великодушність могло бути також засвідчене судом ангелів; і якщо цей мій скромний прояв глибокої пошани буде Вами прихильно прийнятий, я скористаюся нагодою представити ще більші й найревніші свідчення на Вашу честь. Смиренно і шанобливо відданий Вашій світлості Ваш найвірніший слуга, Джакомо Ченчі).* Праворуч від тексту присвяти, під фігурою демона: Vincenzo Cenci le Stampa in Roma all'Insegna delli tre Gigli d'Oro alla Dogano 1650. Інв. Г 649.

Мікеланджело (Мікеланджело ді Лодовіко Буонарроті Сімоні; 1475, Капрезе – 1564, Рим) – італійський скульптор, художник, архітектор, поет доби Відродження.

Ченчі, Вінченцо (Vincenzo Cenci; ? – ?) – італійський видавець, який працював у Римі близько 1650. Син Джакомо Ченчі. У 1648 одружився з представницею найвідомішої в Римі видавничої сім'ї де Россі – Доротеею Вікторією, за якою отримав посаг – близько 330 мідних пластин. Наразі відомо лише шість гравюр з його підписом.

Маттейс ван дер Мерведе, ван Клотвейк (Matthijs van der Merwede, heer van Clootwijk, 1613–1664) – голландський поет, дворянин. Відвідав Італію в 1647–1650, протегував художнику Д.Б. Кастільйоне, роботи якого видавав Джованні Джакомо де Россі. Россі присвятив йому один із найкращих офортів Кастільйоне – «Геній Кастільйоне». Мерведе написав книгу про свою подорож до Італії, вона була видана у Гаазі в 1651.

At the bottom of the image – the coat of arms surrounded by palm leaves, on both sides of the coat of arms there is a dedication: ALL ILLm° SIG. ET PRON. COLmo IL SIG. MATHIA DI MERVE SIGNORE DI CLOOTVYCK. A.V.S. Illma che a giudizio di tutti gli huomini, e il Mecenate de Virtuosi dedico il Giudicio Vnle di Michel'Angelo Buonaroti, accioche il concetto, c'ha'il Mondo del le Sue Magnanime qualita, uenga autenticato anche dal guidicio de gli Angeli, e s'io conoscerò gradita dall' animo suo Generoso questa minima espressione della Somma osserua che professo, al di lei Nome nonmancaro, Farne magri epiu uiue dimonstrazm A.V.S.Illma cheinto umilnte rihero. DVS Illma diuotissimo serure Jacomo Cenci. *(To the most illustrious and most honorable Matthys van de Merwede, Lord of Clootwyck. To your most illustrious Lordship, who in the judgment of all men is the Maecenas of artists, I dedicate the "Last Judgment" of Michelangelo Buonarroti, in order that the idea the world has of the quality of your magnanimity may also be authenticated by the judgment of the angels; and if this small expression of the high regard that I profess receives your approval, I will not fail to make even greater and more ardent demonstrations in your honor. Most humbly and reverently dedicated to your Lordship by your most devoted servant, Giacomo Cenci.).* To the right of the dedication text, under the figure of a demon: Vincenzo Cenci le Stampa in Roma all'Insegna delli tre Gigli d'Oro alla Dogano 1650. Inv. G 649.

Michelangelo (Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni; 1475, Caprese – 1564, Rome) – Italian sculptor, painter, architect, and poet of the High Renaissance.

Cenci, Vincenzo (? – ?) – Italian publisher who worked in Rome around 1650. Son of Giacomo Cenci. In 1648 he married a representative of the most famous publishing family in Rome de Rossi – Dorothea Vittoria, and for that he received a dowry – about 330 copper plates. Only six engravings with his signature are known at present.

Matthijs van der Merwede, van Clootwijk (1613–1664) – Dutch poet, nobleman. He visited Italy in 1647–1650, supported the artist G.B. Castiglione, whose works were published by Giovanni Giacomo de Rossi. Rossi dedicated to him one of the best etchings of Castiglione – “Genius Castiglione”. Merwede wrote a book about his trip to Italy, which was published in Hague in 1651.

Аркуш L.
308 x 430.
Правий край відбитка зрізаний.
У нижньому лівому куті: GEORGIUS MANTVANVS FECIT.
Інв. Г 600.

Sheet L.
308 x 430.
The right edge of the print is cut off.
In the lower left corner: GEORGIUS MANTVANVS FECIT.
Inv. G 600.

**Кастільйоне, Джованні Бенедетто
(Іль Грекетто)**

1609, Генуя – 1665, Мантуя

Італійський живописець, рисувальник і офортист. Майстер генуезької школи. Його мистецтво розвивалося під впливом відомих майстрів: Я. Бассано, П.П. Рубенса, Ф. Снейдерса, Б. Строцці, А. Ван Дейка і кількох менш відомих художників. Навчався в Генуї у Дж. Б. Паджі та Дж. А. де Феррарі. Зазнав впливу майстрів фламандської школи. У 1632–1640 перебував у Римі, де познайомився з Н. Пуссеном і П. Тестою. Працював у Генуї, Венеції, Римі. З 1651 обіймав посаду живописця при дворі герцога Карла II Гонзага у Мантуї. Йому приписують винайдення техніки монотипії. Особливу славу Кастільйоне принесли його офорти, завдяки яким його називали «другим Рембрандтом».

**Castiglione, Giovanni Benedetto
(Il Grechetto)**

1609, Genoa – 1665, Mantua

Italian painter, draftsman and etcher. Master of the Genoese school. His art developed under the influence of famous masters: J. Bassano, P. P. Rubens, F. Snijders, B. Strozzi, A. Van Dyck and several less known artists. He studied in Genoa at J.B. Paggi and J.A. de Ferrari. He was influenced by the Masters of the Flemish school. In 1632–1640, he stayed in Rome, where he met N. Poussin and P. Testa. He worked in Genoa, Venice, Rome. From 1651, he held the post of painter at the court of Duke Charles II Gonzaga in Mantua. He is credited with inventing the technique of monotyping. Castiglione was especially famous for his etchings, due to which he was named “the second Rembrandt”.

35. Сатир, що лежить перед великою вазою. Бл. 1645.

Офорт. 112 x 210.

Вгорі ліворуч: Castiglione.

Інв. Г 518.

Literature: Bartsch, v. 21, p. 19, № 18; Le Blanc, t. 1, p. 612, № 21; Thieme-Becker, Bd. 6, p. 165.

35. Pan reclining before a large vase. Ca. 1645.

Etching. 112 x 210.

At the top on the left: Castiglione.

Inv. G 518.

Literature: Bartsch, v. 21, p. 19, № 18; Le Blanc, t. 1, p. 612, № 21; Thieme-Becker, Bd. 6, p. 165.

36. Голова бородатого старого у тюрбані. 1645–1650.

Із серії «Малі східні голови».

Офорт. 112 x 82.

Вгорі ліворуч: G Bened Castilionus Genovese.

Інв. Г 482.

Література: Nagler, Bd. 2, p. 429; Bartsch, v. 21, p. 31, № 45;

Le Blanc, t. 1, p. 612, № 34–49; *Thieme-Becker*, Bd. 6, p. 165.

36. Head of an old bearded man with a turban. 1645–1650.

From the series “Small oriental heads”.

Etching. 112 x 82.

At the top on the left: G Bened Castilionus Genovese.

Inv. G 482.

Literature: Nagler, Bd. 2, p. 429; Bartsch, v. 21, p. 31, № 45;

Le Blanc, t. 1, p. 612, № 34–49; *Thieme-Becker*, Bd. 6, p. 165.

**37. Голова бородатого чоловіка у тюрбані,
повернена направо. 1645–1650.**

Із серії «Малі східні голови».

Офорт. 111 x 81.

Вгорі праворуч: GB Castilione Genovese.

Інв. Г 484.

Література: Nagler, Bd. 2, p. 429; Bartsch, v. 21, p. 29, № 37;

Le Blanc, t. 1, p. 612, № 34–49; *Thieme-Becker*, Bd. 6, p. 165.

**37. Head of a bearded man with a turban facing right.
1645–1650.**

From the series "Small oriental heads".

Etching. 111 x 81.

At the top on the right: GB Castilione Genovese.

Inv. G 484.

Literature: Nagler, Bd. 2, p. 429; Bartsch, v. 21, p. 29, № 37;

Le Blanc, t. 1, p. 612, № 34–49; *Thieme-Becker*, Bd. 6, p. 165.

**38. Голова молодого чоловіка, що дивиться вниз направо.
1645–1650.**

Із серії «Малі східні голови».

Офорт. 112 x 80.

Вгорі праворуч: GB Castilione Genovese.

Інв. Г 486.

Література: Nagler, Bd. 2, p. 429; Bartsch, v. 21, p. 31, № 43;

Le Blanc, t. 1, p. 612, № 34–49; Thieme-Becker, Bd. 6, p. 165.

**38. The head of a young man looking down to right.
1645–1650.**

From the series "Small oriental heads".

Etching. 112 x 80.

At the top on the right: GB Castilione Genovese.

Inv. G 486.

Literature: Nagler, Bd. 2, p. 429; Bartsch, v. 21, p. 31, № 43;

Le Blanc, t. 1, p. 612, № 34–49; Thieme-Becker, Bd. 6, p. 165.

39. Голова чоловіка в тіні, повернена наліво. 1645–1650.
 Із серії «Великі східні голови».
 Офорт. 178 x 148.
 Вгорі ліворуч: GB Castilione Genovese.
 Інв. Г 488.
Literature: Nagler, *Bd. 2*, p. 429; Bartsch, *v. 21*, p. 33, № 52;
Le Blanc, *t. 1*, p. 612, № 50–55; Thieme-Becker, *Bd. 6*, p. 165.

39. Head of a man in shadow turned to the left. 1645–1650.
 From the series "Large oriental heads".
 Etching. 178 x 148.
 At the top on the left: GB Castilione Genovese.
 Inv. G 488.
Literature: Nagler, *Bd. 2*, p. 429; Bartsch, *v. 21*, p. 33, № 52;
Le Blanc, *t. 1*, p. 612, № 50–55; Thieme-Becker, *Bd. 6*, p. 165.

40. Чоловік у маленькому тюрбані, повернений направо. 1645–1650.

Із серії «Малі східні голови».

Офорт. 109 x 81.

Вгорі праворуч: GB Castilione Genovese.

Інв. Г 487.

Література: Nagler, Bd. 2, p. 429; Bartsch, v. 21, p. 28, № 33;

Le Blanc, t. 1, p. 612, № 34–49; *Thieme-Becker*, Bd. 6, p. 165.

40. A man wearing a small turban, facing right. 1645–1650.

From the series "Small oriental heads".

Etching. 109 x 81.

At the top on the right: GB Castilione Genovese.

Inv. G 487.

Literature: Nagler, Bd. 2, p. 429; Bartsch, v. 21, p. 28, № 33;

Le Blanc, t. 1, p. 612, № 34–49; *Thieme-Becker*, Bd. 6, p. 165.

41. Голова чоловіка у тюрбані й шийній хустці. 1645–1650.

Із серії «Малі східні голови».

Офорт. 109 x 82.

Вгорі ліворуч: GB Castilione Genovese.

Інв. Г 485.

Література: Nagler, Bd. 2, p. 429; Bartsch, v. 21, p. 30, № 41;

Le Blanc, t. 1, p. 612, № 34–49; *Thieme-Becker*, Bd. 6, p. 165.

41. The head of a man in a turban and a scarf. 1645–1650.

From the series "Small oriental heads".

Etching. 109 x 82.

At the top on the left: GB Castilione Genovese.

Inv. G 485.

Literature: Nagler, Bd. 2, p. 429; Bartsch, v. 21, p. 30, № 41;

Le Blanc, t. 1, p. 612, № 34–49; *Thieme-Becker*, Bd. 6, p. 165.

42. Голова чоловіка в хутряній шапці у профіль. 1645–1650.

Із серії «Малі східні голови».

Офорт. 111 x 81.

Вгорі ліворуч: Castilione.

Інв. Г 483.

Література: Nagler, Bd. 2, p. 429; Bartsch, v. 21, p. 28, № 35;

Le Blanc, t. 1, p. 612, № 34–49; *Thieme-Becker*, Bd. 6, p. 165.

42. The head of a man in a fur hat in profile. 1645–1650.

From the series "Small oriental heads".

Etching. 111 x 81.

At the top on the left: Castilione.

Inv. G 483.

Literature: Nagler, Bd. 2, p. 429; Bartsch, v. 21, p. 28, № 35;

Le Blanc, t. 1, p. 612, № 34–49; *Thieme-Becker*, Bd. 6, p. 165.

**43. Знаходження тіл святих апостолів Петра і Павла.
1645–1650.**

Офорт. 288 x 202.

Внизу зображення: Castiglione Genovese Inve.

Інв. Г 543.

Література: Nagler, Bd. 2, p. 428; Bartsch, v. 21, p. 17,
№ 14; Le Blanc, t. 1, p. 612, № 18; Thieme-Becker, Bd. 6, p. 165.

**43. The finding of the bodies of St. Peter and Paul.
1645–1650.**

Etching. 288 x 202.

At the bottom of the image: Castiglione Genovese Inve.

Inv. G 543.

Literature: Nagler, Bd. 2, p. 428; Bartsch, v. 21, p. 17, № 14;
Le Blanc, t. 1, p. 612, № 18; Thieme-Becker, Bd. 6, p. 165.

44. Товій ховає померлих. 1647–1651.

Офорт. 200 x 295.

Вгорі ліворуч (над собакою): Gio. Benedeto Catiglione P.

Інв. Г 544.

Література: Nagler, Bd. 2, p. 428; Bartsch, v. 21, p. 12, № 5; *Le Blanc*, t. 1, p. 612, № 4; *Thieme-Becker*, Bd. 6, p. 165.

44. Tobiah burying the Dead. 1647–1651.

Etching. 200 x 295.

At the top on the left (above the dog): Gio. Benedetto Catiglione P.

Inv. G 544.

Literature: Nagler, Bd. 2, p. 428; Bartsch, v. 21, p. 12, № 5; *Le Blanc*, t. 1, p. 612, № 4; *Thieme-Becker*, Bd. 6, p. 165.

Мітеллі, Джузеппе Марія

1634, Болонья – 1718, Болонья

Гравер і художник доби бароко. Спочатку навчався у батька, художника-монументаліста Агостіно Мітеллі, пізніше – у художників болонської школи – Франческо Альбані, Фламініо Торрі, Гверчіно і Сімоні Кантаріні. Працював у Мадриді (1658), Болоньї (1659), Венеції (1660). Гравірував з оригіналів А. Карраччі, П. Веронезе, Корреджо, Тіціана. Велику популярність йому принесли вигадливо виконані офорти з жанровими сценами, алегоріями, карикатурами і сценками з повсякденного життя, політичною сатирою, настільними іграми. Він був одним із засновників Академії Клементина (Clementina) в Болоньї (нині Академія мистецтв Болоньї) (1711).

Mitelli, Giuseppe Maria

1634, Bologna – 1718, Bologna

Engraver and artist of the Baroque period. At first he studied at his father's, monumental artist Agostino Mittelli, later at the artists of the Bologna school – Francesco Albani, Flaminio Torri, Guercino and Simone Cantarini. He worked in Madrid (1658), Bologna (1659), and Venice (1660). He engraved from the originals of A. Carracci, P. Veronese, Correggio, Titian. His quaint etchings with genre scenes, allegories, caricatures and scenes from everyday life, political satire and board games brought him great popularity. He was one of the founders of the Clementina Academy in Bologna (now the Academy of Arts of Bologna) (1711).

Paulus de Callearis Veronensis Inueni.

Ioseph M.ª Metellus Del. et Sculp

45. Христос у домі Симона фарисея. 1660.

За оригіналом П. Веронезе. 1570.

Офорт. 333 x 835.

Офорт надруковано з двох дощок на двох з'єднаних аркушах паперу.

Під зображенням ліворуч: Paulus de Callearis Veronensis Inueni.;

праворуч: Ioseph M.ª Metellus Del. et Sculp.

Оригінал П. Веронезе знаходиться в Пінакотекі Брера (Мілан).

Інв. Г 642.

Література: Bartsch, v. 19, p. 274–275, № 11.

45. Christ in the house of Simon the Pharisee. 1660.

After the original by P. Veronese. 1570.

Etching. 333 x 835.

Etching printed from two plates on two joined sheets of paper.

Under the image on the left: Paulus de Callearis Veronensis Inueni.;

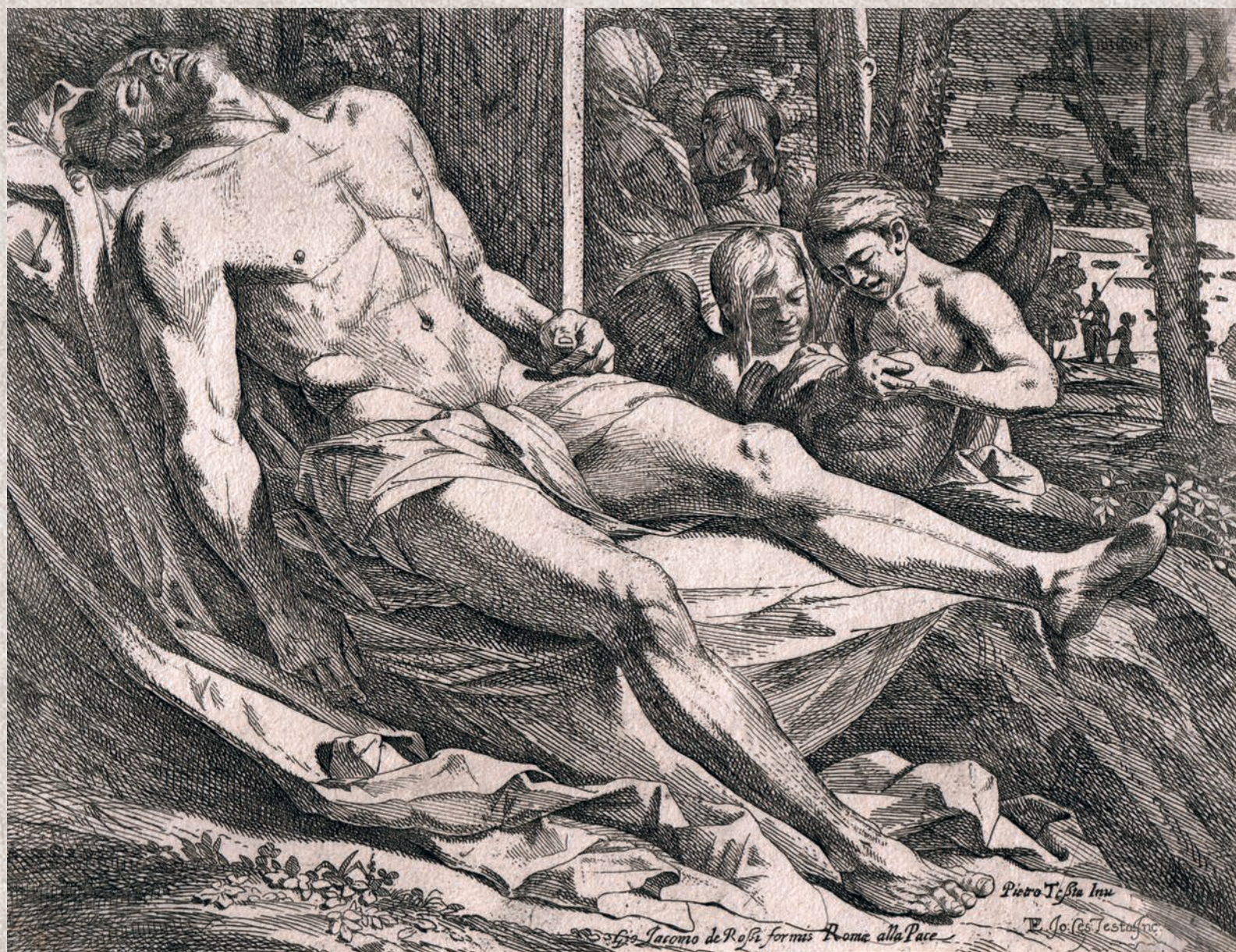
on the right: Ioseph M.ª Metellus Del. et Sculp.

The original of P. Veronese is in the Pinacoteca Brera (Milan).

Inv. G 642.

Literature: Bartsch, v. 19, p. 274–275, № 11.

Теста, Джованні Чезаре

Бл. 1630, Рим – 1655, Рим

Художник, гравер-офортист. Племянник П'єтро Тести, у котрого, вірогідно, навчався і чий роботи пізніше гравірував.

Testa, Giovanni Cesare

Ca. 1630, Rome – 1655, Rome

Artist, etcher, engraver. Nephew of Pietro Testa, who, for certain, taught him and whose works he engraved later.

46. Тіло Христа, оплакуване ангелами. Бл. 1650–1655.

За малюнком П. Тести.

Офорт. 188 x 247.

Поля обрізані.

II стан із двох.

У нижньому правому куті: PTL Jo: Ces: Testa Inc.; вище: Pietro Testa Inu.; внизу у центрі: Gio Giacomo de Rossi formis Romae alla Pace.

У Британському музеї (Лондон) зберігається малюнок П'єтро Тести (1648–1649) до цієї гравюри.

Інв. Г 522.

Література: Nagler, Bd. 18, p. 270, № 5; Le Blanc, t. 4, p. 20, № 4; Cropper, 1988, p. 242, № 112.

46. Body of Christ, mourned by angels. Ca. 1650–1655.

After the drawing by P. Testa.

Etching. 188 x 247.

The fields are cropped.

II state of two.

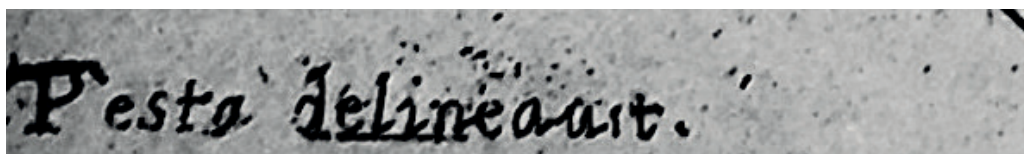
In the lower right corner: PTL Jo: Ces: Testa Inc.; above: Pietro Testa Inu.; at the bottom in the center: Gio Giacomo de Rossi formis Romae alla Pace.

The British Museum (London) stores a drawing of Pietro Testa (1648–1649) for this etching.

Inv. G 522.

Literature: Nagler, Bd. 18, p. 270, № 5; Le Blanc, t. 4, p. 20, № 4; Cropper, 1988, p. 242, № 112.

47. Алєгорії чеснот з путті. Бл. 1656.

За малюнком П. Тести.

Офорт. 263 x 326.

У нижньому лівому куті: PTesta delineavit.

Автора та назву офорта встановлено на підставі порівняння з аналогічним офортом Д.Ч. Тести, що зберігається в Академії Каррари (у Кабінеті малюнків та естампів) (L'Accademia Carrara. Gabinetto Disegni e Stampe) (Бергамо, Італія).

Після раптової смерті П'єтро Тести у 1650 залишилися багато малюнків, які близько 1656 були видані в офортах французьким гравером і видавцем Франсуа Коллін'йоном (François Collignon) під назвою «Raccolta di diversi disegni di Pietro Testa ritrovati doppo la sua morte dati in luce da Francesco Collignon». Основними граверами видання були сам Франсуа Коллін'йон і Джованні Чезаре Теста.

Інв. Г 500.

Literatura: Nagler, Bd. 18, p. 270, № 12 (?).

47. Allegories of virtues with putti. Ca. 1656

After the drawing by P. Testa.

Etching. 263 x 326.

In the lower left corner: PTesta delineavit.

The author and the title of the etching are determined by means of comparison with a similar etching of G.C. Testa, that is kept in the Carrara Academy (in the Cabinet of Drawings and Prints) (L'Accademia Carrara. Gabinetto Disegni e Stampe) (Bergamo, Italy).

After the sudden death of Pietro Testa in 1650, a lot of his drawings remained, which were published in etchings approximately in 1656 by the French engraver and publisher François Collignon, under the title "Raccolta di diversi disegni di Pietro Testa ritrovati doppo la sua morte dati in luce da Francesco Collignon". The main engravers of the publication were François Collignon himself and Giovanni Cesare Testa.

Inv. G 500.

Literature: Nagler, Bd. 18, p. 270, № 12 (?).

Pesta delinea. a. r.

Теста, П'єтро (прозваний Луккезіно)
1611, Лукка – 1650, Рим

Художник, гравер і рисувальник доби високого бароко. Працював переважно у Римі.

Навчався спочатку в рідному місті у П'єтро Паоліні. Близько 1629 переїхав до Рима, де влаштувався помічником у майстерню художника Доменікіно. Чимало копіював з класичних творів. Після від'їзду останнього до Неаполя у 1631 вимушений був перейти до художника і архітектора П'єтро да Кортони. Після того як пішов від да Кортони, працював самостійно. Був знайомий з Н. Пуссеном, впливу якого зазнав. Працював на замовлення церковних громад, створив кілька картин на біблійні сюжети для римських храмів. Був висококваліфікованим рисувальником, але як художник мав незначний успіх. Загинув (покінув життя самогубством чи потонув) у Тібрі.

Testa, Pietro (called Lucchesino)
1611, Lucca – 1650, Rome

Artist, engraver and painter of the High Baroque period. He worked mainly in Rome.

At first, he studied in his hometown at Pietro Paolini. Around 1629, he moved to Rome, where he worked as an assistant in the studio of the artist Domenichino. He copied a lot from classical works. After the latter left for Naples in 1631, he was forced to move to the artist and architect Pietro da Cortona. After leaving Cortona, he worked independently. He was acquainted with N. Poussin, who influenced him. He worked for church communities, created several paintings on biblical plots for Roman temples. He was a highly skilled draftsman, but had little success as an artist. He died (committed suicide or drowned) in the Tiber.

48. Аллегорія на честь обрання Папи Інокентія X. 1644.

Офорт. 396 x 498.

III стан із трьох.

Внизу зображення: Dno Stephano Garbesi Nobili Viro optime de se merito Petrus Testa beneficiorum non immemor DD; ліворуч: Si stampano alla Pace per Gio Giacomo de Rossi in Roma all'insegna di Parigi.

Інв. Г 566.

Література: Bartsch, v. 20, p. 224–225, № 31; Nagler, Bd. 18, p. 267, № 31; Le Blanc, t. 4, p. 21, № 30; Cropper, 1988, p. 182–186, № 86.

48. Allegory in honor of the election of Pope Innocent X. 1644.

Etching. 396 x 498.

III state of three.

At the bottom of the image: Dno Stephano Garbesi Nobili Viro optime de se merito Petrus Testa beneficiorum non immemor DD; on the left: Si stampano alla Pace per Gio Giacomo de Rossi in Roma all'insegna di Parigi.

Inv. G 566.

Literature: Bartsch, v. 20, p. 224–225, № 31; Nagler, Bd. 18, p. 267, № 31; Le Blanc, t. 4, p. 21, № 30; Cropper, 1988, p. 182–186, № 86.

49. Аллегорія молодого чоловіка, що опиняється на горі Парнас. Бл. 1644–1646.

Офорт. 415 x 577.

II стан із двох.

Під зображенням присвята: All' Ill.mo Sig.rmo Sig.r et Pron. Colendis.mo il Sig.r Fra Gio. Tomaso Rondenino Cauallier Gerosolimitano... Gio. Domenico Rossi D.D.D.

Живописний оригінал П. Тести знаходиться в картинній галереї Палацу Шляйсгайм (Schloss Schleißheim). Картини в галереї належать Баварському державному зібранню картин у Мюнхені (Bayerischen Staatgemäldesammlungen).

Інв. Г 646.

Література: Bartsch, v. 20, p. 225, № 33; Nagler, Bd. 18, p. 268, № 33; Le Blanc, t. 4, p. 21, № 32; Cropper, 1988, p. 224–226, № 102.

Россі, Джованні Доменіко де (Giovanni Domenico de Rossi; 1619, Рим – 1653, Рим) – представник найбільшої видавничої династії XVII століття в Римі, яка була започаткована його батьком, Джузеппе де Россі Старшим (бл. 1570–1639), у 1615. Очолив сімейну фірму після смерті батька. У 1647 його компаньйоном став молодший брат, Джованні Джакомо. Останній успадкував майстерню після смерті Джованні Доменіко у 1653. **Рондініні, Джованні Томмазо** (Giovanni Tommaso Rondinini, 1625–?) – католицький священник, лицар Єрусалимського ордена (з 1643).

49. Allegory of a young man arriving on Mount Parnassus. Ca. 1644–1646.

Etching. 415 x 577.

II state of two.

Under the image there is a dedication: All' Ill.mo Sig.rmo Sig.r et Pron. Colendis.mo il Sig.r Fra Gio. Tomaso Rondenino Cauallier Gerosolimitano... Gio. Domenico Rossi D.D.D.

The picturesque original of P. Testa is in the art gallery of The Schleißheim Palace (Schloss Schleißheim). The paintings in the gallery belong to the Bavarian State Collection of Paintings in Munich (Bayerischen Staatgemäldesammlungen).

Inv. G 646.

Literature: Bartsch, v. 20, p. 225, № 33; Nagler, Bd. 18, p. 268, № 33; Le Blanc, t. 4, p. 21, № 32; Cropper, 1988, p. 224–226, № 102.

Rossi, Giovanni Domenico de (1619, Rome – 1653, Rome) – representative of the largest publishing dynasty of the XVII century in Rome, which was founded by his father, Giuseppe de Rossi the Elder (ca. 1570–1639), in 1615. He became the head of the family firm after the father's death. In 1647 his younger brother, Giovanni Giacomo, became his partner. The latter inherited the workshop after the death of Giovanni Domenico in 1653.

Rondinini, Giovanni Tommaso (1625–?) – catholic priest, knight of the Jerusalem Order (since 1643).

Al Illmo Sig^{ro} mio Sig^{ro} et P^{ro} Curia - Il Sig^{ro} fra V^{ro} Romano Rondano - Cavalier Gerolamiano
 prima per la vita della Virtù con la ricerca del lume della sapienza non può far a meno che la fama non la copra e brucia il - che egli per
 dopo l'eterna immortalità ad onta della morte dall'espressione di questa verità riconosca V. S. Illma il mio obsequio et humiliss^{imo} me li inchino
 Di V. S. Illma
 Desidero et obligatissimo servitore Gio: Domenico Rossi D. D. D.

ФРАНЦУЗЬКА ГРАВЮРА
XVI–XVII СТОЛІТЬ

ENGRAVINGS OF FRANCE
FROM THE XVI–XVII CENTURIES

Лармессен, Ніколя II
(у деяких джерелах – Ніколя I)
 1632, Париж – 1694, Париж

Гравер різцем і видавець естампів. Старший син книготорговця Ніколя Лармессена (іноді званий як Ніколя I), брат Ніколя III Лармессена (1645–1725). У 1647 став учнем гравера Жана Мат'є. У 1654 одружився з дочкою видавця гравюр П'єра Бертрана, власника видавничого дому «Pomme d'Or» на вулиці Сен-Жак. Спільно з ним видав велику серію гравірованих портретів королів Франції та інших королівських осіб. Після смерті П. Бертрана у 1678 фірму успадкувала його вдова, від якої видавництво перейшло до Ніколя II Лармессена.

Larmessin, Nicholas II
(in some sources – Nicholas I)
 1632, Paris – 1694, Paris

Engraver and publisher of prints. Elder son of the bookseller Nicolas Larmessin (sometimes called Nicholas I), brother of Nicholas III Larmessin (1645–1725). In 1647, he became a student of the engraver Jean Mathieu. In 1654, he married the daughter of the publisher of engravings Pierre Bertrand, owner of the publishing house “Pomme d'Or” on the Saint-Jacques Street. Together with him, he published a large series of engraved portraits of Kings of France and other royalty. After the death of P. Bertrand in 1678, his widow inherited the firm, from whom the publishing house passed to Nicolas II Larmessin.

50. Портрет польського короля Михайла Вишневецького. 1669.

Гравюра різцем. 222 x 160.

Під зображенням: Michel Koribut Wisnowisky. Par la Grace de Dieu Roy de Pologne, Grand Duc de Lithuanie, & c. Elu le 19e Juin 1669; нижче: A Paris Chez P. Bertrand Rue St Jacques à la Pome d'or Pres St Severin. Avec Privil du Roy.

Автора гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Н. Лармессена, що зберігається в Національній бібліотеці Польщі.

Парний йому портрет – Елеонори Марії Австрійської (дружини Михайла Вишневецького) – в зібранні Польської народної бібліотеки, підписаний: De Larmessin Sculpebat.

На звороті наклейка колишнього власника гравюри: K. Berezowski.

Інв. Г 271.

Література: Firmin-Didot, t. 2, p. 16.

Вишневецький, Михайло Корибут (Mykhailo Korybut Vyshnevetsky; 1640–1673) – король Польщі і Великий князь Литовський (з 1669).

50. Portrait of Polish King Mykhailo Vyshnevetsky. 1669.

Engraving. 222 x 160.

Under the image: Michel Koribut Wisnowisky. Par la Grace de Dieu Roy de Pologne, Grand Duc de Lithuanie, & c. Elu le 19e Juin 1669; below: A Paris Chez P. Bertrand Rue St Jacques à la Pome d'or Pres St Severin. Avec Privil du Roy.

The author of the engraving is established by means of comparison with a similar engraving of N. Larmessin, which is kept in the National Library of Poland.

A companion portrait – Eleanor Maria of Austria (wife of Mykhailo Vyshnevetsky) – in the collection of the National Library of Poland, signed: De Larmessin Sculpebat.

There is a sticker of the former owner of the engraving on the back: K. Berezowski.

Inv. G. 271.

Literature: Firmin-Didot, t. 2, p. 16.

Vyshnevetsky, Mykhailo Korybut (1640–1673) – King of Poland and Grand Duke of Lithuania (since 1669).

Лошон, Рене

1636, Буассі – бл. 1675, Париж

Гравер різцем. Учень Жана-Батиста Корнелля. Автор гравюр на релігійну тему і портретів у стилі Робера Нантейля.

Lochon, René

1636, Boissy – ca. 1675, Paris

Engraver. Student of Jean-Baptiste Corneille. Author of engravings on religious themes and portraits in the style of Robert Nanteuil.

51. Портрет єпископа Есташа Ле Клерка де Лесвіля. 1661.
За оригіналом Ж. Дьє де Сен-Жана.
Гравюра різцем. 287 x 252.
Вздовж периметра овальної рами напис: EVSTACHIVS DE LESSEVILLE EPISCOPVS CONSTANTIENSIS; під зображенням ліворуч: J. Dieu Pinxit.; праворуч: R. Lochon faciebat.
Інв. Г 382.
Література: Nagler, Bd. 7, p. 571, № 14; Le Blanc, t. 2, p. 559, № 18; Bryan, v. 3, p. 237.
Дьє де Сен-Жан, Жан (Jean Dieu de Saint-Jean, 1655?–1695) – французький художник і гравер.
Лесвіль, Есташ Ле Клерк де (Eustache Le Clerc de Lesseville; 1614, Париж – 1665, Париж) – юрист, доктор канонічного права і богослов'я Сорбонни, з 1658 – єпископ Кутанса (Нормандія).

51. Portrait of Bishop Eustache Le Clerc de Lesseville. 1661.
After the original by J. Die de Saint-Jean.
Engraving. 287 x 252.
There is an inscription on the perimeter of the oval frame: EVSTACHIVS DE LESSEVILLE EPISCOPVS CONSTANTIENSIS; under the image on the left: J. Dieu Pinxit.; on the right: R. Lochon faciebat.
Inv. G 382.
Literature: Nagler, Bd. 7, p. 571, № 14; Le Blanc, t. 2, p. 559, № 18; Bryan, v. 3, p. 237.
Dieu de Saint-Jean, Jean (1655?–1695) – french artist and engraver.
Lesseville, Eustache Le Clerc de (1614, Paris – 1665, Paris) – lawyer, doctor of canonical law and theology of the Sorbonne, from 1658 – bishop of Coutances (Normandy).

Монкорне, Бальтазар

1590, Брюссель (за іншими даними 1600, Руан) – 1668, Париж

Гравер, орнаменталіст і видавець естампів. Син фламандського дизайнера гобеленів П'єра Монкорне, який у 1607 отримав французьке громадянство. Брат художника П'єра Монкорне, батько Бальтазара-Томаса Монкорне і гравера Жана Монкорне. Замолоду тривалий час працював на королівській гобеленовій мануфактурі. У травні 1643 отримав дозвіл гравірувати і друкувати «багато рідкісних картин». Гравірував у змішаній техніці різця і офорта. Залишив понад 1000 гравірованих портретів, майже всі вони виконані в нетрадиційно малому розмірі. Після його смерті вдова, Маргарита Монкорне (?–1691), продовжила справу, яку потім успадкував їх син Жан Монкорне (1649–1716).

Moncornet, Balthazar

1590, Brussels (according to other sources 1600, Rouen) – 1668, Paris

Engraver, ornamentalist and publisher of prints. Son of the Flemish tapestry designer Pierre Moncornet, who in 1607 received French citizenship. Brother of artist Pierre Moncornet, father of Balthazar-Thomas Moncornet and engraver Jean Moncornet. In his youth he worked for a long time at the royal tapestry manufactory. In May 1643, he received the permission to engrave and print “many rare paintings”. He engraved in a mixed technique of burin and etching. He left more than 1000 engraved portraits, almost all of them are made in an unconventionally small size. After his death, his widow, Marguerite Moncornet (? –1691), continued the business, which was later inherited by their son Jean Moncornet (1649–1716).

52. Портрет Бернара де ла Валлетта, герцога д'Епернона.

Гравюра різцем, офорт. 156 x 115.

Під зображенням: Bernart de La Vallette dvc d'Esperon.

Автора гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Б. Монкорне, що зберігається у Державному графічному зібранні (Staatliche Graphische Sammlung) у Мюнхені (портал Digitaler Portraitindex).

Інв. Г 186.

Епернон, Бернар де Ногаре де ла Валетт д' (Bernard de Nogare de la Vallette d' (Bernard de Nogare de la Vallette d'Epéron; 1592–1661) – французький генерал, губернатор Гієни та Бургундії.

52. Portrait of Bernard de la Vallette, duke d'Epéron.

Engraving, etching. 156 x 115.

Under the image: Bernart de La Vallette dvc d'Esperon.

The author of the engraving is determined by means of comparison with a similar engraving of B. Moncornet, which is kept in the State graphic collection (Staatliche Graphische Sammlung) in Munich (portal Digitaler Portraitindex).

Inv. G 186.

Epéron, Bernard de Nogare de la Vallette d' (1592–1661) – French general, governor of Guyenne and Burgundy.

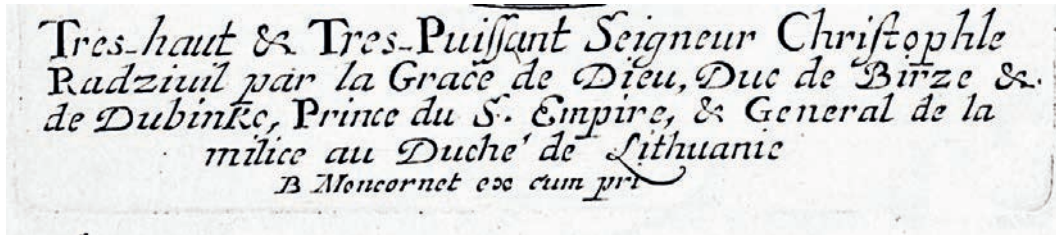

*Tres-haut & Tres-Puissant Seigneur Christophle
Radziwił par la Grace de Dieu, Duc de Birze &
de Dubinko, Prince du S. Empire, & General de la
milice au Duché de Lithuanie
B Moncornet esc cum pri*

53. Портрет князя Христофора Радзивілла.

Гравюра різцем, офорт. 162 x 116.

Під зображенням: Tres haut & tres puissant Seigneur Christophle Radzivil par la grace de Dieu, duc de Birze & de Dubinke, Prince du St Empire, et General de la milice au diché de Lithuanie; нижче:

B Moncornet ex cum pri.

Інв. Г 183.

Радзивілл, Христофор (Кшиштоф) (молодший) (Christopher Radziwill, 1585–1640) – державний, військовий і політичний діяч Речі Посполитої, воєвода віленський (1633–1640), Великий гетьман Литовський (1635–1640).

53. Portrait of Prince Christopher Radziwill.

Engraving, etching. 162 x 116.

Under the image: Tres haut & tres puissant Seigneur Christophle Radzivil par la grace de Dieu, duc de Birze & de Dubinke, Prince du St Empire, et General de la milice au diché de Lithuanie; below:

B Moncornet ex cum pri.

Inv. G 183.

Radziwill, Christopher (Krzysztof) (jnnior) (1585–1640) – statesman, military and political figure of the Polish–Lithuanian Commonwealth, governor of Wilno (1633–1640), Grand Hetman of Lithuania (1635–1640).

Морен, Жан

Бл. 1605/1609, Париж – 1650, Париж

Живописець і гравер, видавець власних гравюр. Учень художника Філіппа де Шампеня. Гравірував у техніці різцевої гравюри і офорта з оригіналів Ф. де Шампеня, А. Ван Дейка, Тіціана. Працював переважно у портретному жанрі. Характерна особливість його портретів – майже усі вони розміщені у восьмикутній рамці, видовженій за вертикаллю. Йому також належить ряд пейзажних офортів, гравірованих з оригіналів Корнеліса ван Пуленбурга, Жака Фук'єра та власних малюнків.

Morin, Jean

Ca. 1605/1609, Paris – 1650, Paris

Painter and engraver, publisher of his own engravings. Student of the artist Philippe de Champaigne. He engraved in the technique of engraving and etching from the originals of P. de Champaigne, A. van Dyck, and Titian. He worked mainly in the portrait genre. A characteristic feature of his portraits – they are all, with a few exceptions, placed in octagonal frames, elongated along the vertical. He also has a number of landscape etchings engraved from the originals of Cornelis van Poulenburg, Jacques Fouquier and his own drawings.

54. Портрет Грегуара Таррісса. Бл. 1648.

За оригіналом монаха-бенедиктинця Ф. Донстана.

Гравюра пунктиром, офорт. 307 x 210.

Під зображенням: R. P. D. Gregorius Tarrisse Superior General Cong. S. Mauri. Obijt An 1648 Die 25 Sept, Aetatis Suae 74; нижче, у кутах – ліворуч: F. Donstan Pin.; праворуч: Morin Scul. Cum Pri Re. Inv. G 376.

Literature: Robert-Dumesnil, t. 2, p. 64, № 75; Firmin-Didot, t. 2, p. 228, № 1630; Le Blanc, t. 3, p. 57, № 77.

Таррісс, Грегуар (у миру Жан Таррісс) (Gregoire Tarrisse, 1575–1648) – французький монах-бенедиктинець, перший генеральний настоятель Конгрегації святого Мавра (1630–1648).

54. Portrait of Gregoire Tarrisse. Ca. 1648.

After the original by benedictine monk F. Donstan.

Stipple engraving, etching. 307 x 210.

Under the image: R. P. D. Gregorius Tarrisse Superior General Cong. S. Mauri. Obijt An 1648 Die 25 Sept, Aetatis Suae 74; below, in the corners – on the left: F. Donstan Pin.; right: Morin Scul. Cum Pri Re. Inv. G 376.

Literature: Robert-Dumesnil, t. 2, p. 64, № 75; Firmin-Didot, v. 2, p. 228, № 1630; Le Blanc, vol. 3, p. 57, № 77.

Tarrisse, Gregoire (in the world Jean Tarrisse) (1575–1648) – a French Benedictine monk, the first General Superior of the Congregation of St. Maur (1630–1648).

55. Портрет Маргарет Лемон. 1640–1650.

За оригіналом А. Ван Дейка. 1638.

Гравюра пунктиром, офорт. 293 x 235.

У нижніх кутах відбитка, ліворуч: Ant van Dyck pinx.; праворуч: I Morin scul cum priu Reg.

Оригінал знаходиться у приватній колекції в Нью-Йорку.

Інв. Г 370.

Література: Robert-Dumesnil, t. 2, p. 58, № 62; Firmin-Didot, t. 2, p. 226, № 1617; Le Blanc, t. 3, p. 56, № 67.

Ван Дейк, Антоніс (Antoon van Dyck; 1599, Антверпен – 1641, Лондон) – фламандський живописець, рисувальник і гравер.

Лемон, Маргарет (Margaret Lemon, бл. 1614 – ?) – англійська модель і коханка А. Ван Дейка.

55. Portrait of Margaret Lemon. 1640–1650.

After the original by A. van Dyck. 1638.

Stipple engraving, etching. 293 x 235.

In the lower corners of the print, on the left: Ant van Dyck pinx.; on the right: I Morin scul cum priu Reg.

The original is in the private collection in New York.

Inv. G 370.

Literature: Robert-Dumesnil, t. 2, p. 58, № 62; Firmin-Didot, vol. 2, p. 226, № 1617; Le Blanc, t. 3, p. 56, № 67.

Van Dyck, Antoon (1599, Antwerp – 1641, London) – Flemish painter, draftsman and engraver.

Lemon, Margaret (ca. 1614 – ?) – English model and mistress of the A. van Dyck.

56. Портрет кардинала Гвідо Бентівольо. 1645.

За оригіналом А. Ван Дейка. 1623.

Гравюра пунктиром, офорт. 288 x 230.

Вздовж периметра восьмикутної рами напис: GVIDO BENTIVOLVS S. R. E. CARDINALIS OBIIT ANNO MDCXLV; у нижніх кутах відбитка, ліворуч: Antoine van Dyck pinx. an. 1623; праворуч: I. Morin scul. cum priu. Reg.

Оригінал А. Ван Дейка знаходиться в Палаццо Пітті у Флоренції. Інв. Г 381.

Література: Robert-Dumesnil, t. 2, p. 50, № 43; Firmin-Didot, t. 2, p. 222, № 1592; Le Blanc, t. 3, p. 56, № 41.

Бентівольо д'Арагона, Гвідо (Guido Bentivoglio d'Aragona, 1577–1644) – кардинал-єпископ Палестрини, інквізітор, дипломат, історик.

56. Portrait of Cardinal Guido Bentivoglio. 1645.

After the original by A. van Dyck. 1623.

Stipple engraving, etching. 288 x 230.

There is an inscription on the perimeter of the octagonal frame: GVIDO BENTIVOLVS S. R. E. CARDINALIS OBIIT ANNO MDCXLV; in the lower corners of the print, on the left: Antoine van Dyck pinx. an. 1623; on the right: I. Morin scul. cum priu. Reg. The original by A. van Dyck is located in the Palazzo Pitti in Florence.

Inv. G 381.

Literature: Robert-Dumesnil, t. 2, p. 50, № 43; Firmin-Didot, t. 2, p. 222, № 1592; Le Blanc, t. 3, p. 56, № 41.

Bentivoglio d'Aragona, Guido (1577–1644) – cardinal-bishop of Palestrina, inquisitor, diplomat, historian.

Одран, Жерар

1640, Ліон – 1703, Париж

Гравер, офортист, рисувальник, видавець і торговець естампами. Представник великої династії французьких художників і граверів. Спочатку навчався у свого батька, Клода Одрана I, і дядька, Шарля Одрана. Першу популярність йому принесла робота «Портрет папи Климента IX», після якої його запросили до Парижа. Тут він удосконалював свою майстерність під керівництвом Шарля Лебрена, який доручив йому гравірування двох своїх картин «Битва Костянтина з Максенцієм» і «Тріумф Костянтина». У 1666–1670 працював у Римі в майстерні К. Маратті. У 1670 повернувся до Парижа, де отримав звання придворного гравера Людовика XIV, пенсію і квартиру. З 1681 – член ради Королівської академії живопису і скульптури. Прославився гравюрами великого формату з оригіналів Шарля Лебрена, які зображують перемоги Олександра Македонського.

Audran, Gérard

1640, Lyon – 1703, Paris

Engraver, etcher, draftsman, publisher and seller of prints. Representative of the great dynasty of French artists and engravers. At first he studied at his father, Claude Audran I, and his uncle, Charles Audran. His first popularity came with the work “Portrait of Pope Clement IX”, after which he was invited to Paris. Here he improved his skills under the direction of Charles Le Brun, who entrusted him with engraving of his two paintings “The Battle of Constantine and Maxentius” and “The Triumph of Constantine”. In 1666–1670, he worked in Rome in the workshop of C. Maratti. In 1670, he returned to Paris, where he received the title of court engraver of Louis XIV, a pension and an apartment. In 1681, he was elected a Board member of the Royal Academy of Painting and Sculpture. He became famous for large-format engravings from the originals of Charles Le Brun, which depict the victories of Alexander the Great.

57. Несення Хреста. 1684–1703.

За оригіналом П. Мін'яра. 1684.

Гравюра різцем, офорт. 573 x 755.

Поля обрізані.

Внизу зображення, на камені: P. Mignard trecensis in. et pinx.

G. Audran sculpsit et excudit cum priuil. Regi.

Оригінал П'єра Мін'яра знаходиться у Луврі.

Інв. Г 659.

Literature: Nagler, Bd. 1, p. 190; *Le Blanc*, t. 1, p. 91, № 30;

Robert-Dumesnil, t. 9, p. 258, № 10; *Duplessis*, p. 21; *Inventaire*,

t. 1, p. 127, № 12.

Мін'яр, П'єр (Мін'яр Римський) (Pierre Mignard; 1612, Труа – 1695, Париж) – французький художник часів Людовика XIV, молодший брат Ніколя Мін'яра.

57. Carrying the Cross. 1684–1703.

After the original by P. Mignard. 1684.

Engraving, etching. 573 x 755.

The fields are cropped.

Below the image, on the stone: P. Mignard trecensis in. et pinx.

G. Audran sculpsit et excudit cum priuil. Regi.

The original of Pierre Mignard is in the Louvre.

Inv. G 659.

Literature: Nagler, Bd. 1, p. 190; *Le Blanc*, t. 1, p. 91, № 30; *Robert-*

Dumesnil, t. 9, p. 258, № 10; *Duplessis*, p. 21; *Inventaire*, t. 1, p. 127,

№ 12.

Mignard, Pierre (Mignard le Romain) (1612, Troyes – 1695, Paris) – french artist of the times of Louis XIV, younger brother of Nicolas Mignard.

Пікар, Етьєн (Римлянин)
1632, Париж – 1721, Амстердам

Гравер різцем. Учень Франсуа де Пуайї (F. de Poilly). З 1655 по 1661 жив у Римі. З 1664 – член Королівської академії живопису та скульптури у Парижі. У 1711 переїхав до Амстердама. Його син, Бернар Пікар, – відомий гравер (1673–1733).

Picart, Etienne (Stephanus) (Romanus)
1632, Paris – 1721, Amsterdam

Engraver. Student of François de Poilly. From 1655 to 1661 he lived in Rome. From 1664 he was a member of the Royal Academy of painting and sculpture in Paris. In 1711 he moved to Amsterdam. His son, Bernard Picart, was a famous engraver (1673–1733).

58. Портрет доктора богослов'я П'єра Луазеля.

За оригіналом Ф. Лемера.

Гравюра різцем. 270 x 225.

Вздовж периметра овальної рами напис: PETRVS LOISEL, DOCTOR SORBONAE SOCI., PARISIENSIS CANCELLARI., S.^{TI} IOANNIS PASTOR; внизу, біля внутрішнього краю рами: Franc. le Maire ping. ad viuum; біля зовнішнього краю: Steph. Picart romanus sculp. et excud. C.P.R.

Нижній край гравюри з віршованою присвятою обрізаний. Інв. Г 369.

Література: Nagler, Bd. 11, p. 256, № 10; Le Blanc, t. 3, p. 197, № 60; Bryan, v. 4, p. 112.

Лемер, Франсуа (François Lemaire; 1620–1688) – французький художник-портретист.

Луазель, П'єр (Pierre Loisel; 1606, Комп'єнь – 1679, Париж) – доктор богослов'я в Сорбонні, з 1637 – настоятель церкви Сен-Жан-ан-Грев (Saint-Jean-en-Grève) у Парижі.

58. Portrait of Pierre Loisel, Doctor of Theology.

After the original by F. Lemaire.

Engraving. 270 x 225.

There is an inscription on the perimeter of the oval frame: PETRVS LOISEL, DOCTOR SORBONAE SOCI., PARISIENSIS CANCELLARI., S.^{TI} IOANNIS PASTOR; below, near the inner edge of the frame: Franc. le Maire ping. ad viuum; near the outer edge: Steph. Picart romanus sculp. et excud. C.P.R.

The lower edge of the engraving with a poetic dedication is cropped. Inv. G 369.

Literature: Nagler, Bd. 11, p. 256, № 10; Le Blanc, t. 3, p. 197, № 60; Bryan, v. 4, p. 112.

Lemaire, François (1620–1688) – french portrait artist.

Loisel, Pierre (1606, Compiègne – 1679, Paris) – doctor of theology at the Sorbonne, from 1637 – prior of the church of Saint-Jean-en-Grève in Paris.

Піто, Ніколя

1632, Антверпен – 1671, Париж

Гравер фламандського походження. Син торговця шовком з Лондона Тобіаса Піто, брат гравера Якоба Піто (1623–?). З 1644, ймовірно, відвідував майстерню свого хрещеного батька, фламандського гравера Ніколаса Лауерса, в Антверпені. Близько 1656 переїхав до Парижа, де працював у майстерні Робера Нантейля, який справив великий вплив на його творчість. Гравірував з оригіналів Філіппа де Шампеня, Клода Лефевра та інших художників. Приятелював з Жераром Еделінком, якого у 1666 запросив до Парижа, був його першим видавцем. Його син, Ніколя Піто Молодший, теж був гравером.

Pitau, Nicolas

1632, Antwerp – 1671, Paris

Engraver of flemish origin. Son of the silk seller from London Tobias Pitau, brother of the engraver Jacob Pitau (1623–?). From 1644, he probably visited the workshop of his godfather, the Flemish engraver Nicholas Lauers, in Antwerp. Around 1656, he moved to Paris, where he worked in the workshop of Robert Nanteuil, who had a great influence on his work. He engraved mainly from the originals of Philippe de Champaigne, Claude Lefebvre etc. He was friends with Gerard Edelinck, whom he invited to Paris in 1666, and was its first publisher. His son, Nicolas Pitau Junior, was also an engraver.

59. Портрет єпископа Дені Сангвена де Ліврі. 1663.

За оригіналом К. Лефевра.

Гравюра різцем. 330 x 250.

Вздовж периметра овальної рами напис: DYONISIUS SANGUIN SYLVANECTENSIIUM EPISCOPUS; внизу під рамою, ліворуч: C. le Feure Pin.; праворуч: N. Pitau sculp. 1663.

Інв. Г 356.

Література: Nagler, Bd. II, p. 390–391; Le Blanc, t. 3, p. 210, № 57; Firmin-Didot, t. 2, p. 310, № 1941; Wurzbach, Bd. 2, p. 331, № 49.

Лефевр, Клод (Claude Lefebvre; 1632, Фонтенбло – 1675, Париж) – французький портретний живописець і гравер.

Сангвен де Ліврі, Дені (Denis Sanguin de Livry, 1622–1702) – єпископ Санліса (з 1651).

59. Portrait of Bishop Denis Sanguin de Livry. 1663.

After the original by C. Lefebvre.

Engraving. 330 x 250.

There is an inscription on the perimeter of the oval frame:

DYONISIUS SANGUIN SYLVANECTENSIIUM EPISCOPUS; below under the frame, on the left: C. le Feure Pin.; on the right: N. Pitau sculp. 1663

Inv. G 356.

Literature: Nagler, Bd. II, p. 390–391; Le Blanc, t. 3, p. 210, № 57; Firmin-Didot, t. 2, p. 310, № 1941; Wurzbach, Bd. 2, p. 331, № 49.

Lefebvre, Claude (1632, Fontainebleau – 1675, Paris) – French portrait artist and engraver.

Sanguin de Livry, Denis (1622–1702) – bishop of Sanlis (since 1651).

60. Портрет архієпископа Ардуена де Перефікса де Бомона.
За оригіналом Н. Міньяра.

Гравюра різцем. 347 x 265.

Вздовж периметра овальної рами напис: HARDVINVS DE PEREFIXE DE BEAUMONT ARCHIEPISCOPVS PARIS. VTRIVSQ. ORDINIS CANCELLARIVS; внизу під рамою, ліворуч: N. Mignard Avenionensis Pinx.; праворуч: N. Pitau sculpsit 1666.

Інв. Г 383.

Література: *Le Blanc*, t. 3, p. 210, № 28; *Wurzbach*, Bd. 2, p. 331, № 22.

Міньяр, Ніколя (Міньяр Авіньйонський) (Nicolas Mignard; 1606, Труа – 1668, Париж) – французький історичний живописець, портретист.

Перефікс де Бомон, Ардуен де (Hardouin de Péréfixe de Beaumont, 1606–1671) – єпископ Родеза (1648–1662), архієпископ Парижа (1662–1671).

60. Portrait of Archbishop Arduin de Péréfixe de Beaumont.
After the original by N. Mignard.

Engraving. 347 x 265.

There is an inscription on the perimeter of the oval frame: HARDVINVS DE PEREFIXE DE BEAUMONT ARCHIEPISCOPVS PARIS. VTRIVSQ. ORDINIS CANCELLARIVS; below under the frame, on the left: N. Mignard Avenionensis Pinx.; on the right: N. Pitau sculpsit 1666.

Inv. G 383.

Literature: *Le Blanc*, t. 3, p. 210, № 28; *Wurzbach*, Bd. 2, p. 331, № 22.

Mignard, Nicolas (Mignard d'Avignon) (1606, Troyes – 1668, Paris) – french history artist, portraitist.

Péréfixe de Beaumont, Hardouin de (1606–1671) – bishop of Rodez (1648–1662), archbishop of Paris (1662–1671).

61. Портрет державного радника Даниеля Вуазена. 1668.

За оригіналом П. Мін'яра.

Гравюра різцем. 345 x 275.

Поля навколо зображення обрізані.

Автора гравюри і особу зображеного встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Н. Піто, що зберігається в Британському музеї (Лондон).

Інв. Г 387.

Вуазен, Даниель (Daniel Voysin; ? – 1693) – член Великої ради (1640), рекетмейстер (*maître des requêtes*) (1646), інтендант Оверні (1654–1655), Шампані (1656). У 1663–1666 – комісар на судовому процесі над колишнім генеральним контролером фінансів Франції Н. Фуке, купецький прево Парижа (1662–1668), член Державної ради (*Conseil d'État*) (1666). У 1679 – комісар Палати правосуддя у справі про отрути.

61. Portrait of State Counselor Daniel Voysin. 1668.

After the original by P. Mignard.

Engraving. 345 x 275.

The fields around the image are cropped.

The author of the engraving and the depicted person are determined by means of comparison with a similar engraving of N. Pitau, that is kept in the British Museum (London).

Inv. G 387.

Voysin, Daniel (?–1693) – councillor at the Grand Conseil (1640), Master of Requests (1646), intendant of Auvergne (1654–1655), Champagne (1656). From 1663 to 1666 he was a commissar at the trial of the former general inspector of finance in France, N. Fouquet, a merchant *prévôt* of Paris (1662–1668), member of the State Council (1666). In 1679 he was commissar of the Chamber of Justice in the Affair of the poisons.

Турнейсен, Йоганн Якоб
1636, Базель – 1711, Базель

Гравер швейцарського походження. Його батько, Андре Турнейсен (André Thurneysen), був державним радником. У 1647–1649 навчався в Івердоні. У 1650–1653 опановував техніку гравірування в майстерні П'єра Обрі (Pierre Aubry) у Страсбурзі. З 1656 по 1659 – в Ліоні. У 1659–1661 перебував у Турині на службі в герцога Савойського: працював над гравюрами для видання С. Гішенона «Генеалогічна історія Савойського королівського дому» (Guichenon, Samuel. *Histoire généalogique de la royale maison de Savoie*. – Lyon, 1660). У 1662 повернувся в Ліон, де працював до 1681. У 1680-х через переслідування протестантів у Франції повернувся до Базеля. З 1695 по 1697 – у Відні, на службі в імператора Леопольда I, для якого виконав кілька портретів і зображень святих. Після короткочасного перебування в Празі, Нюрнберзі, Аугсбурзі в 1699 повернувся до Базеля. Гравірував з оригіналів інших художників портрети, історичні сцени, алегорії, фронтисписи, екслібриси та ілюстрації. Залишив понад 350 робіт.

**Thurneysen (Thurneyser),
Johann Jacob (Jean-Jacques)**
1636, Basel – 1711, Basel

Engraver of Swiss origin. His father, André Thurneysen, was a State Councilor. From 1647, to 1649 he studied at Yverdon. In 1650–1653, he mastered the technique of engraving in the workshop of Pierre Aubry in Strasbourg. From 1656 to 1659 – in Lyon. In 1659–1661, he was in Turin and served the Duke of Savoy: he worked on engravings for the publication of S. Guichenon “Genealogical History of the Royal House of Savoy” (Guichenon, Samuel. *Histoire généalogique de la royale maison de Savoie*. – Lyon, 1660). In 1662 he returned to Lyon, where he worked until 1681. In the 1680s, due to persecution of Protestants in France, he returned to Basel. From 1695 to 1697 – in Vienna, at the service of emperor Leopold I, for whom he made several portraits and images of saints. After a short stay in Prague, Nuremberg, Augsburg in 1699 he returned to Basel. He engraved portraits, historical scenes, allegories, frontispieces, bookplates and illustrations from the originals of other artists. He left more than 350 works.

62. Портрет Франсуа Дюге де Баньйоля. 1679.

За оригіналом Т. Бланше.

Гравюра різцем. 290 x 233.

Портрет – у колі на полотні, верхні краї якого тримають амури.

У кутах полотна написи: *Propria me luce coronat. Intendit quia rectus.*

Vim demonstratonus. Et maiora feret. In sphaera versor eadem. Внизу по обидва боки полотна дата: 1679.

Автора гравюри і особу зображеного встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Й.Я. Турнейсена, що зберігається в колекції Версальського палацу (портал «Зібрання національних музеїв та Великого палацу» у Парижі. *Réunion des musées nationaux – Grand Palais*). Гравюри мають деякі відмінності. На відбитку з колекції Версальського палацу – дата: 1668. Наш

відбиток, на відміну від попереднього, має у нижньому полі полотна, у центрі, герб Ф. Дюге де Баньйоля. Відбиток, схожий на версальський, є також у Художньому зібранні фортеці Фесте Кобург (Coburg, *Kunstsammlungen der Veste Coburg*) у Німеччині, де його помилково атрибутовано як портрет Людовика XIV.

Інв. Г 371.

Бланше, Тома (Thomas Blanchet; бл. 1614, Париж – 1689, Ліон) – французький художник, рисувальник, гравер, архітектор і скульптор. Значну частину життя працював у Ліоні.

Дюге де Баньйоль, Франсуа (François Dugué de Bagnols; бл. 1610–1685) – рекетмейстер, член Королівської ради (1643), інтендант юстиції, поліції та фінансів у Нормандії. У 1666–1682 – інтендант Ліона.

62. Portrait of Francois Dugue de Bagnols. 1679.

After the original by T. Blanchet.
Engraving. 290 x 233.

The portrait is in a circle on a canvas, the upper edges of which are held by cupids. There are inscriptions in the corners of the canvas: *Propria me luce corono. Intendit quia rectus. Vim demonstratonus. Et maiora feret. In sphaera versor eadem.* There is date at the bottom on both sides of the canvas: 1679.

The author of the engraving and the depicted person are determined by means of comparison with a similar engraving by J.J. Thurneysen, that is kept in the collection of the Palace of Versailles (portal "Réunion des musées nationaux – Grand Palais" in Paris). There are some differences in the engravings. There is date on the print from the

collection of the Palace of Versailles: 1668. Our print, in contrast to the previous one, has in the lower field of the canvas, in the center, the coat of arms of F. Duguet de Bagnol. The print similar to that of Versailles, is also in the Art collection of the Veste Coburg Fortress (Coburg, Kunstsammlungen der Veste Coburg) in Germany, where it was mistakenly attributed as a portrait of Louis XIV.

Inv. G 371.

Blanchet, Thomas (ca. 1614, Paris – 1689, Lyon) – French artist, draftsman, engraver, architect and sculptor. He worked in Lyon for most of his life.

Dugué de Bagnols, François (ca. 1610–1685) – Master of Requests, member of the Royal Council (1643), intendant of justice, police and finance in Normandy. In 1666–1682 he was the intendant of Lyon.

63. Портрет невідомого.

За оригіналом Н. Міньяра.

Гравюра різцем. 345 x 270.

Поля обрізані. Правий край з нижнім кутом частково втрачений.

Внизу зображення герб, ліворуч від нього напис: N.Mignard pinx.;

праворуч: J. Thournejssen d[...]. У верхньому лівому куті напис:

MEDIVM NON DESERIT VNQVAM; у правому: CRESCIT EVNDO.

На гербі запис від руки: Descart.

Інв. Г 380.

Неушкоджений примірник є у зібранні художнього музею Мічиганського університету (США). Режим доступу: <https://exchange.umma.umich.edu/resources/22169/view> (дата звернення: липень 2020).

63. Portrait of an unknown man.

After the original by N. Mignard.

Engraving. 345 x 270.

The fields are cropped. The right edge with the lower corner is partially lost.

There is the coat of arms at the bottom of the image and there

is an inscription to the left of it: N.Mignard pinx.; to the right:

J. Thournejssen d [...]. There is an inscription in the upper left

corner: MEDIVM NON DESERIT VNQVAM; in the right: CRESCIT

EVNDO. There is a handwritten inscription under the coat of arms:

Descart.

Inv. G 380.

The undamaged copy is in the collection of the Art Museum of Michigan University (USA). Access mode: <https://exchange.umma.umich.edu/resources/22169/view> (access date: July 2020).

Фаржа, Бенуа

1655 (за іншими даними 1646),
Ліон – 1724, Рим

Гравер-репродукціоніст. Імовірно, навчався у французького гравера Гійома Шасто (Guillaume Chasteau). З січня 1673 – учень Французької академії в Римі, яку очолював Н. Куапелль (Noël Coypel). Був одружений з дочкою італійського художника Джованні Франческо Грімальді. Працював у техніці різцевої гравюри.

Farjat (Fariat), Benoît

1655 (according to other sources 1646),
Lyon – 1724, Rome

Engraver-reproductionist. He probably studied with the french engraver Guillaume Chasteau. From January 1673 he was a student at the French Academy in Rome, headed by N. Noël Coypel. He was married to the daughter of italian artist Giovanni Francesco Grimaldi.

Worked in the Technigue of cutter engraving.

64. Портрет кардинала Туссена де Форбена де Жансона. 1690.

За оригіналом Д.Б. Гаулі.

Гравюра різцем. 542 x 357.

Внизу, по обидва боки картуша з гербом, напис: TVSSANVS S. R. E. PRESB. CARDINALIS DE IANSON DE FORBIN... CREATVS 13 FEB. ANNO D. 1690. Внизу, біля краю овальної рами, ліворуч: Jo. Batta Gaulli pinx.; праворуч: Benedictus Farjat sculp.; у нижньому правому куті аркуша: imprime à Paris.

Інв. Г 340.

Література: Thieme-Becker, Bd. 11, p. 269; Inventaire, t. 4, p. 149, № 62 (II стан).

Гаулі, Джованні Баттіста, прозваний Бачиччіо (Giovanni Battista Gaulli; 1639, Генуя – 1709, Рим) – італійський художник доби бароко.

Форбен де Жансон, Туссен де (Toussaint de Forbin de Janson, 1631–1713) – кардинал, єпископ Бове (з 1679), кардинал-пресвітер (з 1690).

64. Portrait of Cardinal Toussaint de Forben de Janson. 1690.

After the original by G.B. Gaulli.

Engraving. 542 x 357.

Below, there is an inscription on the both sides of a cartouche with the coat of arms: TVSSANVS S. R. E. PRESB. CARDINALIS DE IANSON DE FORBIN... CREATVS 13 FEB. ANNO D. 1690.

At the bottom near the edge of the oval frame, on the left: Jo. Batta Gaulli pinx.; right: Benedictus Farjat sculp.; in the lower right corner of the sheet: imprime à Paris.

Inv. G 340.

Literature: Thieme-Becker, Bd. 11, p. 269; Inventaire, t. 4, p. 149, № 62 (II state).

Gaulli, Giovanni Battista, nicknamed Baciccio (1639, Genoa – 1709, Rome) – Italian artist of the Baroque period.

Forbin de Janson, Toussaint de (1631–1713) – cardinal, bishop of Beauvais (since 1679), cardinal-presbyter (since 1690).

65. Оплакування мертвого Христа. 1694 (надрукована 1718).

З мармурового барельєфа Д. Гвіді. 1676.

Гравюра різцем. 646 x 375.

Під зображенням ліворуч: Domenico Guidi Inuen. e scul. Rome anno 1676; праворуч: Bened. Farjat sculp. Rome 1694. Super. Permis; у центрі напис: ALLA SANTITA DI NOSTRO SIGNORE BEATISSIMO PADRE...; нижче текст-присвята: SVB SVO DOMINIO ADEPTVM IN ANNO MDCCXVIII.

Оригінал – мармуровий надолтарний барельєф Доменіко Гвіді, знаходиться в капелі «Del Monte di Pietà» (Рим).

Інв. Г 602.

Література: Nagler, Bd. 4, p. 248; Le Blanc, t. 2, p. 219, № 8; Inventaire, t. 4, p. 142, № 13.

Гвіді, Доменіко (Domenico Guidi; 1625, Каррара – 1701, Рим) – італійський скульптор доби бароко.

65. Mourning of the Dead Christ. 1694 (printed in 1718).

After the marble bas-relief by D. Guidi. 1676

Engraving. 646 x 375.

Under the image on the left: Domenico Guidi Inuen. e scul. Rome anno 1676; on the right: Bened. Farjat sculp. Rome 1694. Super. Permis; there is an inscription in the center: ALLA SANTITA DI NOSTRO SIGNORE BEATISSIMO PADRE...; below – the dedication text: SVB SVO DOMINIO ADEPTVM IN ANNO MDCCXVIII.

The original – a marble altar bas-relief of Domenico Guidi, is in the chapel of «Del Monte di Pietà» (Rome).

Inv. G 602.

Literature: Nagler, Bd. 4, p. 248; Le Blanc, t. 2, p. 219, № 8; Inventaire, t. 4, p. 142, № 13.

Guidi, Domenico (1625, Carrara – 1701, Rome) – Italian sculptor of the Baroque period.

ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ

REFERENS TOOLS

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Bartsch

Bartsch A. Le peintre graveur. Vol. 1–21 / par Adam Bartsch. – Vienne, 1802–1821.

Bénézit

Dictionnaire critique et documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs & graveurs de tous les temps et de tous les pays. T. 1–3 / par sous la direction de E. Bénézit. – Paris, 1924.

Boorsch. Vincenzo Cenci, erased publisher

Boorsch S. Vincenzo Cenci, erased publisher / Suzanne Boorsch // Source : Notes in the History of Art / The University of Chicago Press. – 2012. – Vol. 31/32; № 4/1: Special issue in memory of Leo Steinberg (1920–2011). – P. 51–57. – Режим доступа: <https://www.jstor.org/stable/41552786?read-now=1&seq=1> (дата звернення: квітень 2020).

Borea E. Annibale Carracci e i suoi incisori

Borea E. Annibale Carracci e i suoi incisori [article] / Evelina Borea // Les Carrache et les décors profanes : Actes du colloque de Rome (2–4 octobre 1986). – Rome : École Française de Rome, 1988. – P. 548–549 – (Publications de l'École française de Rome, 106). – Режим доступа: https://www.persee.fr/doc/efr_0000-0000_1988_act_106_1_3302 (дата звернення: квітень 2020).

Bryan

Bryan's dictionary of painters and engravers. Vol. 1–5 / New edition of G.C. Williamson. – London, 1903–1905.

Cropper, 1988

Cropper E. Pietro Testa, 1612–1650. Prints and Drawings / Elizabeth Cropper. – Philadelphia, 1988.

REFERENCES

Duplessis

Duplessis G. Notice sur la vie et les travaux de Gérard Audran, graveur ordinaire du roi / par Georges Duplessis. – Lyon, 1858.

Firmin-Didot

Les graveurs de portraits en France: catalogue raisonné de la collection des portraits de l'école française appartenant à Ambroise Firmin-Didot. T. 1–2. – Paris, 1875–1877.

Hirschmann

Hirschmann O. Verzeichnis des graphischen Werks von Hendrick Goltzius, 1558–1617 / von Otto Hirschmann. – Leipzig, 1921.

Hymans

Hymans H. Lucas Vorsterman : catalogue raisonné de son oeuvre / par Henri Hymans. – Bruxelles, 1893.

Inventaire, t. 1

Inventaire du fonds français, graveurs du XVIIe siècle. T. 1. Alix – Boudeau / par Roger-Armand Weigert ; Bibliothèque nationale, Département des estampes. – Paris, 1939.

Inventaire, t. 4

Inventaire du fonds français, graveurs du XVIIe siècle. T.4. Esman – Giffart / Bibliothèque nationale, Département des estampes / par Roger-Armand Weigert. – Paris, 1961.

Krumenacker Y. Jean-Jacques Thurneysen, un graveur protestant au service des catholiques / Yves Krumenacker // сайт: Chrétiens et Sociétés XVIe–XXIe siècles (2019, № 26). – Режим доступа: <https://journals.openedition.org/chretienssocietes/5382> (дата звернення: липень 2020).

Le Blanc

Le Blanc Ch. Manuel de l'amateur d'estampes. T. 1–4 / par Ch. Le Blanc. – Paris, 1854–1889.

Lewis, 1985

The Engravings of Giorgio Ghisi / Introduction and entries by Suzanne Boorsch, catalogue raisonné by Michal R.E. Lewis. – New York : The Metropolitan museum of art, 1985. – Режим доступа: <https://archive.org/details/TheEngravingsofGiorgioGhisi/mode/2up> (дата звернення: квітень 2020).

Nagler

Neues allgemeines Künstler-Lexicon. Bd. 1–22 / bearbeitet von Dr. G.K. Nagler. – München, 1835–1852.

Oliver L. The evolution of Rubens's Judgement of Paris / Lois Oliver, Fiona Healy, Ashok Roy, Rachel Billinge // National Gallery technical bulletin. – London, 2005. – Vol. 26. – P. 4–22. – Режим доступа: https://www.nationalgallery.org.uk/upload/pdf/oliver_healy_roy_billinge2005.pdf (дата звернення: лютий 2020).

Robert-Dumesnil

Robert-Dumesnil A. P. F. Le peintre-graveur français, ou Catalogue raisonné des estampes gravées par les peintres et les dessinateurs de l'école française. T. 1–11 / par A. P.F. Robert-Dumesnil. – Paris, 1835–1871.

Rooses

Rooses M. L'oeuvre de P. P. Rubens; histoire et description de ses tableaux et dessins. Vol. 1–5 / par Max Rooses. – Anvers, 1886–1892.

Schneevoogt, 1873

Schneevoogt C. G. V. Catalogue des estampes gravées d'après P.P. Rubens / par C.G. Voorhelm Schneevoogt. – Haarlem, 1873.

Thieme – Becker

Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart. Bd. 1–37 / Begründet von Ulrich Thieme und Felix Becker. – Leipzig, 1907–1950.

Vesme, Bartsch

Vesme A. de. Le Peintre-graveur italien: ouvrage faisant suite au Peintre-graveur de Bartsch: [Catalogue] / Alexandre de Vesme. – Milan, 1906. – P. 66–332 : Étienne della Bella.

Weigel, Suppl.

Weigel R. Suppléments au peintre-graveur de Adam Bartsch. T. 1 / réunis et publiés par Rudolph Weigel. – Leipzig, 1843.

Wurzbach

Wurzbach A. von. Niederländisches Künstlerlexikon. Bd. 1 (A–K), Bd. 2 (L–Z) / Dr. Alfred von Wurzbach. – Amsterdam, 1906–1910.

Лидин Р.А. Иностранные фамилии и личные имена: написание и произношение. – М., 1998.

Французский гравированный портрет XVII века: эстампы из собрания Эрмитажа : кат. выст. / авт. вступ. ст. и сост. Н.К. Масюлионите. – Л., 1985.

Шедевры западноевропейской гравюры XV–XVIII веков из собрания Гос. Эрмитажа: от Шонгауэра до Гойи : кат. врем. выст. / Гос. Эрмитаж. – СПб., 1999.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Biblioteka Narodowa w Warszawie (Національна бібліотека Польщі), Варшава, Польща <https://www.bn.org.pl/>

Bibliothèque Nationale de France (Національна бібліотека Франції), Париж, Франція <https://gallica.bnf.fr/>

British Museum (Британський музей), Лондон, Велика Британія <https://www.britishmuseum.org/collection>

Calcografica / Istituto Nazionale della Grafica – сайт Національного (з 2014 Центрального) інституту графіки; Рим, Італія <http://calcografica.ing.beniculturali.it/>

Detroit Institute of Arts (Детройтський інститут мистецтв), Детройт, США <https://www.dia.org/>

Digitaler Portraitindex – цифровий реєстр гравірованих портретів з найбільших публічних колекцій бібліотек Німеччини та Австрії <http://www.portraitindex.de/>

Europeana – оцифровані пам'ятки культурної спадщини європейських музеїв, галерей, бібліотек та архівів <https://www.europeana.eu/en>

Fine Arts Museums of San Francisco (Музей образотворчих мистецтв Сан-Франциско), США <https://art.famsf.org/>

Harvard Art Museums (Гарвардський художній музей), Кембридж, США <https://harvardartmuseums.org/collections/>

Jaconde – колекції музеїв Франції <http://www2.culture.gouv.fr/documentation/jaconde/fr/pres.htm>

ELECTRONIC RESOURCES

Kulturpool (ÖsterreichsPortalzuKunst, KulturundBildung) – портал мистецтва, культури та освіти Австрії <https://www.bmkoes.gv.at/Kunst-und-Kultur/digitalisierung/kulturpool.html>

LACMA (Los-Angeles County Museum of Art) (Музей мистецтв округу Лос-Анджелес), Лос-Анджелес, США <https://www.lacma.org/>

LombardiaBeniCulturali – культурна спадщина Ломбардії <https://www.lombardiabeniculturali.it/>

Metropolitan Museum of Art (Музей мистецтва Метрополітен), Нью-Йорк, США <https://www.metmuseum.org/art/collection>

Národní galerie Praha (Національна галерея у Празі), Чехія <https://www.ngprague.cz/o-nas/sbirky/sbirka-grafiky-a-kresby>

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design (Національний музей мистецтва, архітектури і дизайну), Осло, Норвегія <https://www.nasjonalmuseet.no/samlingen/>

National Gallery of Art (Національна галерея мистецтва), Вашингтон, США <https://www.nga.gov/collection.html>

National Gallery of Scotland (Національна галерея Шотландії), Едінбург, Велика Британія <https://www.nationalgalleries.org/>

National Gallery of Victoria (Національна галерея Вікторії), Мельбурн, Австралія <https://www.ngv.vic.gov.au/explore/collection/>

PESSCA (Project on the Engraved Sources of Spanish Colonial Art) – проект з гравірованих джерел іспанського колоніального мистецтва <https://colonialart.org/>

Princeton University Digital Library (Цифрова бібліотека Принстонського університету), Принстон, США <http://pucl.princeton.edu/>

Réunion des musées nationaux – GrandPalais – зібрання національних музеїв та Великого палацу; Париж, Франція <https://www.photo.rmnm.fr/C.aspx?VP3=CMS3&VF=Home>

Rijksmuseum (Рейксмузей або Державний музей), Амстердам, Нідерланди <https://www.rijksmuseum.nl/nl>

RKD-Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis (Нідерландський інститут історії мистецтв), Гаага, Нідерланди <https://rkd.nl/en/>
Slovenská národná galéria (Словацька національна галерея), Братислава, Словаччина <https://www.sng.sk/sk/zbierky/webumenia-sk>

University of Michigan Museum of Art (Художній музей Мічиганського університету), Енн-Арбор, США <https://umma.umich.edu/>

Victoria and Albert Museum (Музей Вікторії й Альберта), Лондон, Велика Британія <https://www.vam.ac.uk>

Virtuelles Kupferstichkabinett – база даних музею Герцога Антона Ульріха у Брауншвейзі та бібліотеки Герцога Августа у Вольфенбюттелі, Німеччина <http://www.virtuelles-kupferstichkabinett.de/de/>

Yale University Art Gallery (Художня галерея Єльського університету), Нью-Гейвен, США <https://artgallery.yale.edu/>

ПОКАЖЧИК ІМЕН ГРАВЕРІВ, ХУДОЖНИКІВ І ВИДАВЦІВ (номери за каталогом)

Аквіла, П'єтро 27–29
 Анріє, Ізраель 30
 Ауденарде, Роберт ван 1
 Белла, Стефано делла 30
 Бланше, Тома 62
 Блумарт, Абрахам 4, 20
 Болоніні, Джованні Баттіста 31
 Болсверт, Схелте Адамс 2–3
 Брейн, Ніколас де 4
 Бріль, Пауль 21–22, 24
 Ван Дейк, Антон 55–56
 Ванні, Джованні Баттіста 32
 Ваурман, Філіпс 6
 Вермелен, Корнеліс Мартінус 5
 Веронезе, Паоло 32, 45
 Віссер, Йоханнес (Ян) де 6
 Ворстерман, Лукас 7
 Гауллі, Джованні Баттіста 64
 Гвіді, Доменіко 65
 Гейден, Якоб ван дер 8
 Гізі, Джорджо 33–34
 Гольціус, Гендрік 9, 10
 Гус, Маринус Робін ван дер 11
 Данкертс, Данкер 6
 Данкертс, Корнеліс II 12–14
 Данкертс, Юстус 12–14

Донстан Ф. 54
 Д'є де Сен-Жан, Жан 51
 Йодє Молодший, Пітер де 15–16
 Йорданс, Якоб 15
 Кастільйоне, Джованні Бенедетто 35–44
 Кортонна, П'єтро да 29
 Кустос, Домінікус 17
 Лармессен, Ніколя II 50
 Лемер, Франсуа 58
 Лефевр, Клод 59
 Ломмелін, Адріан 18
 Лошон, Рене 51
 Маратті (Маратта), Карло 1, 28
 Мейссенс, Ян 16
 Мікеланджело 34
 Міньяр, Ніколя 60, 63
 Міньяр, П'єр 57, 61
 Мітеллі, Джузеппе Марія 45
 Монкорне, Бальтазар 52, 53
 Морен, Жан 54, 55, 56
 Мосін, Міхіль 19
 Мюллер, Ян Харменс 20
 Ньюланд II, Віллем (Гейллам) ван 21–22
 Одран, Жерар 57

Оссенбек, Ян ван 23
 Перелль, Габріель 12–14
 Пікар, Етьєн 58
 Піто, Ніколя 59, 60, 61
 Пуленбург, Корнеліс ван 19
 Рені, Гвідіо 31
 Романо, Джуліо 33
 Россі, Джованні Джакомо де 27–28, 46, 48
 Россі, Джованні Доменіко де 49
 Рубенс, Пітер Пауль 2–3, 8, 18
 Саген, Герріт Лукас ван 19
 Саделер, Рафаель II 24
 Саутман, Пітер 25
 Сафтлевен, Корнеліс 11
 Сомпель, Пітер ван 25
 Теста, Джованні Чезаре 46–47
 Теста, П'єтро 46–49
 Труа, Франсуа де 5
 Тупут (Тейпут), Лодевейк 23
 Турнейсен, Йоганн Якоб 62, 63
 Фаржа, Бенуа 64, 65
 Флоріс, Франс 26
 Хейбрехтс, Гаспар 3
 Хой, Ніколас ван 23
 Ченчі, Вінченцо 34

INDEX OF ENGRAVERS, PAINTERS AND PUBLISHERS (the catalog numbers)

Aquila, Pietro 27–29	Henriet, Israël 30	Poelenburgh, Cornelis van 19
Audenaerde, Robert van 1	Heyden, Jacob van der 8	Reni, Guido 31
Audran, Gérard 57	Hoy, Nikolaas van 23	Romano, Giulio 33
Bella, Stefano della 30	Huybrechts, Gaspar 3	Rossi, Giovanni Domenico de 49
Blanchet, Thomas 62	Jode (the Younger), Pieter de 15–16	Rossi, Giovanni Giacomo de 27–28, 46, 48
Bloemaert, Abraham 4, 20	Jordaens, Jacob 15	Rubens, Pieter Paul 2–3, 8, 18
Bolognini, Giovanni Battista 31	Larmessin, Nicholas II 50	Sadeler, Raphael II 24
Bolswert, Schelte Adamsz 2–3	Lefebvre, Claude 59	Saftleven, Cornelis 11
Bril, Paul 21–22, 24	Lemaire, François 58	Schagen, Gerrit Lucasz van 19
Bruyn, Nicolaes de 4	Lochon, René 51	Sompel, Pieter van 25
Castiglione, Giovanni Benedetto 35–44	Lommelin, Adriaen 18	Soutman, Pieter 25
Cenci, Vincenzo 34	Maratta, Carlo 1, 28	Testa, Giovanni Cesare 46–47
Cortona, Pietro da 29	Meyssens, Jan 16	Testa, Pietro 46–49
Custos, Dominicus 17	Michelangelo 34	Thurneysen, Johann Jacob 62–63
Danckerts, Cornelis II 12–14	Mignard, Nicolas 60, 63	Toeput, Lodewijk 23
Danckerts, Dancker 6	Mignard, Pierre 57, 61	Troy, François de 5
Danckerts, Justus 12–14	Mitelli, Giuseppe Maria 45	Van Dyck, Antoon 55–56
Dieu de Saint-Jean, Jean 51	Moncornet, Balthazar 52, 53	Vanni, Giovanni Battista 32
Donstan F. 54	Morin, Jean 54–56	Vermeulen, Cornelis Martinus 5
Farjat (Fariat), Benoît 64–65	Mosyn (Mosijn), Michiel 19	Veronese, Paolo 32, 45
Floris, Frans 26	Muller, Jan Harmensz 20	Visscher, Johannes de 6
Gaulli, Giovanni Battista 64	Nieulandt II, Willem van 21–22	Vorsterman, Lucas 7
Ghisi, Giorgio 33–34	Ossenbeeck, Jan van 23	Wouwerman, Philips 6
Goes, Marinus Robin van der 11	Perelle, Gabriel 12–14	
Goltzius, Hendrick 9–10	Picart, Etienne 58	
Guidi, Domenico 65	Pitau, Nicolas 59–61	

ЗМІСТ

**ІРИНА БІРЮКОВА. КОЛЕКЦІЯ ГРАВЮР –
ВИШУКАНИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ДОРОБОК
У ФОНДАХ БІБЛІОТЕКИ**

**IRYNA BIRIUKOVA. REFINED ART WORKS –
COLLECTION OF ENGRAVINGS IN THE LIBRARY**

**ВІД УПОРЯДНИКА
FROM COMPILER**

**НІДЕРЛАНДСЬКА ГРАВЮРА XVI–XVII СТОЛІТЬ
ENGRAVINGS OF THE NETHERLANDS
FROM THE XVI–XVII CENTURIES**

**Ауденарде, Роберт ван
Audenaerde (Oudenaarde), Robert van**

**Болсверт, Схелте Адамс
Bolswert, Schelte Adamsz**

**Брейн, Ніколас де
Bruyn, Nicolaes de**

**Вермелен, Корнеліс Мартінус
Vermeulen, Cornelis Martinus**

**Віссер, Йоханнес (Ян) де
Visscher, Johannes (Jan) de**

**Ворстерман, Лукас
Vorsterman, Lucas**

**Гейден, Якоб ван дер
Heyden, Jacob van der**

**Гольціус, Гендрік
Goltzius, Hendrick**

**Гус, Маринус Робін ван дер
Goes, Marinus Robin van der**

CONTENTS

5	Данкертс, Корнеліс II Danckerts, Cornelis II	34
6	Йоде Молодший, Пітер де Jode the Younger, Pieter de	39
7	Кустос, Домінікус Custos, Dominicus	43
9	Ломмелін, Адріан Lommelin, Adriaen	44
11	Мосін, Міхіль Mosyn (Mosijn), Michiel	47
12	Мюллер, Ян Харменс Muller, Jan Harmensz	48
15	Ньюланд II, Віллем (Гейллам) ван Nieulandt II, Willem (Guiliam) van	51
19	Оссенбек, Ян ван Ossenbeeck, Jan van	55
20	Саделер, Рафаель II Sadeler, Raphael II (Junior)	56
23	Сомпель, Пітер ван Sompel, Pieter van	59
25	Флоріс Франс Floris Frans	60
26		
29	ІТАЛІЙСЬКА ГРАВЮРА XVI–XVII СТОЛІТЬ ENGRAVINGS OF ITALY OF THE XVI–XVII CENTURIES	63
33	Аквіла, П'єтро Aquila, Pietro	64

Белла, Стефано делла Bella, Stefano della	71	Монкорне, Бальтазар Moncornet, Balthazar	118
Болоніні, Джованні Баттіста Bolognini, Giovanni Battista	72	Морен, Жан Morin, Jean	123
Ванні, Джованні Баттіста Vanni, Giovanni Battista	75	Одран, Жерар Audran, Gérard	126
Гізі, Джорджо Ghisi, Giorgio	76	Пікар, Етьєн (Римлянин) Picart, Etienne (Stephanus) (Romanus)	129
Кастільйоне, Джованні Бенедетто (Іль Грекетто) Castiglione, Giovanni Benedetto (Il Grechetto)	91	Піто, Ніколя Pitau, Nicolas	130
Мітеллі, Джузеппе Марія Mitelli, Giuseppe Maria	102	Турнейсен, Йоганн Якоб Thurneysen (Thurneysen), Johann Jacob (Jean-Jacques)	134
Теста, Джованні Чезаре Testa, Giovanni Cesare	105	Фаржа, Бенуа Farjat (Fariat), Benoît	138
Теста, П'єтро (прозваний Луккезіно) Testa, Pietro (called Lucchesino)	109	ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ REFERENCE TOOLS	143
ФРАНЦУЗЬКА ГРАВЮРА XVI–XVII СТОЛІТЬ ENGRAVINGS OF FRANCE FROM THE XVI–XVII CENTURIES	113	СПИСОК ДЖЕРЕЛ REFERENCES	144
Лармессен, Ніколя II Larmessin, Nicholas II	114	ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ELECTRONIC RESOURCES	146
Лошон, Рене Lochon, René	117	ПОКАЖЧИК ІМЕН ГРАВЕРІВ, ХУДОЖНИКІВ І ВИДАВЦІВ INDEX OF ENGRAVERS, PAINTERS AND PUBLISHERS	148 149

Науково-популярне видання

**ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА ГРАВЮРА
XVI–XVII СТОЛІТЬ**

Із зібрання
Одеської національної
наукової бібліотеки

Українською та англійською мовами

Упорядник та автор тексту
Лариса Володимирівна Іжик

Верстка, дизайн макета, обробка фотографій
Ірина Михайлівна Свістунова

Видання підготував до друку
редакційний відділ
Одеської національної наукової бібліотеки
65023, Одеса, вул. Пастера, 13

Підписано до друку 10.12.2021

Popular science publication

**WESTERN EUROPEAN ENGRAVINGS
FROM THE XVI–XVII CENTURIES**

From the Collection
of Odesa National
Scientific Library

In Ukrainian and English

Compiler and author of the text
Larysa Izhyk

Layout, design, photo processing
Iryna Svistunova

The edition was prepared
for printing by the editorial department
of Odesa National Scientific library
65023, Odesa, Pasteur str., 13.

Signed for printing 10.12.2021